T A R T U R I I K L I K Ü L I K O O L

Üldise ajaloo kateeder

N. K i v i m ä e

SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI VÕITLUS SAKSAMAA TAAS-ÜHENDAMISE EEST

(1949-1960)

D i p l o m i t ö ö

T a r t u 1963

S I S S E J U H A T U S

Ülemaailmse rahu ja desarmeerimise eest peetavas võitluses omab saksa rahva progressiivsete jõudude võitlus rahu, Saksamaa taasühendamise ja sotsiaalse progressi eest tähtsa ning lahutamatu osa.

Kapitalismi üldkriisi perioodi vastuolusid, mida on iseloomustanud V.I.Lenin kui "... a) tööliskl**a**ssi ja kodanluse vahelise võitluse äärmine teravnemine (elukallidus - massilised streigid - suurriikide imperialism, nende pöörane konkurents turgude pärast, nende lähedus sõjale) ja b) sotsialismi teostamise lähedus"[1], süvendas veelgi Teine maailmasõda, millega pandi alus sotsialistlikule maailmasüsteemile.

Kapitalismilt sotsialismile ülemineku praegust perioodi iseloomustab kolossaalsel hulgal tuumavarude kogumine maakeral ja nende edasine tootmine ja osa riikide poliitika, mis balanseerib sõja piiril ning ohustab teisi riikide julgeolekut ja suveräänsust.[2]

Imperialistlikud lääne suurriigid on koondanud oma jõud võitluseks sotsialismileeri vastu. Sotsialismileeri hävitamise relvana tahavad nad kasutada jällegi saksa militarismi ning fašismi. Seepärast Saksamaa küsimuse lahendamisest sõltub kapitalistliku ja sotsialistliku maailma-

---

1 V. I. L e n i n, Töölissaadikute mõningate väljaastumiste küsimustest, Teosed, 18. kd., lk. 382.

2 Н. С. Х р у щ е в, За мир, за разоружение, за свободу народов, Москва, 1960, lк. 87.

süsteemi vaheliste vastuolude, rahu ja rahvaste julgeoleku lahendamise küsimus.

Eesmärgiga, muuta Saksamaa Nõukogude Liidu ja rahvademokraatiamaade vastase võitluse platsdarmiks, lääne imperialistlikud suurriigid lõhestasid Saksamaa ja hakkasid Lääne-Saksamaa militariseerimisega ette valmistama kolmandat maailmasõda.

Saksa rahva demokraatlike saavutuste, rahvuslike ja ülemaailmse rahu huvide kaitseks moodustati 1949.a. Saksa Demokraatlik Vabariik, mille välispoliitika peaosaks muutus võitlus Saksamaa taasühendamise eest. Ainult ühtse demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa loomine võib viia Saksamaa kui suveräänse ja sõltumatu suurriigi taastamisele ning rahvusvahelise pinevuse lõdvenemisele.

Töö ülesandeks on näidata Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlust Saksamaa taasühendamise eest. Töös on püütud näidata Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlust Saksamaa taasühendamise eest revolutsioonilises arengus. Vastavalt olukordade nõudmistele Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus töötasid välja uued seisukohad ja võitlusviisid, loobumata sealjuures oma põhiseisukohtadest - demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa loomisest.

Pearõhk töös on pandud Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei ja Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja väljaastumistele, mis on suunatud kahe Saksa riigi vahelise

koostöö loomiseks ning aitab lahti mõtestada seisukohta, et Saksamaa küsimuse lahendamine on saksa rahva rahvusküsimus ja tuleb lahendada sakslastel endil.

Koos sellega on suuremat tähelepanu osutatud Nõukogude Liidu abile, mida ta osutas Saksa Demokraatlikule Vabariigile võitluses saksa militarismi hävitamiseks ning Saksamaa taasühendamiseks, sest, nagu öeldakse 1960.a. kommunistlike ja töölisparteide Moskva nõupidamise avalduses, "Nõukogude Liit rajab esimesena ajaloos kogu inimkonnale teed kommunismile. Ta on kogu maailma rahvastele kõige eredam eeskuju ja kõige võimsam tugikants nende võitluses rahu, demokraatlike vabaduste, rahvusliku sõltumatuse ja sotsiaalse progressi eest."[1]

Töös on leidnud käsitlemist ka rahvusvahelise kommunistliku ja töölisliikumise küsimused, mille üheks osaks on Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlus Saksamaa taasühendamise eest.

Rahvusvahelistest sündmustest on käsitletud neid, mis otseselt on seotud Saksamaa küsimuse lahendamisega, millega püütakse välja tuua Saksa Demokraatliku Vabariigi ja sotsialismileeri maade rahumeelseid ja saksa rahva huve kaitsvaid seisukohti, vastandades neile lääne riikide sõjapoliitikat. Rahvusvaheliste sündmuste käsitlemisega on püütud tööle anda ajaloolist ja poliitilist tausta ning

---

[1] Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus. Läkitus kogu maailma rahvastele, Tallinn, 1960, lk. 10.

näidata , et Saksamaa küsimus suurendab rahvusvahelist pinevust ja sotsialistliku ning kapitalistliku maailmasüsteemi kokkupõrke ohtu.

Kuna töö haarab ajaliselt võrdlemisi pikka perioodi (11 aastat), siis töö kirjutamisel ei ole seatud eesmärgiks valgustada kõiki probleeme, mis on seotud Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlusega Saksamaa taasühendamise eest.

Saksa Demokraatliku Vabariigi majandusliku ja riigikorra arengu ning Saksa riikide vahelise kaubanduse küsimusi on puudutatud nii palju, et näidata arengut, mis toimub Saksa Demokraatlikus Vabariigis sotsialismi ülesehitamisel ja on seega objektiivseks teguriks Saksamaa taasühendamise eest peetava võitluse edukaks lõppemiseks.

Töös on jäädud kronoloogilise ülesehitamise alusele, kuigi töö ülesehitamisel on arvestatud ka problemaatilist käsitlust.

Töö koosneb kolmest peatükist, milledest esimene käsitleb Saksa Demokraatliku Vabariigi tekkimist, tema rahumeelset välispoliitikat, mis on suunatud Saksamaa taasühendamisele demokraatlikul ja rahumeelsel alusel ning aitab avada töö teemat.

Teises peatükis on leidnud käsitlemist üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise küsimused, mida nõudis Lääne-Saksamaa tõmbamine NATO-sse ja uue sõjaohu tekkimine Euroopas.

Saksa riikide konföderatsiooni loomise ja sellega seosesolevad Lääne-Berliini, rahulepingu sõlmimise ning desarmeerimise küsimusi käsitletakse kolmandas peatükis.

Põhiliste allikmaterjalidena on töö kirjutamisel kasutatud trükitud dokumentide kogumikke Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika kohta.[1]

Kuna nendes dokumentide kogumikes põhilise osa haarab enda alla kaubanduslikud kokkulepped ja muud lepingud teiste riikidega ning vähem tähelepanu on pööratud Saksa riikide vahelistele suhetele, siis täienduseks eeltoodule annavad tööle vajalikku materjali, mille põhjal saab välja tuua Saksa Demokraatliku Vabariigi rahumeelset välispoliitikat ja võitluse eesmärke, dokumentide kogumik Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamise kohta[2] ja Saksa Demokraatliku Vabariigi konstitutsioon.[3]

---

1 Документы о внешней политике Правительства Германской Демократической Республики от образования Германской Демократической Республики /7 октября I949 г./ до заявления о суверенитете /25 марта I954 г./, Москва, I955;
Dokumente zur Außenpolitik der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik, Band II von der Souveränitätserklärung am 25 März 1954 bis zur Warschauer Konferenz (11. bis 14. Mai 1955), Berlin, 1955;
Документы о внешней политике Правительства Германской Демократической Республики от 22 мая I955 года до 30 июня I956 года, Москва, I958.

2 Образование Германской Демократической Республики, Документы и материалы, Москва, I950.

3 Конституция и законодательные акты Германской Демократической Республики, Москва, I953.

"Saksamaa küsimuse"tekkimise avamiseks annavad materjali dokumentide kogumikud Nõukogude Liidu välispoliitikast Suure Isamaasõja ajal ja peale sõda.[1]

Saksa rahva seisukohtade väljatoomiseks ning töö elavamaks muutmisel on asendamatud Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei peasekretäri Walter Ulbrichti ning Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite Nõukogu esimehe Otto Grotewohli valitud peatükkide ja kõnede kogumikud.[2]

Vähem on kasutatud W.Ulbrichti tööd Saksamaa arengu kohta[3], kuna sellesse kogumikku on koondatud põhiliselt Saksa Demokraatliku Vabariigi riigivõimu käsitlevad küsimused ja nagu eelpool märgitud, ~~on need küsimused~~, on need küsimused töös vähe kasutamist leidnud.

Tänapäeva rahvusvaheliste sündmuste põhjalik teoreetiline käsitlus, mis on aidanud töös õigesti orienteeruda praeguseaja keerulises rahvusvahelises olukorras, on leidnud käsitlust Nõukogude Liidu KommunistlikuPartei esimese sekretäri ja Nõukogude Liidu Ministrite Nõukogu esimehe Nikita Sergejevitš Hruštšovi esinemistes Nõukogu-

---

1 Внешняя политика Советского Союза в период Отечественной войны, Том Ш, Москва, I947;

Внешняя политика Советского Союза I947 год, Часть вторая, Москва, I952;

Внешняя политика Советского Союза I949 год, Москва, I953.

2 В.И л ь б р и х т,"Избранные статьи и речи", Москва, I96I;

О. Г р о т е в о л ь,"Избранние статьи и речи" /I945-I959 годы/, Москва, I96I.

3 В. У л ь б р и х т, Развитие германского народно-демократического государства I945-I958, Москва, I96I.

de Liidu Kommunistliku Partei ja Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei kongressidel.[1]

N.D.Kulbakini töö Saksamaa ajaloo kohta[2] käsitleb põhiliselt Saksamaad, kaasa arvatud Saksa Demokraatlik Vabariik, majandusliku ja sotsiaalse arengu seisukohalt. Otseselt Saksamaa taasühendamise küsimusi pole seal puudutatud. Rohkem on valgustatud Nõukogude okupatsioonitsoonis läbiviidud demokraatlikke uuendusi 1945-1949. aastani ja seepärast on nimetatud töö aidanud valgustada Saksa Demokraatliku Vabariigi loomise eesmärke. Sama küsimust aitas täiendada G.N.Gorškova töö Saksa Rahva Kongressi liikumisest.[3]

Üleeuroopalise julgeoleku süsteemi loomise vajadus ja selle tähtsus Saksa Demokraatliku Vabariigi seisukohalt on leidnud sügava analüüsi Walter Ulbrichti poolt peetud ettekandes Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei

---

1 Н.С.Х р у щ е в, За мир, за разоружение, за свободу народов, Москва, 1960;
Seltsimees N.S.H r u š t š ovi kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongressil 11. juulil 1958, "Rahva Hääl" 13. juulil 1958;
Seltsimees N.S.H r u š t š o v i kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI kongressil, "Rahva Hääl" 17. jaanuaril 1963;
N.S.H r u š t š o v, Lõppsõna NLKP erakorralisel, XXI kongressil, Tallinn, 1959;
N.S.H r u š t š o v, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressile, Tallinn, 1956.

2 В.Д.К у л ь б а к и н, Очерки новейшей истории Германии, Москва, 1962.

3 Г.Н.Г о р ш к о в а, Движение Немецкого народного конгресса за единство Германии и Мирный договор /1947-1949/, Москва, 1959.

Keskkomitee pleenumil 1. juunil 1955.a.[1]

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei kongresside materjalide abil on töös püütud avada partei juhtivat ja suunavat osa ning on andnud materjali Saksa Demokraatliku Vabariigi arenguperspektiivide kohta.[2]

Peale eelnimetatute on kasutatud dokumentaalse materjalina Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja avaldusi, Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee läkitusi, partei ja riigijuhtide väljaastumisi, mis on avaldatud ametliku informatsiooni korras ajalehtedes "Neues Deutschland", "Правда" ja "Rahva Hääl".

---

1 W. U l b r i c h t, Die Warschauer Konferenz und die neuen Aufgaben in Deutschland. Referat auf der Tagung Zentralkomitees der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands am 1. Juni 1955, Berlin, 1955.

2 V Съезд Социалистической Единой Партии Германии, Москва, 1959;

Programm der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands (Einstimmung von VI Parteitag der SED beschlossen), "Einheit", 1963, Januar, Heft 1.

I p e a t ü k k

SAKSA DEMOKRAATLIKU VABARIIGI MOODUSTAMINE JA TEMA VÕITLUS SAKSAMAA TAASÜHENDAMISE EEST AASTAIL 1949 - 1955

Nõukogude Liidu ja teiste antifašistlikku koalitsiooni kuuluvate maade võidu tulemusena Teises maailmasõjas algas Saksamaa ajaloos uus periood. "Kolmanda impeeriumi" purustamine vabastas fašistliku režiimi alt saksa rahva progressiivsed jõud ja lõi tingimused saksa imperialismi hävitamiseks.

Juba Teise maailmasõja ajal Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Nõukogude Liidu riigijuhtide Krimmi konverentsil lepiti kokku, et suurriikide eesmärgiks on saksa militarismi ja natsismi hävitamine ja garantii loomine, et Saksamaa enam kunagi ei saaks ohustada rahu maailmas.[1]

Saksamaa arengu printsiibid peale sõja lõppu määrati kindlaks 1945.a. 17, juulist kuni 2. augustini toimunud Potsdami konverentsi otsustega, mis nägid ette Saksamaa demilitariseerimist ja demokratiseerimist. Relvastatud jõud pidi hävitatama ning nende tootmine lõpetatama. Nähti ette fašistlike parteide ja liitude laialiajamine ning vaba tegutsemisvabadus kõikidele demokraatlikele parteidele ja organisatsioonidele. Kõik see oli suunatud sellele, et valmistada ette Saksamaa poliitilise elu lõplik

---

[1] Внешняя политика СССР в период Отечественной войны, Ik. I00-I04.

rekonstrueerimine demokraatlikul alusel ja juhtida ta rahulikule koostööle rahvusvahelises elus.[1]

Nende otsuste elluviimise kindlustamiseks jaotati Saksamaa nelja okupatsioonitsooni, millede tegevuse juhtijaks ning koordineerijaks jäi Kontrollnõukogu, kuhu kuulusid kõikide tsoonide esindajad. Seega Potsdami konverentsi otsused pidasid silmas ülemaailmse rahu ja saksa rahva rahvuslikke huve. Potsdami konverentsi otsused, millega nähti ette monopolistlike ettevõtete hävitamine[2], omas erilist tähtsust rahu ja saksa rahva huvide seisukohalt. Saksa monopolistlik kapitalism oli olnud kahe maailmasõja peamine organiseerija. Monopolide likvideerimine lõi tingimused Saksamaa muutmiseks rahuarmastavaks demokraatlikuks riigiks. Potsdami otsused, nagu märkis Otto Grotewohl, näitasid saksa rahvale kätte tee, kuidas oma jõududega ehitada rahuarmastavat demokraatlikku riiki ja leida võrdne koht teiste rahvaste seas. See "ei olnud mitte ameerika ega vene tee, vaid saksa rahva tee, tee fašismi ning militarismi hävitamiseks koos tema majanduslike alustega."[3]

Okupatsioonirežiim pidi olema Saksamaal ajutine ja püsima seni kuni luuakse ühtne saksa keskvalitsus ja Saksamaaga sõlmitakse rahu. Okupatsioonivõimud pidid looma tingimused, et kõige lühema ajaga viidaks lõpule rahule-

---

1 Внешняя политика СССР в период Отечественной войны, lk. 344.

2 Samas, lk. 343-346.

3 Гротеволь, lk. 492.

pingu sõlmimine Saksamaaga ning Saksamaa taastatakse ühtse, demokraatliku ning sõltumatu riigina.

Sellest lähtudes Nõukogude Liit astus korduvalt välja Saksamaaga rahulepingu sõlmimise kiirendamise eest. Nii nõudis Nõukogude valitsuse esindaja 1947.a. 26. novembril Londoni välisministrite konverentsil, et esimeses järjekorras tuleb võtta arutusele Saksamaaga rahulepingu sõlmimise ettevalmistamine.[1]

1949.a. 10. juunil Välisministrite Nõukogu Pariisi istungjärgul Nõukogude välisminister astus jällegi välja Saksamaaga rahulepingu sõlmimise eest. Nõukogude valitsuse avalduses öeldi, et esimeseks sammuks peab olema rahulepingu sõlmimine Saksamaaga, mis võimaldaks sakslastel ise ilma välisriikide abita oma riiki juhtida.[2]

Need Nõukogude valitsuse väljaastumised olid üheks osaks Nõukogude okupatsioonitsoonis läbiviidavast saksa rahva rahvuslikke ning ülemaailmse rahu huve kaitsvast poliitikast.

Nõukogude sõjalise administratsiooni tegevus Saksamaal oli suunatud sellele, et anda reaalset ning praktilist abi saksa rahvale oma majanduse taastamiseks ning Saksamaa ülesehitamiseks demokraatlikul alusel.

---

1 Внешняя политика Советского Союза I947 год, часть вторая, Москва, I952, Ік. 246.

2 Внешняя политика Советского Союза I949 год, Москва, I953, Ік. 422.

Kohe peale Potsdami konverentsi 1945.a. Nõukogude okupatsioonitsoonis[1] ehk Ida-Saksamaal hakati kõrvalekaldumatult ellu viima Potsdami konverentsi otsuseid, millede elluviimise initsiaatoriks sai Saksamaa Kommunistlik Partei, kes koondas oma ümber kõik antifašistlikud, demokraatlikud jõud Saksamaal. Oma programmdokumendis 1945. a. suvel "Saksamaa Kommunistliku Partei üleskutse saksa rahvale"[2] Saksamaa Kommunistlik Partei näitas ära tee, mis viib demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa loomisele.

Tänu kommunistide ning antifašistide ühendatud jõupingutustele õnnestus lühikese ajaga taastada normaalne elu riigis ning asuda demokraatlike uuenduste läbiviimisele.

Kõigepealt antifašitlike jõudude initsiatiivil asuti organiseerima kohalike võimuorganite-magistraatide tegevust. 1945.a. suvel Kommunistliku partei initsiatiivil organiseeriti ettevõtetes tootmisnõukogud, mis muutusid relvaks fašistide võimu hävitamiseks tootmises.

1946.a. sügisel viidi läbi valimised küla ja rajooni, maa ja provintsiorganitesse rahva aktiivsel osavõtul. Rahvas valis kohalikesse, rajooni- ja provintsiorganitesse antifašistlike demokraatlike parteide kandidaadid.

Kommunistliku partei ja demokraatlike jõudude initsia-

---

[1] Nõukogude okupatsioonitsooni kuulusid: Meklenburg, Brandenburg, Saksimaa-Anhalt, Saksimaa ja Tüüring.

[2] W. U l b r i c h t, Geschichte der neuesten Zeit. Die Niederlage Hitlerdeutschlands und die Schaffung der antifaschistisch-demokratischen Ordnung. Band I, 1. Halbband, Berlin, 1955, lk. 113-116.

tiivil viidi 1945-46.a. Nõukogude okupatsioonitsoonis läbi agraarreform, mille tagajärjel tehti lõpp junkrute valitsemisele. Agraarreformi tulemusena sai maad 500 tuhat maata ja vähese maaga talupoega. Üle 450 tuhande kariloo-ma ja enam kui 6 tuhat traktorit läks talupoegade kätesse.[1]

Uued, äsjavalitud võimuorganid, saades toetust nõukogude sõjaliselt äaministratsioonilt, hakkasid Ida-Saksamaal ehitama üles demokraatlikku korda.

Samal ajal Inglise[2], Ameerika Ühendriikide[3] ja Prantsuse[4] okupatsioonitsoonides ei täidetud Potsdami konverentsi demokraatlikke otsuseid ja hakati Lääne-Saksamaal taastama militarismi. Lääne-Saksamaa tõmbamine Marshalli plaani[5] muutis Lääne-Saksamaa Ameerika Ühendriikide kaupade turuks ja pani aluse Saksamaa majanduslikule lõhenemisele ning sõja-majandusliku potentsiaali taastamisele. Samadel eesmärkidel lahutati 1947.a. Ruhri piirkond Saksamaast ja anti Ameerika Ühendriikide ning Inglismaa kontrolli alla.

Esimeseks Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa praktiliseks sammuks Saksamaa lõhestamisel oli 1946.a. nende

---

[1] К у л ь б а к и н, Ік. 542.

[2] Inglise okupatsioonitsooni kuulusid: Sleswig-Holstein, Alam-Saksimaa, Põhja-Reinwestfaal ja Hamburg.

[3] Ameerika okupatsioonitsooni kuulusid: Hessen, Baier, Würtenberg-Baden, Bremen.

[4] Prantsuse okupatsioonitsooni kuulusid: Reinimaa-Pfaltz, Baden, Würtenberg-Hohenzoller.

[5] Marshalli plaan - USA finantskapitali plaan, mis loodi 1948.a. Ameerika kindrali Marschalli idee järgi. See plaan "abi" andmise eesmärgil nägi ette Euroopa riikide allutamist Ameerika majandusliku ja poliitilise mõju alla.

vaheline leping Bizoonia moodustamise kohta. Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa okupatsioonitsoonide ühendamise ja majandusliku nõukogu moodustamisega rikuti Potsdami otsuste poliitilisi ja majanduslikke printsiipe, mis olid suunatud Saksamaa kui tervikliku ja suveräänse riigi taastamisele. Bizoonia moodustamine oli ameerika mõju tugevnemise tagajärjeks Lääne-Saksamaal ja sai selle edasise kasvu aluseks, nagu Walter Ulbricht[1] seda iseloomustas, et kahetsonaalne poliitika ja Saksamaa tükeldamine on teinud meie kodumaa mängukanniks välismaiste monopolide käes.[2] Bizoonia moodustamisega faktiliselt tehti lõpp neljapoolsele valitsemisele Saksamaal. Sellega rikuti Potsdami konverentsi otsuseid ja toimiti saksa rahva ning ülemaailmse rahu huvide vastaselt.

Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa valitsevad ringkonnad jätkasid avalikku Saksamaa lõhestamisteed. 1947.a. kahetsonaalse blokiga liitus Prantsusmaa ja tekkis Trizoonia.

Järgnevaks sammuks Saksamaa lõhestamise teel oli separaatse rahareformi läbiviimine Lääne-Saksamaal ja Lääne-Berliinis. Separaatse rahareformi läbiviimine andis löögi saksasisesele kaubandusele ja tõi kaasa suuri raskusi saksa majandusele. Peale selle kannatas selle all raskelt Lääne-Berliini töölisklass, kes oli leidnud tööd

---

1 Walter Ulbricht - sünd. 1893.a., Saksa Kommunistliku Partei asutajaid ja 1953. aastast Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei esimene sekretär.

2 У л ь б р и х т, Ік. I79.

Ida-Berliinis. Nüüd langesid nad töötute armeesse.

Saksamaa lõhestamise viis lõpule Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa poolt 1949.a. vastuvõetud okupatsioonistatuut. Selle statuudi alusel moodustasid imperialistlikud suurriigid Lääne-Saksa militaristide aktiivsel kaasabil Saksa Föderatiivse Vabariigi, mille valitsuse juhiks valiti bundestagi (parlament) poolt Lääne-Saksa valitseva partei Kristlik-Demokraatliku Liidu liider Konrad Adenauer. Tegelikult tähendas okupatsioonistatuut Lääne-Saksamaa muutmist Ameerika Ühendriikide ja Inglismaa kolooniaks, sest Bonni valitsuse poliitika määrati ära Lääne suurriikide kõrgemate komissaride poolt, mida on väljendanud Ameerika kuberner Mac-Loy, öeldes, et ta nõuab sakslastelt lahtiütlemist rahvuslikust uhkusest ja aust.[1]

Et panna Lääne-Saksamaad ellu viima Ameerika Ühendriikide vallutusplaane, nähti ette tema tõmbamine agressiivsesse Põhja-Atlandi pakti (NATO)[2].

Täpselt samuti, nagu enne Esimest ja Teist maailmasõda, läänеriigid oma soosiva poliitikaga aitasid jällegi Lääne-Saksamaal võimule militaristid ja fašistid. Loosungid "ida "vabastamine"", "uus kord Ida-Euroopas", mida propageeritakse Lääne-Saksa ajalehtedes, tõendavad seda, et saksa militarismi taastamise eesmärgiks on vallutada

---

1 У л ь б р и х т, 448.

2 NATO - inglise keeles North Atlantic Treaty Organisation, sõlmiti 1949.a. 4. aprillil Waschingtonis USA, Inglismaa, Prantsusmaa, Belgia, Hollandi, Luxemburgi, Kanada, Itaalia, Portugali, Norra, Taani ja Hispaania vahel.

Ida-Saksamaa ja muuta Saksamaa Nõukogude Liidu ja rahvademokraatiamaade vastase võitluse platsdarmiks.

Seega okupatsioonistatuudi väljaandmine ja separaatse Lääne-Saksa riigi moodustamine, saksa militarismi elluäratamine, Saksamaa kui ühtse majandusliku terviku lõhestamine ning Lääne-Saksamaa allutamine ameerika monopolidele,viisid hädaohtu demokraatlikud saavutused ja rahvusliku iseseisvuse. Inglise ja Ameerika Ühendriikide poolt läbiviidava Saksamaa lõhestamispoliitika vastu ţekkis 1947. aasta lõpul massiline patriootlik Saksa Rahva Kongressi liikumine. See liikumine oli ülesaksamaaline ning ta seadis oma ülesandeks ühendada kõik saksa rahva patrioot-likud jõud võitluseks Saksamaa taasühendamise ja demokraatliku rahulepingu sõlmimise eest, mis olid vajalikud tingimused ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava Saksa riigi arenguks.

Saksa Rahva Kongressi liikumise initsiaatoriks oli töölisklass Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei juhtimisel. Juba 1946.a. 21. aprillil Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei oma ühinemiskongressil (Saksamaa Kommunistlik Partei ja Saksamaa Sotsiaaldemokraatlik Partei ühinesid) deklareeris oma valmisolekut võidelda saksa militarismi ja fašismi kui saksa rahva ühtsuse kõige õelamate vaenlaste vastu. Oma manifestis saksa rahvale 21. aprillil 1946.a. Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei kinnitas, et ta on antifašistlik-demokraatliku parlamentaarse Vabariigi üles-

ehitamise partei, kes hävitab saksa fašismi ja militarismi koos juurtega.[1]

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei moodustamine oli maraksismi-leninismi ajalooliseks võiduks. Kommunistide ja sotsiaaldemokraatide ühinemise tulemusena Saksamaal - Marxi-Engelsi sünnimaal, moodustati ühtne revolutsiooniline töölisklassi partei, kes hakkas ellu viima Marxi-Engelsi ideid.

Saksa Rahva Kongressi liikumine hõlmas kõik antifašistlik-demokraatlikku blokki kuuluvad parteid ja organisatsioonid ja sai aluseks hiljem Demokraatliku Saksamaa Rahvusrindele.

Saksa Rahva Kongressi liikumise baasil, Potsdami kongressi ostsuste alusel ja Nõukogude Liidu sõbraliku ning omakasupüüdmatu abiga, viidi Ida-Saksamaal läbi revolutsioonilised muudatused, mida jätkas Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne, kes ühendas endasse veel laiemad saksa rahva patriootlikud jõud.

Potsdami konverentsi otsuste vastuvõtmine ja saksa rahva tahe ning valmisolek neid otsuseid ellu viia, lõid reaalse aluse ühtse, demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa olemasoluks ning edasiaremdamiseks.

Saksa Rahva Kongressi liikumise ajalugu paljastab mitmesuguseid valearvamusi ja väljamõeldisi Saksa Demok-

---

[1] Dokumente der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, Berlin, 1948, lk. 25.

raatliku Vabariigi moodustamise kohta ja näitab, et Saksa Demokraatlik Vabariik tekkis oma maal toimuva sisemise protsessi arenemise tulemusena ja et Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine on saksa rahva vastus Saksamaa lõhestamispoliitikale.[1]

Seoses uue sõja ohu kasvamisega, mis oli tekkinud lääneriikide militaristliku ja lõhestava poliitika tagajärjel, Lääne-Saksamaal 4. okt. 1949.a. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee pleenum kutsus üles saksa rahvast laiendama Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde tegevust Saksamaa ühtsuse kaitsmiseks ja võitluseks saksa militarismi vastu.[2]

Nii tuligi 1949.a. 7. oktoobril kokku Saksa Rahvanõukogu oma 9-ndale istungjärgule, kus ühel häälel võeti vastu Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde programm ja kus Saksa Rahvanõukogu, mis valiti kolmandal Saksa Rahva Kongressil vastuvõetud konstitutsiooni alusel, nimetas ennast ümber Ajutiseks Rahvakojaks.[3] Sellega oli Saksa Demokraatlik Vabariik moodustatud ja astus jõusse.

Saksa Demokraatliku Vabariigi presidendiks valiti Wilhelm Pieck[4] ja peaministriks Otto Grotewohl[5].

---

1 Г. Н. Г о р о ш к о в а, Движение немецкого народного конгресса за единство Германии и мирный договор /1947-1949/, Москва, 1959, lk. 6.

2 К у л ь б а к и н, lk. 558.

3 Образование, lk. 12.

4 Wilhelm Pieck - 1876-1960, Saksamaa Kommunistliku ja Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei rajajaid. 1949-1960.a. oli Saksa Demokraatliku Vabariigi president.

5 Otto Grotewohl - sünd. 1894.a., 1949.aastast tänaseni Saksa Demokraatliku Vabariigi peaminister ja Ministrite Nõukogu esimees.

Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamisega oli tekkinud Saksamaal jõud, millele võisid toetuda kõik saksa patrioodid võitluses saksa militarismi vastu ja Saksamaa taasühendamise eest. Saksa Demokraatlik Vabariik oli seaduslik Saksa riik, sest temas oli kehastatud saksa rahva ja kõikide antiimperialistlikku koalitsiooni kuuluvate rahvaste soov - hävitada igaveseks saksa militarism ja fašism, sellepärast et esmakordselt saksa rahva ajaloos sai riigivõimu aluseks töötav rahvas, et noore töölis-talupoegade riigi välispoliitika põhines leninlikul rahupoliitikal, mida kohustas riigi põhiseadus. Konstitutsiooni paragrahv 3-ndas öeldakse: "... riigivõim peab teenima rahva hüvangut, rahu ja demokraatia progressi..."[1]

Saksa Demokraatliku Vabariigi rahumeelsete ja demokraatlike eesmärkide kajastajaks oli "Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde Manifest". Manifest sai saksa rahva võitlusprogrammiks võitluses Saksamaa majandusliku ja poliitilise ühtsuse taastamise eest, mis väljenduvad tema eesmärkides: võidelda õiglase rahulepingu sõlmimise eest Saksamaaga, pidada aktiivset võitlust sõjaõhutajate vastu, taastada normaalne elu Berliinis.[2]

Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde Manifestis eriliselt kriipsutatakse alla seda, et Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine oli vajalik etapp üldises võitluses

---

1 Конституция, Iк. 28.

2 Образование, Iк. I9-23.

ühtse demokraatliku ja rahuarmastava Saksamaa eest ja oli saksa rahva tahte väljendus.

See, et kõik demokraatlikud parteid - Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei[1], Kristlik-Demokraatlik Liit[2], Liberaal-Demokraatlik Partei[3], Rahva-Demokraatlik Partei[4] ja Vabade Saksa Ametiühingute Ühendus[5] avaldasid teoetust Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde Manifestile, oli saksa rahva patriootlike jõudude vastus Bonni separaatse riigi moodustamisele, millega igaveseks ajaks tehti lõpp saksa militarismi tungile itta. Rasketes lääne okupatsioonivõimude pealetungi tingimustes oli Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine seepärast võimalik, et Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei juhtimisel suutis ühendada kõik saksa rahva demokraatlikud jõud Nõukogude okupatsioonitsoonis saksa militarismi vastu ning ühtse ja demokraatliku Saksamaa eest.

Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamise tagajärjel Ida-Saksamaal kindlustus veelgi antifašistlik-demokraatlik kord ja kujunesid tingimused edasiseks arenguks demokraatia ja sotsialismi teed mööda.

Saksa Demokraatlik Vabariik, asudes üles ehitama sotsialistlikku ühiskonda, seadis oma välispoliitika aluseks leninliku rahupoliitika printsiibid, mille eesmärgiks on rahu kindlustamine, rahvusvahelise pinevuse lõd-

---

1 SSÜP - Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei.
2 KDL - Kristlik-Demokraatlik Liit.
3 LDP - Liberaal-Demokraatlik Partei.
4 RDP - Rahva-Demokraatlik Partei.
5 VSAÜ - Vabade Saksa Ametiühingute Ühendus.

vendamine ja sõbralike suhete sisseseadmine teiste riikidega.Nii sõlmiti Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Poola rahvavabariigi vahel 1950.a. piirileping, millega määrati kindlaks Saksa Demokraatliku Vabariigi läänepiir mööda Oder-Neisset[1]. Sellega lõhtus lääne imperialistide plaan õhutada vaenu saksa ja poola rahva vahel. Piir mööda Oder-Neisset sai rahu ja sõpruse piiriks ning tegi lõpu igavesti saksa agressiooni poliitikale itta.

Rahuvastasele tegevusele või propagandale vaadati Saksa Demokraatlikus Vabariigis kui suurimale kuritegevusele ja selle eest määrati rangemad karistused. Selleks et saksa militarism ei saaks pead tõsta, et mobiliseerida rahvast võitlusele rahu eest, võeti Saksa Demokraatlikus Vabariigis 1950.a. 15. dets. vastu rahukaitseseadus, milles öeldi, et kes propageerib agressiivset tegevust või kutsub sõjale, kes propageerib agressiivse saksa militarismi taassündi, kes viib läbi propagandat rahvusvahelise koostöö, rahu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vastu, see saab rangeima karistuse osaliseks.[2] Antifašistlik-demokraatlikus ümberkorraldused 1945-1948.a. Ida-Saksamaal,töölisklassi liidus talurahvaga juhtiva osa saavutamine riigielu juhtimisel lõid tingimused tootlike jõudude edasiarendamiseks ja rahva heaolu tõstmiseks. Selle tule-

---

1 1945.a. Potsdami konverentsil USA ja Inglismaa tahtmisel määrati Saksamaa läänepiiriks Oder-Neisse, endine Poola ala, mis vahepeal kuulus Saksamaale, läks Poolale tagasi.

2 Конституция, Ік. 72.

musena vabariigi rahvamajanduse taastamise ja arendamise kaheaastaplaan (1949-1950) täideti poolteise aastaga.[1]

Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkond suutis selliste saavutustega toime tulla sellepärast, et teda ajendas püüd kaitsta rahu, kindlustada demokraatlikke saavutusi ning ehitada üles sotsialism. Nende ülesannetega suudab toime tulla ainult tugev riik. Sellest lähtudes Walter Ulbricht oma kõnes 4. nov. 1949.a. ütles, et Saksa Demokraatliku Vabariigi esmaseks ülesandeks on kaheaastaplaani täitmine ja riigivõimu tugevdamine.[2]

Samal ajal Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa monopolistlike ringkondade juhtimisel ning toetusel Lääne-Saksamaal koondati imperialistlikud jõud. Lääne suurriigid tahtsid säilitada reaktsioonilist korda Lääne-Saksamaal selleks, et muuta ta oma majanduslikuks baasiks ja nõukogude ning rahvademokraatiamaade vastase võitluse pelvaks.

Lääne-Saksamaal hakati jälle propageerima Hitleri aegseid loosungeid, nagu "saksa rahvus kui valitseja rahvus", "saksa rahvale on vaja eluruumi" jt. Lääne-Saksamaal taastati sõjatööstust, formeeriti armeed "Suur Saksamaa". Selle tõttu kulutused sõjaliseks otstarbeks kasvasid iga aastaga, mille tagajärjel sõjatööstus tegi edusamme, rahueesmärgiline tööstus seisis paigal. Näiteks sõjatöös-

---

1 К у л ь а к и н, Ік. 627.

2 Развитие, Ік. I70.

tus 1950. aastaks võrreldes 1936. aastaga oli tõusnud 120%-le, kuna rahuotstarbeline tööstus samal perioodil ei saavutanud sõjaeelset taset.[1] Olukorda Lääne-Saksamaal 50-ndatel aastatel iseloomustas inglise ajaleht "Daily Express" öeldes, et 9 aastat on möödunud Hitleri surmast, kuid samad sümptoomid, mis ilmnesid enne Hitleri võimuletulekut, ilmnevad ka praegu Adenaueri ajal.[2]

Lääne-Saksamaa sõjaline taastamine toimus ameerika monopolide juhtimisel, sest peale ebaõnnestunud sõda Koreas[3] tahtsid ameeriklased Saksamaa muuta rindeks nr. 1. Vaatamata tõsistele raskustele, mida oli toonud saksa rahvale fašismi võimutsemine, vaatamata Bonni valitsuse reaktsioonilisele poliitikale ning sotsiaaldemokraatide parempoolste liidrite lõhestavale tegevusele, Lääne-Saksamaa töölisklass kommunistliku partei juhtimisel astus ameerika monopolide ja Bonni poliitika vastu välja. 1951. aasta mais Saksamaal läbiviidud rahvaküsitlusel ütles sõjale ja militariseerimisle "ei" ning Saksamaa demilitariseerimise ja rahulepingu sõlmimise poolt "ja" 96% Saksa Demokraatliku Vabariigi töötajaist ja 90-95% Lääne-Saksamaa elanikkonnast.[4] Võitlus Lääne-Saksamaal võiks olla

---

1 У л ь б р и х т, Ik. 424.

2 Vt. "Правда" II августа I954 г.

3 Sõda Koreas. - 1950.a. 25. juulil Lõuna-Korea väed ameeriklaste juhtimisel ületasid 38. laiuskraadi ja tungisid Põhja-Koreasse. 25. nov.s.a. Korea rahvaarmee ja hiina vabatahtlikud läksid pealetungile. Korea ja hiina rahva ühise võitluse ning Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi ja teiste rahuarmastavate riikide nõudmise tulemusena 27. juulil 1953.a. kirjutati alla vaherahule.

4 Вопросы строительства единого демократического миролюбивого германского государства, Москва, I95I, Ik. 332.

veelgi edukam kui Lääne-Saksamaa töölisklass astuks välja ühtse jõuna. Milline jõud on töölisklassi ühtsusel, loeme NLKP programmist: "Ühendades töörahva laialdased rahvahulgad, võib töölisklass tagasi lüüa fašistliku reaktsiooni pealetungi, saavutada rahu, rahvuslik sõltumatus ja demokraatlike õiguste üldrahvaliku programmi elluviimise..."[1]

Lääne-Saksamaa töölisklassi ühtsust lõhestasid parempoolsed sotsiaaldemokraadid ja ametiühingute liidrid, kes olid läinud koostööle monopolidega. Koos parempoolsed sotsiaaldemokraadid ja ametiühingu liidrid andsid oma toetuse Schumanni plaanile.[2]

Tänu Saksamaa Kommunistliku Partei järjekindlusele töölisliikumise juhtimisel, Lääne-Saksa töölisklass jätkas võitlust. Vastuseks Saksamaa Kommunistliku Partei Keskkomitee üleskutsele 1950.a. septembris, kus oli öeldud, et kaitske rahu kui kõige vajalikumat meie rahva elule, ärgu võtku mitte ükski inimene osa sõjamaterjali transportimisest, mitte ühtki penni ärgu loovutatagu kahurite ja suurtükkide tootmiseks, sest ainult rahu ja julgeoleku tingimustes on võimalik Saksamaad ühendada[3], esitasid Lääne-Saksa töölised üleskutse üleeuroopalise tööliste konverentsi kokkukutsumiseks Lääne-Saksamaa milita-

---

1 Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961, lk. 34.

2 Schumanni plaan - Lääne-Euroopa söe- ja terasetootmise ühendatud plaan, mis esitati 1950.a. mais Prantsuse välisministri Schumanni poolt, mille baasil edasise relvastumise eesmärgil 1951.a. apr. moodustati "Euroopa söe- ja tearaseühendus".

3 "Правда" 27 марта I95I г.

riseerimise vastu. Konverents toimus 1951.a. märtsis, millest võttis osa üle tuhande delegaadi 19-st Euroopa riigist. Konverents pöördus üleskutsega kõigi maade töö-liste poole ühineda aktiivsesse võitlusse saksa militaris-mi taastamise vastu.

Tänu Nõukogude Liidu abile hävitati Ida-Saksamaal militarism ja fašism ning loodi tingimused demokraatliku rahvariigi tekkimiseks. Potsdami otsustest range kinnipi-damine ja nende kõrvalekaldumatu täitmine võimaldas 10. okt. 1949.a. Nõukogude valitsuse korraldusel Nõukogude kontrollkomisjoni esimehel armeekindral Tšuikovil valit-semisfunktsioonid üle anda Nõukogude sõjalis-administrat-sioonilt Saksa Demokraatliku Vabariigi Ajutisele Rahvako-jale. Täitusid saksa rahva kangelase Ernst Thälmanni unis-tused, kes uskus, et nõukogude rahva võit Suures Isamaa-sõjas virgutab ja kergendab saksa rahva võitlust reakt-siooni, militarismi ja fašismi vastu.[1]

Sõprus Nõukogude Liidu ja saksa rahva paremate esin-dajate vahel, mis algas Nõukogude Liidu tekkimisega, ku-junes nüüd sõpruseks ja koostööks kahe rahuarmastava rii-gi vahel, sest Saksa Demokraatliku Vabariigi nagu Nõuko-gude Liidu välispoliitika aluseks oli sõprus ja koostöö kõikide rahvastega. See oli fikseeritud ka Saksa demokraat-

---

[1] Образование, Ік. І34.

liku Vabariigi konstitutsiooni § 5-s: "... riigivõim peab kindlustama ja kaitsma sõbralikke suhteid teiste rahvastega..."[1] Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika, nagu kogu demokraatliku leeri välispoliitika aluseks sai proletaarne internatsionalism, mis põhineb järjekindlal võitlusel rahu eest, relvastumise ja militarismi vastu ning koostöös kõikide rahvastega. Mitte ainult Nõukogude Liidu, vaid kõikide demokraatlike riikide ning rahupooldajate sõprus ja abi kuulus noorele Saksa vabariigile, sest kõiki neid ühendas üks eesmärk, hävitada saksa militarism, et kunagi ei korduks enam sõda, et võiks kindlustada kättevõidetud demokraatlikke vabadusi ja saavutusi ja ehitada üles sotsialism.

Oma kõnes Saksa Demokraatliku Vabariigi asutamise päeval president Wilhelm Pieck ütles, et Saksa Demokraatlik Vabariik ei ole üksi, ta võib toetuda Nõukogude Liidule ja teistele rahvademokraatiamaadele ning kogu maailma rahupooldajate abile ja toetusele ning seepärast võib ta oma õiglast võitlust paremini ja suurema eduga läbi viia kui seni.[2]

Peavõitlusülesandeks sai Saksa Demokraatlikule Vabariigile võitlus Saksamaa taasühendamise eest, sest ainult mõlema Saksa riigi ühinemine looks tingimused sõltumatu, suveräänse Saksa suurriigi kujunemiseks. Saksamaa ühtsus

---

[1] Конституция, Ік. 69.

[2] Образование, Ік. 69.

tähendas majandus- ning riigielu juhtimise puhastamist fašistidest ja sõjaõhutajatest, tähendas, et uued inimesed, ausad demokraadid, võtaks riigijuhtimise enda kätte. Ainult ühtses Saksa riigis võiks taastada kõrgeltarenenud Saksa majanduse ja kultuuri. Mõlemate Saksa riikide ühendamine rahumeelsel ja demokraatlikul alusel kindlustaks, et saksa rahvas ei saaks uue maailmasõja põhjustajaks, sest Saksamaa taasühendamine demokraatlikul ja rahumeelsel alusel hävitaks saksa militarismi ning fašismi. Seega Saksamaa taasühendamine muutus saksa rahvale eluliselt tähtsaks rahvusküsimuseks. Saksamaa taasühendamine ei olnud mitte üksi saksa rahva, vaid kogu Euroopa asi, sest saksa militarismi taastamine oli viinud hädaohtu kogu Euroopa julgeoleku. Sellepärast kuulus kõigi Euroopa rahuarmastavate rahvaste toetus Saksa Demokraatlikule Vabariigile. Teiste maade töötajad ja kogu maailma rahupooldajad võivad ja saavad kaasa aidata saksa rahva võitlusele fašismi ning militarismi taastamise vastu ja Saksamaa taasühendamise eest. See,kuidas, kui kiiresti Saksamaa ühendatakse, sõltub saksa rahvast endast, nagu ütles N.S. Hruštšov NLKP erakorralisel XXI kongressil: "Iga rahvas peab ise otsustama, missugune sotsiaalne kord on talle sobiv. Millal ta selle otsustab, on tema enda asi."[1]

Ainult ülesaksamaalise valitsuse loomine, kuhu kuuluksid mõlema Saksa riigi esindajad, kindlustaks Saksa

---

[1] N. S. H r u š t š o v, Lõppsõna NLKP erakorralisel, XXI kongressil, Tallinn, 1959, lk. 24.

riikide koostöö ja ühistele seisukohtadele jõudmise. Peamine, millele tuleb jõuda, on see, et Saksamaa taasühendamine toimuks demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel, mis garanteeriks saksa militarismi hävitamise ja teeks lõpu tema taassünni võimalustele.

Seni kuni Lääne-Saksamaal säilivad veel osaliselt demokraatlikud vabadused, kuni saksa rahvas saab ise kaasa rääkida oma riigi valitsemisele, kuni Lääne-Saksamaa ei ole tehtud mõne sõjalise liidu või rühmituse tööriistaks, Saksamaa Sotsialistlik Ühtuspartei ja Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus pidasid Saksamaa taasühendamise ainuõigeks teeks ülemaaliste vabade valimiste läbiviimist. Ülesaksamaalised vabad valimised ei pea üksi sellepärast olema vabad, et nad oleksid üldised, ühetaolised ning toimuksid salajasel hääletamisel, vaid sellepärast, et valimistesse ei segaks aktiivselt ja passiivselt vahele välismaised organid või priviligeeritud majanduslikud grupid - monopolid, pangad jt. Ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimine on saksa rahva rahvuslik üritus ja peab jääma tema siseasjaks, nii nagu Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda oma resolutsioonis 9. jaan. 1952.aastast märkis, et on olemas ainult üks tee Saksamaa rahulikuks arenguks, see on rahu tee, mis tähendab seda, et sakslased üheskoos töötavad välja ja viivad läbi ülesaksamaalised vabad valimised Rahvuskogusse.[1]

---

[1] Конституция, Ік, 89.

Kõige kiiremini ja vähema vaevaga oleks Saksamaad võinud taasühendada Saksa riikide ühise koostöö ja kokkuleppimise tulemusena. Sellepärast Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus on pöördunud 1950. aastast alates korduvalt Lääne-Saksamaa valitsuse poole ettepanekuga ühiseks koostööks mõlema Saksa riigi vahel ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks. Nii pöördus Saksa Demokraatliku Vabariigi peaminister Otto Grotewohl 30. nov. 1950. aastal kirjaga Bonni kantsler Adenaueri poole, kus ta esitas konkreetsed ettepanekud, millede täitmine oleks kindlustanud Saksamaa taasühendamise demokraatlikul alusel ja saksa rahva osavõtul. Otto Grotewohli poolt tehtud ettepanekud olid:

1. Ülesaksamaalise Asutava Nõukogu moodustamine mõlema Saksa riigi esindajaist, mis valmistaks ette ülesaksamaalise suveräänse, demokraatliku ja rahuarmastava ajutise valitsuse ja ajutise valitsuse moodustamiseni töötaks välja rahulepingu projekti Saksamaaga.

2. Ülesaksamaaline Asutav Nõukogu valmistaks ette ja viiks läbi ülesaksamaalised vabad valimised Rahvuskogusse.[1]

Olgugi, et enam selgemaid ja konkreetsemaid ettepanekuid, mis viiksid kõige kiiremini Saksamaa küsimuse rahumeelsele lahendamisele, ei ole võimalik esitada, leidis Adenauer igasuguseid kõrvalistesse asjadesse puutuvaid

---

1 Конституция, Ік. 76.

ettekäändeid selleks, et lükata Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsuse ettepanekud tagasi. Peale seda kui Adenauer 15. jaan. 1951.a. oli Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepaneku tagasi lükanud, oli Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus nõus ka Adenaueri poolt põhiprobleeme mitte puudutavaid küsimusi arutama. Lisaks sellele, et teha saksa rahvale teatavaks oma seisukohad Saksamaa küsimuse lahendamises, ülesaksamaaliste vabade valimiste kohta, et kiiremini ühistele seisukohtadele jõuda, esitas Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise oma projekti. See projekt lõi reaalsed võimalused sakslastel ise oma rahvusküsimust lahendada, nagu projektis öeldi, et lahendades põlist saksa ülesannet, ei pea me seda andma võõrastesse kätesse.[1]

Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja poolt väljatöötatud Valimiste läbiviimise seaduse projekti elluviimine oleks kindlustanud kõigile Saksa kodanikele vaba osavõtu valimiste ettevalmistamisest ja läbiviimisest, oleks kindlustanud kõigile demokraatlikele organisatsioonidele ja parteidele vaba tegutsemisvabaduse kandidaatide esitamisel Rahvuskogusse. Projekti aluste § 1-s öeldakse: "Kõikidele kodanikele garanteeritakse vaba poliitiline osavõtt valimiste ettevalmistamisest ja läbiviimisest."[2]

Valimisseaduse projekti alusel vabade ülesaksamaalis-

---

1 Конституция, Ік. 90.

2 Samas, lk. 91.

te valimiste läbiviimine oleks kindlustanud ühtse Saksamaa taastamist demokraatlikul alusel. Selle ellurakendamise kindlustamiseks oleks olnud vaja Bonni valitsusel oma seisukohad esitada valimiste läbiviimise kohta, kuid Bonni valitsus lükkas tagasi Saksa Demokraatliku Vabariigi valimisseaduse projekti ja ei esitanud ise mingeid konkreetseid ettepanekuid.

Sellisest ummikust väljapääsemiseks Saksa Demokraatlik Vabariik pöördus 1952.a. 19. sept. uuesti Bonni valitsuse poole ettepanekuga: 1) saata Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Saksa Föderatiivse Vabariigi ühine delegatsioon nelja suurriigi nõupidamisele, kus arutataks Saksamaa küsimuse lahendamist; 2) moodustada mõlema Saksa riigi esindajaist ühine komisjon ülesaksamaaliste valimiste läbiviimiseks.[1] Selleks et luua otsene kontakt ja võimaldada laialdasemat arvamuste vahetamist kui seda on võimalik kirja teel teha, Saksa Demokraatliku Vabariigi delegatsioon sõitis 19. sept. 1952.a. Bonni, et isiklikult bundestagile oma ettepanekud esitada. Saksa Demokraatliku Vabariigi delegatsioonil ei lastud aga esineda bundestagis, millega Bonni valitsus demonstreeris, et ta on reetnud oma rahva huvid ja müünud end lääne suurriikidele.

Leidmata vastutulekut koostööks Bonni valitsuse poolt, pöördus Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus 13. veebr. 1952.a. Nõukogude Liidu, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa

---

[1] Конституция, Iк. II8.

ja Prantsusmaa valitsuste poole ettepanekuga kiirendada Saksamaaga rahulepingu sõlmimist.

Potsdami konverentsi otsused - taastada ühtne ja demokraatlik Saksamaa, millised suurriigid 1945.a. suvel vastu võtsid, kohustasid neid aitama saksa rahval lahendada Saksamaa küsimust. Kõige efektiivsemaks abinõuks oleks olnud rahulepingu kiire sõlmimine Saksamaaga, mis oleks teinud lõpu ebanormaalsele olukorrale Saksamaal ja Euroopas ning looks Saksa Demokraatlikule Vabariigile võimalused, nagu öeldakse Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsuse pöördumises neljale suurriigile, oma jõud täielikult asetada rahuliku ülesehitustöö teenistusse.[1]

Rahulepingu sõlmimine Saksamaaga on saksa rahvale eluliselt vajalik, mis kindlustaks Saksamaa demokraatliku arengu. Saksa rahval on õigus rahulepingu sõlmimisele, sest saksa rahvas tahab asuda võrdsele kohale teiste riikidega ja ehitada oma elu üles demokraatlikul ning rahumeelsel alusel, mida iseloomustavad Saksa Demokraatliku Vabariigi saavutused rahu, progressi ja sotsialismi teel.

Bonni valitsus ja läänesuurriigid lükkasid tagasi kõik Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanekud ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise ja Saksamaaga rahulepingu sõlmimise kohta. Adenauer ja Bonni ministrid keeldusid koostööst oma vendadega Idast sellepärast, et nad olid rahvuslikud huvid müünud ameerika monopolidele. Aja-

---

1 Конституция, Iк. I04.

lugu on tõestanud, et adenauerid, straussid, schumacherid tulevad ja lähevad, rahvas aga jääb püsima. Mida monoliitsem ja järjekindlam on saksa rahva tegevus, seda kiiremini ja väiksemate kaotustega jõutakse eesmärgile.

Sellepärast Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda pöördus 15. septembril 1951.a. saksa rahva poole ettepanekuga, et kogu saksa rahvas toetaks ülesaksamaalise nõupidamise kokkukutsumise ideed, kus oli muuhulgas öeldud, et ei tohi lubada, et ühtsuse vaenlastel õnnestuks tõkestada ühtsust ja rahu saavutamist Saksamaal.[1]

Samal eesmärgil Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee pöördus 31. augustil 1951.a. avaliku kirjaga Lääne-Saksamaa kommunistide ja sotsiaaldemokraatide poole, öeldes, et sõjaõhutajate plaanid on määratud siis hukkumisele, kui kõik rahuarmastavad sakslased oma jõu pühendavad võitlusele remilitariseerimise vastu ja rahulepingu sõlmimise eest, et iga uus väljaastumine relvastumise vastu demonstreerib rahva tugevust.[2] Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei pöördumistel Lääne-Saksamaa elanikkonna poole, Saksa Demokraatliku Vabariigi edusammudel sotsialismi aluste rajamisel oli suur mõju Lääne-Saksa proletariaadi klassivõitluse ja seega ka Saksamaa taasühendamise eest peetava võitluse kasvule. Lääne-Saksamaa proletariaat, võideldes oma kodanluse vastu, võitleb töölis-talupoegade riigi loomise eest Lääne-Saksamaal.

---

1 Конституция, Ік. 83.

2 Гротеволь, Ік. І27.

Seda kardavad ka lääne suurriigid ja sellepärast on nad lükanud tagasi kõik Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanekud rahulepingu sõlmimiseks, sest Saksamaa taasühinemine teeks lõpu monopoolsele valitsemisele Lääne-Saksamaal. Nad kasutavad isegi Lääne-Saksamaa oma relvastatud jõudude loomist, mis ilmneb nende püüdes lääne-saksa armeed Euroopa ühendatud armee koosseisu tõmmata, kus juhtiv kaader koosneks ameerika ja inglise ohvitserkonnast ja eriti ustavatest Hitleri aegsetest natsidest.

Ameerika Ühendriigid kasutavad Saksamaa lõhestatust selleks, et õõnestada rahvademokraatlikku korda Kesk-Euroopas. Nii avaldati 1951. aastal Ameerika Ühendriikide "julgeoleku vastastikuse kindlustamise seadus", mille põhjal assigneeriti 100 miljonit dollarit õõnestustegevuseks Poolas, Tšehhoslovakkias, Saksa Demokraatlikus Vabariigis.[1]

Lääne suurriigid otsivad Saksamaaga rahulepingu sõlmimise takistamiseks mitmesuguseid ettekäändeid. Sel korral kui Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus on pöördunud nende poole ettepanekuga sõlmida kiiremas korras Saksamaaga rahuleping, siis toovad nad ettekäändeks, et kõigepealt on vaja moodustada ülesaksamaaline valitsus ja siis alles tuleb rahulepingu sõlmimine kõne alla. Varem olid nad aga teisel arvamusel. Nimelt 1947.a. Londonis välisministrite nõupidamisel Inglise välisminister rääkis, et ülesaksamaalise valitsuse moodustamine ja rahulepingu

---

[1] Saksamaa küsimus ja Euroopa julgeoleku kindlustamise ülesanded, "Rahva Hääl" 3. veebruaril 1954.

ettevalmistamine peavad toimuma üheaegselt.[1]

Lääne imperialistide sellised manöövrid on suunatud eesmärgile, taastada saksa militarism ja kasutada seda relvana oma agressiivsete ja Nõukogude Liidu vastaste plaanide elluviimiseks Euroopas.

Suurriikidest ainult Nõukogude Liit, olles ustav oma rahumeelsele välispoliitikale, astus välja ja nõudis rahulepingu kiiret sõlmimist Saksamaaga. Rahulepingu sõlmimine Saksamaaga looks tingimused ühtse ja rahuarmastava Saksa riigi tekkimiseks. Rahulepingu sõlmimine Saksamaaga lahendaks kõik Teise maailmasõja tagajärjel lahendamata jäänud küsimused. Seepärast rahulepingu sõlmimisest on huvitatud kõik hitlerliku agressiooni läbi kannatada saanud maad, sest Lääne-Saksamaa taasrelvastamine põhjustab rahvusvahelise olukorra halvenemist ja takistab rahulikku kooseksisteerimist.

Vastuseks Saksa Demokraatliku Vabariigi läkitustele 5. märtsist 1951. aastast ja 13. veebruarist 1952. aastast neljale suurriigile ja toetuseks sellele, esitas Nõukogude Liidu valitsus 10. märtsil 1952.a. noodi Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa valitsustele, kus märgiti, et sõja lõppemisest on möödunud juba seitse aastat, kuid Saksamaaga ei ole ikkagi rahulepingut sõlmitud, et Saksamaa on teiste riikide suhtes mittevõrdõiguslikus seisundis.[2]

---

[1] Vt. Saksamaa küsimus ja Euroopa julgeoleku kindlustamise ülesanded, "Rahva Hääl" 3. veebruaril 1954.

[2] Nõukogude valitsuse noot Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa valitsustele rahulepingust Saksamaaga, "Rahva Hääl" 12 märtsil 1952.

Sellise ebanormaalse olukorra likvideerimiseks ja Saksamaa teiste riikidega võrdõiguslikuks muutmiseks, näitas Nõukogude Liit üles initsiatiivi ja esitas Saksamaaga sõlmitava rahulepingu aluste Nõukogude projekti, kus tähtsamate sätetena oli toodud, et peale rahulepingu sõlmimist 1 aasta jooksul viiakse okupatsiooniväed Saksamaa territooriumilt välja, et kindlustatakse Saksamaal demokraatlikele parteidele ja organisatsioonidele tegevusvabadus, kindlustatakse, et Saksamaa ei astuks mingisugustesse sõjalistesse koalitsioonidesse ja liitudesse, et Saksamaale lubataks omada rahvuslikke relvastatud jõudusid oma riigi kaitseks ja et Saksamaa võetaks vastu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni[1] liikmeks.[2] Nende sätete ellurakendamine võimaldaks Saksamaal kujuneda ühtseks ja rahuarmastavaks riigiks, mida nähakse ette rahulepingu aluste poliitiliste sätete esimeses punktis, kus öeldakse: "Saksamaa taastatakse kui ühtne riik. Sellega tehakse lõpp Saksamaa lõhestatusele ja ühtne Saksamaa saab võimaluse areneda sõltumatu, demokraatliku rahuarmastava riigina."[3]

Nõukogude noodi ajalooline tähtsus seisab selles, et ta näitas ära tee Saksamaa küsimuse rahulikuks lahendami-

---

1 ÜRO moodustati 1945.a. Teises maailmasõjas tekkinud antifašistlikku koalitsiooni kuuluvate maade poolt rahvusvahelise rahu ja julgeoleku kindlustamise eesmärgil.

2 Nõukogude valitsuse projekt Saksamaaga sõlmitavast rahulepingust, "Rahva Hääl" 12. märtsil 1952.

3 Samas.

seks, mis asetab esikohale saksa rahva ja kogu Euroopa rahuarmastavate rahvaste huvid, sest rahulepingu projekti ellurakendamine teeks lõpu fašismi ja militarismi taastamise võimalusele Saksamaal ja kindlustaks rahu Euroopas.

Mida Nõukogude Liidu rahulepingu projekt Saksamaale tähendas, väljendas Walter Ulbricht oma kõnes teaduslikul konverentsil Berliini Ülikoolis 3. mail 1952.a., öeldes, et Saksamaaga sõlmitava rahulepingu projekt annab reaalsed perspektiivid Saksamaa küsimuse rahulikuks ja õiglaseks otsustamiseks.[1]

Vastuseks Ameerika Ühendriikide Valitsuse noodile 1o. juulist 1952. aastast, kust ilmnes, et kolm suurriiki endiselt viivitavad sellise tähtsa küsimuse arutamisega, nagu rahulepingu sõlmimine Saksamaaga, Nõukogude valitsus esitas 23. augustil 1952.a. uuesti noodi Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa valitsustele. Oma noodis Nõukogude valitsus tegi ettepaneku kutsuda kokku lähemal ajal nelja riigi esindajate nõupidamine, kus tuleks arutusele järgmised küsimused:

1) Saksamaaga sõlmitava rahulepingu ettevalmistamine,

2) ülesaksamaalise valitsuse moodustamine,

3) ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimine.[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Nõukogude valitsuse konkreetsed ja selged ettepanekud andsid reaalse aluse Saksamaa küsimuse lahendamiseks.

---

[1] У л ь б р и х т, Iк. 444.

[2] Nõukogude valitsuse noodid Ameerika Ühendriikide, Inglise ja Prantsuse valitsustele Saksamaaga rahulepingu sõlmimise küsimuses, Nõukogude valitsuse noot 13. augustist 1952, "Rahva Hääl" 26. augustil 1952.

Kogu maailma rahupooldajad tunnevad muret seepärast, et Saksamaaga ei ole sõlmitud rahulepingut, et Lääne-Saksamaal taaselustub jällegi militarism ja fašism. Sellepärast Ülemaailmse Rahunõukogu erakorraline istungjärk Berliinis 1.-6. juulini 1952.a. pöördus nelja suurriigi ja kogu maailma rahvaste poole üleskutsega lahandada Saksamaa küsimus rahulikult. Üleskutses kirjutati, et Ülemaailmne Rahunõukogu peab kõige paremaks lahenduseks viivitamatult kutsuda kokku nelja suurriigi konverents, mille otsused on suunatud Saksamaa küsimuse rahulikule lahendamisele.[1]

Ülemaailmne Rahunõukogu oli veendunud, et kui kõik rahvad sõltumata oma poliitilistest vaadetest, sotsiaalsest päritolust, usutunnistusest ühendades oma jõud,leiavad tee kuidas kindlustada rahu Euroopas. Kogu maailma rahupooldajate toetus andis uut hoogu Saksa patriootide võitlusele, mida väljendavad Lääne-Saksa rahuvõitleja Charlotte Fleischmanni sõnad kongressil, et viimastel päevadel saavutati otsustavat edu sakslaste üksteise mõistmises ja õiglase rahulepingu sõlmimises, mis ühendab kõik jõud Lääne-Saksamaal võitluseks Saksamaa ühendamise eest,[2] või kirjanik Anna Seghersi sõnad, et

---

1 **Чрезвычайная сессия всемирного совета мира, Берлин I-6 июля I952 года. Обращение Всемирного совета мира к правительствам четырех великих держав и ко всем народам, Приложение к журналу "Новое время" I952 от 9 июля № 28, Iк. 3.**

2 Samas, lk.16.

meil on vaja rahvuslikku kaitset, et vanad ja uued bandiidid ei tungiks kallale oma rahva paremale osale.[1]

Ülemaailmse Rahunõukogu üleskutsele järgnesid maailma rahupooldajad. Algas rahupooldajate liikumine rahulepingu sõlmimise eest Saksamaaga. Rahupooldajate liikumine kujunes kohe oma tekkimisest peale suureks jõuks, nagu ütles sm. Hruštšov Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressil: "... on rahvusvahelisel areenil kujunenud laialdane "rahu tsoon", kuhu kuuluvad nii sotsialistlikud kui ka mittesotsialistlikud Euroopa ja Aasia rahuarmastavad riigid."[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi, Nõukogude Liidu ja maailma rahvaste rahupüüdlustele vastasid imperialistlikud lääne suurriigid ja Lääne-Saksamaa valitsus 1952. aastal Pariisi kokkulepete ("Euroopa kaitseühendus")[3] ja Bonni kokkulepete ("Üldine" leping)[4] allakirjutamisega, mis tähendas Lääne-Euroopa armee loomist. Pariisi ja Bonni kokkulepped on sõjalised kokkulepped, mis tõid kaasa Lääne-Euroopa töölistele maksude suurenemise ja palga alandamise. Nende lepingute tõelist iseloomu ei suutnud

---

1 "Новое время" № 28, 1952, lk. 17.

2 N. S. H r u š t š o v, Aruanne Partei XX kongressile, lk. 20.

3 "Euroopa kaitseühendus" - agressiivne sõjaline kokkulepe. Sõlmiti 27. mail 1952.a. Pariisis Prantsusmaa, Lääne-Saksamaa, Itaalia, Belgia, Hollandi ja Luxemburgi vahel.

4 "Üldine" leping - separaatne leping, sõlmiti 26. mail 1952.a. Bonnis USA, Inglismaa, Prantsusmaa ja Lääne-Saksamaa vahel.

varjata isegi Prantsuse reaktsioonilised poliitikategelased Daladier ja Meier, kes on öelnud, et Euroopa kaitseühenduse igast peatükist vaatab vastu sõda.[1] Pariisi ja Bonni kokkulepete allakirjutamine oli seadusevastane akt. 15 miljonit häält, mis rahvaküsitlusel Lääne-Saksamaal ütlesid "ei" "Euroopa kaitseühenduse" lepingule[2], näitavad, et Adenaueril pole mingit õigust ennast seada Lääne-Saksamaa elanikkonna esindajaks. Adenaueri tegevus on seadusvastane juba sellepärast, et Pariisi ja Bonni kokkulepete allakirjutamisega rikkus ta Lääne-Saksamaa konstitutsiooni, mille § 26-s öeldakse, et rahva rahuliku elu rikkumine ja sõjalise agressiooni ettevalmistamine on vastuolus konstitutsiooniga.[3] Pariisi ja Bonni kokkulepete sõlmimine tähendas seda, et lääne imperialistlikud riigid ütlesid ära rahulepingute sõlmimisest Saksamaaga ja Saksamaa taasühendamisest demokraatlikul ja rahumeelsel alusel ja hakkasid taastama Lääne-Saksamaa sõja-majanduslikku potentsiaali. Pariisi ja Bonni kokkulepetega legaliseeriti Lääne-Saksamaa armee taastamine. Selline Lääne suurriikide tegevus tähendas Lääne-Saksamaa muutmist uue sõja koldeks.

50-ndate aastate alguses oli Saksa Demokraatlikul Vabariigil raske katsumuste aeg, sest lääne sõjaõhutajad

---

1 "Правда" 24 марта 1953 г.

2 Samas.

3 Конституции буржуазных государств Европы, Москва, 1957, 1к. 825.

püüdsid teha kõik, et noort töölis-talupoegade riiki hävitada. Vale, laim, jõud ja terror, nagu ütles Otto Grotewohl oma kõnes 30. märtsil 1953.a. Rahvakojas, on vahendid, millega tahetakse saavutada seda, et valmistada saksa rahvast ette ameerika sõja jaoks.[1]

Ameerika ja Lääne-Saksa monopolide eesmärgiks oli Saksa Demokraatlikku Vabariiki majanduslikult blokeerida, kuna põhilised tööstusrajoonid eesotsas Ruhri basseiniga olid läinud Lääne tsooni. Selle tulemusena 50-ndate aastate algul oli sisekaubanduses Saksamaal ajuti täiesti seisak. Majanduslikest raskustest aitasid Saksa Demokraatlikul Vabariigil üle saada vastastikuse koostöö sidemed Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maadega.

Nii kirjutati 1952.a. 11. aprillil Moskvas alla protokoll vastastikustetäiendavate kaubahangete kohta 1952. aastaks Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel, mille põhjal Saksa Demokraatlik Vabariik vedas täiendavalt Nõukogude Liitu mitmesuguseid masinaid, elektrotehnilisi riistu, keemiatööstuse saadusi jne. Nõukogude Liidust toodi vastu musta ja värvilisi metalle, tekstiiltooteid, naftat ja teisi rasketööstusele vajaminevaid tooraineid.[2] 1952. aastal tugevnesid kaubanduslikud ja kultuurilised sidemed Hiina Rahvavabariigiga, mida näitab Saksa

---

[1] Гротеволь, Ік. 132.

[2] Документы 1949-1954, Ік. 274.

Demokraatliku Vabariigi ja Hiina Rahvavabariigi vahelise kaubanduskokkuleppe sõlmimine 26. mail 1952. aastal Berliinis.[1]

8. jaanuaril 1952.a. Berliinis sõlmiti 5 aastaks kokkulepe kultuurilise koostöö kohta Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Poola Rahvavabariigi vahel.[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi edu põhjused ei seisnenud mitte ainult teiste sotsialistlikku leeri kuuluvate maade abis, vaid põhjused peitusid temas endas, tema ühiskondlik-poliitilises korras.

Riigi juhtijaiks ja valitsejaiks olid saanud töölisklass ja töötav talurahvas, keda toetasid kõik demokraatlikud jõud. Rahvademokraatlik kord avas kõik võimalused uute ja paremate meetodite otsimiseks riigielu juhtimisel. Loodusrikkuste muutmine rahvaomandiks sai elanike elutaseme ja heaolu pideva tõusu aluseks, mida on iseloomustanud Walter Ulbricht Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei II konverentsil 9. juulil 1952.a. öeldes, et demokraatlik, majanduslik ja kultuuriline progress Ida-Saksamaal peale Nõukogude armee poolt vabastamist on revolutsiooniline pööre, millega võim on tõeliselt läinud kapitalistide klassi käest linna ja maa töötajate kätte, mida juhib töölisklass.[3]

---

3 У л ь б р и х т, Ik. 482.

2 Samas, lk. 388.

1 Документы I949-I954, Ik. 342.

See revolutsiooniline pööre, mis toimus Saksa Demokraatliku Vabariigi ühiskondlik-poliitilises elus ja majanduslikud saavutused lõid eeldused ja võimalused demokraatliku korra kehtestamiseks kogu Saksamaal. Lääne-Saksamaa elanikkonna väljaastumised Bonni sõjapoliitika vastu ja koostöö poolt mõlema Saksa riigi vahel kinnitavad, et sellised jõud, mis võivad viia Saksa riikide taasühendamisele demokraatlikul alusel on olemas ka Lääne-Saksamaal. Selleks et jõuda Saksamaa taasühendamisele, oli vaja need mõlemad jõud ühendada.

Lääne-Saksamaa ja Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonna väljaastumine Bonni sõjapoliitika vastu, mis on rahvaste vahelise koostöö ja üksteise mõistmise kõige õelam vaenlane, tõendab loosungi "Sakslased ühe laua taha!" reaalsust. Nii vastas 93,6% Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonnast 1954.a. 27.-29. juunini läbiviidud rahvaküsitlusel eitavalt sõjale.[1]

Kölni noored Lääne-Saksamaal "kolmapäeva kõne" ajal, mis organiseeriti lääne-saksa kindralite poolt noormeeste värbamiseks wehrmachti, astusid ~~noormehed~~ välja Adenaueri sõjapoliitika vastu. Oma väljaastumistes nõudsid nad, et tehtaks lõpp Adenaueri surmapoliitikale, et lõpetataks sõja ettevalmistamine vendade vastu Idas.[2]

---

[1] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 117.
[2] Samas, lk. 61.

Lääne-Saksamaa võitlev töölisklass astus imperialistliku poliitika vastu välja Saksamaa Kommunistliku Partei juhtimisel, kes ainukese parteina kaitses töölisklassi huve järjekindlalt ja lõpuni. Kommunistlik partei võitles rahu ja Saksamaa taasühendamise eest. Nii võeti 1952. aasta 2. novembril Kommunistliku partei poolt vastu "Saksamaa rahvusliku taasühendamise programm".[1] Esmaseks ülesandeks, mis viib rahvuslikule taasühendamisele Saksamaal, seadis programm Lääne-Saksamaa vabastamise ameerika-inglise monopolistidest ja rahulepingu sõlmimise Saksamaaga. Nende ülesannete täitmiseks oli vaja kõik demokraatlikud ja rahuarmastavad jõud Saksamaal ühendada. Kõigepealt on vaja mõlema Saksa riigi valitsustel ja riigitegelastel asuda koostööle oma rahvusküsimuse lahendamiseks, sest eelkõige vastutavad nemad Saksamaa edasise arengu ja rahvusvahelise julgeoleku ning rahu püsimise eest Euroopas.

Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus on näidanud üles initsiatiivi ja valmisolekut asuda igal ajal läbirääkimistesse Lääne-Saksamaa valitsusega. Nii pöördus Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda 15. juulil 1953.a. Bonni bundestagi poole, kus öeldi, et kogu saksa rahvas ootab Saksamaa rahulikku taasühendamist ja õiglase rahulepingu sõlmimist ning seepärast Saksa Demokraatlik Vabariik paneb ette kokku kutsuda ülesaksamaaline nõupidamine rahvusküsimuse arutamiseks.[2]

---

1 Vt. К у л ь б а к и н, lk. 581.

2 Документы 1949-1954, lk. 324.

Heaks koostöö vormiks, mida on õigustanud rahvusvahelise kommunistliku liikumise kogemused, on vastastikused delegatsioonide vahetamised, mis võimaldavad kõige paremini õppida tundma üksteise elu ja heita kõrvale kõik see, mis saksa rahvast lahutab ja tõsta esiplaanile kõik see, mis neid ühendab.

Peamine, mis saksa rahvast antud olukorras lahutas, oli see, et 8 aastat peale Teise Maailmasõja lõppemist on okupatsiooniväed veel Saksamaal, mis takistab normaalsete sidemete loomist Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Lääne-Saksamaa vahel. Selles olid süüdi lääne suurriikide valitsused, kes on lükanud kõik Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanekud tagasi rahulepingu sõlmimisest ja okupatsioonivägede väljaviimisest Saksamaa territooriumilt.

Selleks et mõjutada suurriike astuma konkreetseid samme Saksamaa küsimuse lahendamiseks, Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja ja Maakoja fraktsioonide ühises avalduses 20. märtsil 1953.a. pöörduti kõigi sakslaste poole, et nad toetaksid nõudmist nelja suurriigi nõupidamise kokkukutsumise kohta Saksamaaga sõlmitava rahulepingu väljatöötamiseks, okupatsioonivägede väljaviimiseks Saksamaalt ja ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks.[1]

Suurriikidest on Nõukogude Liit ainukesena nõudnud

---

[1] Документы 1949-1954, Iк. 77.

rahulepingu sõlmimist ja okupatsioonivägede väljaviimist Saksamaalt ja paljastanud läänеriikide seisukohti, millede eesmärgiks oli säilitada lõhet Saksamaal ning muuta Saksamaa uue maailmasõja ettevalmistamise platsdarmiks.

Nii pöördus Nõukogude Liidu valitsus 1953.a. 15. augustil noodiga Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa valitsuste poole, milles juhiti kolme suurriigi tähelepanu nende tegevusele, mis on tõestanud läänеriikide loobumist rahvusvahelise julgeoleku kindlustamisest ja nende ettevalmistamist uueks sõjaks.

Lääne suurriigid, selleks et lükata edasi rahulepingu sõlmimist Saksamaaga, räägivad, et kõigepealt tuleb moodustada ülesaksamaaline valitsus ja siis moodustatud ülesaksamaalise valitsusega sõlmida rahu. Lääne suurriikide endi tegevus on võtnud aga selle võimaluse, sest Lääne-Saksamaad edasi militariseerides, teevad nad võimatuks agressiivse sõjalise Lääne-Saksamaa ühendamise demokraatliku ja rahuarmastava Saksa Demokraatliku Vabariigiga.

Selleks et Saksamaad taasühendada rahumeelsel ja demokraatlikul alusel, nagu nägid seda ette Potsdami konverentsi otsused, Nõukogude valitsus oma noodis 15. augustist 1953. aastast tegi suurriikidele ettepaneku:

1) kutsuda kokku rahukonverents Saksamaaga rahulepingu sõlmimise arutamiseks,

2) moodustada Ülesaksamaaline Ajutine Valitsus Lääne- ja Ida-Saksamaa esindajaist ning viia läbi ülesaksamaali-

sed vabad valimised.[1]

Nõukogude noodis esitatud ettepanekud leidsid täielikku toetust 20.-22. augustini Moskvas toimunud Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistel läbirääkimistel mõlema riigi poolt. Jõuti ühises kommünikees seisukohale, et arvestades tekkinud olukorda Lääne-Saksamaa edasise militariseerimisega on vaja viivitamatult kutsuda kokku rahukonverents, moodustada ülesaksamaaline ajutine valitsus ja viia läbi ülesaksamaalised vabad valimised.[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Nõukogude Liidu läbirääkimised demonstreerisid mõlema riigi püüdu igas olukorras saavutada Saksamaa küsimuse rahulik lahendamine. Oma avalduses Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda 26. aug. 1953.a. seoses Saksa-Nõukogude Liidu läbirääkimiste lõppemisega ütles, et Moskva kokkulepped uuesti näitasid, et Nõukogude Liit kõrvalekaldumatult jätkab oma rahupoliitikat ja poliitikat Saksamaa suhtes, mis on läbi imbunud usust saksa demokraatlikesse ja rahuarmastavatesse jõududesse.

Saksa rahvas toetas Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelisi läbirääkimisi. 26. augustil

---

1 Нота Советского правительства правительствам Франции, Великобритании и США по германскому вопросу, Приложение к журналу "Новое время" 1953 от 19 августа № 34, lk. 5.

2 Документы 1949-1954, lk. 300.

1953.a. tuli 150 000 idaberliinlast Marxi-Engelsi nimelisele väljakule loosungite all, mis nõudsid viivitamatult rahulepingu sõlmimist Saksamaaga, demokraatliku ühtsuse taastamist Saksamaal ja Berliinis ning ülesaksamaalise ajutise valitsuse moodustamist.[1]

Isegi Bonni kantsler ja ministrid mõistsid, mis tähtsus on Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi läbirääkimistel, sest Adenauer isiklikult tegi Lääne-Saksa ajakirjanikele ülesandeks nii vähe kui võimalik valgustada ajalehtedes Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelist kokkulepet. Bonni valitsuse kartus oli põhjendatud, sest Nõukogude-Saksa läbirääkimised ja kokkulepe paljastasid veel selgemalt Pariisi ja Bonni kokkulepete orjastavat iseloomu ja sõjalisi eesmärke. See oli ka õppetunniks saksa rahvale, et Bonni valitsus kardab rahva jõudu.

Praktiliseks sammuks Nõukogude Liidu poolt suveräänse ja demokraatliku Saksamaa loomise kiirendamiseks oli Nõukogude valitsuse avaldus 24. märtsist 1954. aastast, Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistest suhetest, väljaandmine. Nõukogude valitsuse avalduse põhjal Nõukogude Liit seadis Saksa Demokraatliku Vabariigiga sisse samasugused suhted nagu teiste suveräänsete

---

1 Путь к единой, независимой, миролюбивой, демократической Германии и к мирному договору, Заявление Народной палаты Германской Демократической Республики, "Правда" 27 августа 1953 г.

2 Nõukogude valitsuse avaldus Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistest suhetest, "Rahva Hääl" 26. märtsil 1954.

riikidega, Saksa Demokraatlikul Vabariigil oli õigus omaenda äranägemise järgi otsustada suhteid teiste riikidega, kaasa arvatud suhted Lääne-Saksamaaga.[1]

Samal ajal kui imperialistlikud lääne suurriigid on Pariisi ja Bonni kokkulepetega võtnud Lääne-Saksamaalt tema iseseisvuse, andis Nõukogude valitsus oma avalduse põhjal Saksa Demokraatlikule Vabariigile rahvusliku iseseisvuse ning suveräänsuse, mis näitas, et Nõukogude valitsus usub saksa rahva demokraatlikesse jõududesse oma rahvusküsimuse lahendamisel.

Sotsialistlike riikide koostöö arenemine sotsialismi maailmasüsteemi tekkimise algusest peale on ilmekalt näidanud, et just sotsialistlik süsteem tagab rahvastele tõelise riikliku iseseisvuse.

Nõukogude valitsuse initsiatiivil tuli 25. jaanuaril 1954.a. Berliinis kokku nelja suurriigi välisministrite konverents. Nõukogude valitsus, selleks et hoiduda viljatutest vaidlustest ja et kiirendada üleminekut praktilisele tegevusele Saksamaa küsimuse lahendamisel, esitas nõupidamisele läbivaatamiseks 1952.a. 10. märtsil avaldatud Saksamaaga sõlmitava rahulepingu aluste Nõukogude projekti. Selleks, et rahulepingu ettevalmistamisse kaasa tõmmata Saksa riike, tegi Nõukogude valitsus ettepaneku kutsuda nii Ida- kui ka Lääne-Saksamaad osa võtma välis-

---

[1] Nõukogude valitsuse avaldus Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistest suhetest, "Rahva Hääl" 26. märtsil 1954.

ministrite nõupidamisest. Mõlema Saksa riikide osavõtt nõupidamisest oleks aidanud kaasa Saksa riikide üksteisele lähendamisele ja kohesele rahulepingu ettevalmistamisele. Nõukogude seisukoht Berliini konverentsil oli selge, mis arvestas saksa rahva rahvuslike ja Euroopa julgeoleku huvidega. Nõukogude valitsuse kaks põhilist seisukohta olid:

1) rahulepingu sõlmimisega Saksamaa taastatakse kui ühtne ja sõltumatu, demokraatlik ja rahuarmastav riik,

2) kõik okupeerivate riikide relvastatud jõud tuleb Saksamaalt välja viia hiljemalt üks aasta peale rahulepingu sõlmimist.[1]

Läänеriikide seisukohad Berliini nõupidamisel olid sellised, mis viivitasid rahulepingu sõlmimisega, kuna nad keeldusid vastu võtmast Nõukogude valitsuse konkreetseid ettepanekuid ja ei teinud sealjuures ise mingeid teisi ettepanekuid, mis oleks aidanud rahulepingu sõlmimist edasi viia.

Kuigi Berliini välisministrite nõupidamisel ei lastud Saksa riike oma seisukohti esitada ja ei võetud midagi konkreetset ette Saksamaa küsimuse lahendamiseks, näitas nõupidamine, et Saksamaa küsimust võib ja peab arutama suurriikide vahel rahulikul teel.

Berliini nõupidamisel suurriikide poolt ühistele sei-

---

[1] Saksamaa küsimus ja Euroopa julgeoleku kindlustamise ülesanded, "Rahva Hääl" 3. veebruaril 1954.

sukohtadele jõudmine abinõude tarvitamisele võtmise kohta desarmeerimisprobleemi lahendamiseks, kinnitas, et kogu maailma julgeolekut ja rahu ohustavaid probleeme, millede hulka kuulub ka rahulepingu sõlmimine Saksamaaga, tuleb lahendada rahulike läbirääkimiste teel.

Nõukogude Liidu rahu ja saksa rahva huve kaitsvad seisukohad tõid nõupidamise käigus välja veel selgemini kui enne lääne suurriikide sõjalisi eesmärke taotlevad seisukohad.

Kuna Lääne-Saksamaa valitsus keeldus oma esindajaid koos Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsusega Berliinis nõupidamisele saatmast, sai saksa rahvale selgeks, et Bonni valitsus kaitseb lääne suurriikide huve, mitte saksa rahva huve, et Adenauer ja valitsev Kristlik-Demokraatlik Liit juhivad ägedat võitlust Saksamaaga rahulepingu sõlmimise ja Saksa Demokraatliku Vabariigi tunnustamise vastu.

1954.a. 26. aprillist kuni 21. juulini Genfis toimunud välisministrite nõupidamine praktiliselt tõestas, et Saksamaa küsimust saab lahendada rahulikul teel, sest Genfi nõupidamisel saavutati kokkulepe lõpetada sõda Indo-Hiinas ja korraldada Lõuna- ning Põhja-Vietnamis vabad valimised Vietnami rahuliku ühendamise eesmärgil.

Samuti, nagu Genfis istusid ühise laua taga Põhja- ja Lõuna-Vietnami ning Korea esindajad, võiksid ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise küsimust arutada

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

üheskoos Ida- ja Lääne-Saksamaa esindajad.

Genfi konverents paljastas veel selgemini kui enne Bonni valitsuse sõjapoliitika iseloomu ja viis Lääne-Saksamaal Adenaueri vastaste meeleolude kasvule, mida ei suuda varjata isegi reaktsiooniline Lääne-Berliini ajaleht "Der Tagesspiegel". Ajalehes kirjutati, et pärast Genfi nõupidamist on märgatavalt "kahanenud usaldus" Adenaueri vastu.[1]

Saksa rahva demokraatlikel jõududele avas Genfi konverents uued perspektiivid rahvusküsimuse lahendamisel, mida väljendas Saksa Demokraatliku Vabariigi avaldus 23. aprillist 1954.a. Genfi konverentsile, kus öeldi: "... meie sakslased soovime Genfi konverentsi edukat kulgemist oma rahvuslike huvide pärast."[2]

Selleks et kaitsta oma rahva rahvuslikke huve imperialistide sepitsuste vastu, oli Saksa Demokraatlikul Vabariigil vaja kindlustada oma riigivõimu, arendada sotsialistlikku majandust, tugevdada sidemeid Nõukogude Liidu, kogu sotsialistliku leeri ja kõikide rahuarmastavate rahvastega.

Sotsialistliku ülesehitustöö edusammud Saksa Demokraatlikus Vabariigis kutsusid ameerika, inglise ja lääne-saksa imperialistide poolt esile kallaletungi noorele vaba-

---

1 Vt. "Rahva Hääl" 2. septembril 1954.
2 Dokumente zur Außenpolitik, lk. 13.

riigile. Nii organiseerisid inglise-ameerika okupatsiooni-võimud ja Bonni agressiivsed jõud 17. juunil 1953.a. Lääne-Berliinist kallaletungi demokraatlikule Berliinile, eesmärgiga päästa valla kodusõda Saksamaal ja restaureerida kapitalism Ida-Saksamaal ja muuta Saksamaa seega sotsialismi vastase võitluse koldeks.[1]

Tänu Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsuse energilistele abinõudele ja Nõukogude Liidu toetusele fašistide pealetung purustati. Ainult Saksa Demokraatliku Vabariigi töölis-talupoegade riigivõimu tugevuse, demokraatlike jõudude ning sotsialismi leeri ühtsuse tõttu ebaõnnestusid sisemise ja rahvusvahelise reaktsiooni plaanid.

Saksa Demokraatliku Vabariigi tugevnemise aluseks olid muutused sotsiaal-majanduslikus elus ja vennalik koostöö teiste sotsialismimaadega.

Nii võis Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei IV kongress 1954.a. 30. märtsist kuni 6. aprillini konstateerida, et sotsialistlike ettevõtete arv tööstuses 1953. aastaks oli tõusnud 85,5%-le ja tootlike kooperatiivide arv põllumajanduses ulatus 12%-le.[2]

Sotsialismimaade ühtsuse ja tugevuse aluseks on omakasupüüdmatu abi, mida väljendas N.S.Hruštšov: "Me osutame ka edaspidi üksteisele igakülgset abi majanduse, tehnika, teaduse ja kultuuri arendamises. Me näeme selles

---

1 Развитие, Ік. 367.

2 Samas, lk. 357 .

oma vennalikku kohustust sotsialismileeri suhtes. Mida tugevam on kogu sotsialismileer, seda kindlamalt on tagatud iga sellesse suurde leeri kuuluva maa vabadus ja sõltumatus, majanduse ja kultuuri õitseng."[1]

Saksa Demokraatliku Vabariigi ja kogu sotsialistliku leeri edusammud avaldasid suurt mõju kapitalistlike maade, eriti Lääne-Saksamaa tööliskiassi võitluse teravnemisele. Lääne-Saksamaa ja Euroopa tööliskiassi võitluse teravik oli suunatud Pariisi kokkulepete vastu, millede vastuvõtmine oleks tähendanud Lääne-Saksa majanduse edasist militariseerimist, agressiivsete saksa relvaststud jõudude taastamist ning Lääne-Saksamaa muutmist Ameerika-Ühendriikide ning Inglismaa poolkoloniaks.

Lääne suurriigid ja Bonni valitsus, kartes rahva kasvavat võitlust Pariisi kokkulepete vastu, tegid 1954. aastal aktiivset ettevalmistustööd Pariisi kokkulepetele allakirjutamiseks.

Selleks et Pariisi kokkulepete tõelisi eesmärke varjata ja rahvast petta, Adenauer rääkis, et kokkulepete ratifitseerimine ei takistavat ülesaksamaaliste valimiste läbiviimist. Enne ratifitseerimine, siis kokkulepped.[2]

1954.a. septembris-oktoobris Londonis ja seejärel Pariisis Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa, Saksa Föderatiivse Vabariigi, Itaalia, Belgia, Hollandi

---

1 N.S.H r u š t š o v, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XX kongressile, Tallinn, 1956, lk. 10.

2 Dokumente zur Außenpolitik, lk. 58.

ja Kanada vaheliste separaatsete läbirääkimiste tulemusena 23. okt. 1954.a. kirjutati alla Pariisi kokkulepped. Pariisi kokkulepetele allakirjutamisega lääne imperialistlikud suurriigid astusid avalikku sõjalisse liitu Lääne-Saksamaaga ja hakkasid ette valmistama uut sõda. Ajalugu on tõestanud, et sõjalised grupeeringud, nagu kolmikliit ja Entente, viisid Esimese maailmasõja puhkemisele. Pariisi kokkulepetele allakirjutamisega Ameerika Ühendriigid, Inglismaa, Prantsusmaa ja Lääne-Saksamaa näitasid, et nad tahavad kõrvale heita Saksamaa taasühendamise rahulikul teel.

Pariisi kokkulepete allakirjutamisega tekkis Euroopas uus olukord. Sõjaliste blokkide organiseerimisega hakkas relvastumise võidujooks võtma üha laiema ulatuse. Saksamaal, Euroopa südames oli jällegi tekkinud sõjakolle. See nõudis Saksa demokraatlikult ja rahuarmastavalt meelestatud jõududelt veelgi otsustavamat võitlust, nagu Otto Grotewohl 2. märtsil 1954.a. Rahvakojas ütles, et loosungid "Sakslased ühe laua taha!" elluviimine ja saksa töölisklassi ja kõigi teiste töörahvakihtide võitluse teel Pariisi kokkulepped ja Adenaueri valitsus kukuvad läbi.[1] Ainult suurte revolutsiooniliste kogemustega saksa töölisklass võib ja peab koondama oma ümber kõik rahu-

---

[1] Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja istung. Otto Grotewohli kõne, "Rahva Hääl" 4. märtsil 1954.

armastavad sakslased ja astuma võitlusse, nagu Karl Marx ütles: "On endastmõistetav, et töölisklass selleks, et üldse olla võimeline võitlema, peab organiseeruma oma kodus kui klass ja et tema võitluse vahetuks areeniks on tema oma maa."[1]

Walter Ulbrichti ja Otto Grotewohli esinemised 8. dets. 1954.a. Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja ees väljendasid saksa rahva enamuse tahet jätkata võitlust seni kuni ei ole Pariisi kokkulepped ratifitseeritud ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise eest. 1955. aastal Walter Ulbricht ütles, et meie ülesanne on:

1) tugevdada kõikide rahujõudude koostööd,

2) rahvamajandusplaanide ennetähtaegse täitmisega tugevdada oma riiki,

3) võidelda Lääne-Saksamaa remilitariseerimise vastu ja Pariisi kokkulepete vastu.[2]

Ajalugu on tõestanud, et saksa militarism seni kuni ta pole küllaldaselt tugev, on valmis lepinguid sõlmima ja teatud kohustusi enda peale võtma. Saavutanud küllaldase sõjalise võimsuse, heidab ta kõrvale kõik rahvusvahelised lepingud ja õigusenormid ning hakkab ellu viima surmapoliitikat. Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega, mis näevad ette saksa wehrmachti taastamise, ei ole mitte saksa rahvas üksinda, vaid kogu Euroopa ning maailma rah-

---

1 K. M a r x, Gotha programmi kriitika, Tallinn, 1957, lk. 18.

2 Dokumente zur Außenpolitik, lk. 169.

vad sattunud uude sõjaohtu. Sellises olukorras oleks ainukeseks reaalseks võimaluseks lahendada Saksamaa probleem rahu ja rahvaste julgeoleku huvides. Seepärast saksa ja euroopa rahvad tervitasid ja toetasid Nõukogude valitsuse ettepanekut 1954.a. Berliini nelja suurriigi välisministrite nõupidamisel kollektiivse julgeoleku süsteemi loomiseks Euroopas. Ainult kollektiivse julgeolekusüsteemi loomine Euroopas lahendaks Saksamaa küsimuse ja rajaks püsiva rahu, nagu N.S.Hruštšov ütles Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressil: "Kollektiivse julgeoleku süsteemi loomine Euroopas vastaks Euroopa kõigi suurte ja väikeste maade elulistele huvidele ning oleks ühtlasi ülemaailmse rahu kindlaks garantiiks. Samal ajal võimaldaks see lahendada ka Saksamaa küsimuse."[1]

---

[1] N.S.H r u š t š o v, Aruanne Partei XX kongressile, lk. 28.

II p e a t ü k k

KOLLEKTIIVSE JULGEOLEKU SÜSTEEM EUROOPAS - AINUÕIGE TEE SAKSAMAA TAASÜHENDAMISEKS DEMOKRAATLIKUL ALUSEL

1955.a. 27. veebruaril Bonni bundestagi 3-ndatel lugemistel ratifitseeriti Pariisi kokkuleppedja Lääne-Saksamaa suunati agressiivsesse Põhja-Atlandi blokki. Pariisi kokkulepetega taastati saksa militarism organiseeritud kujul.

Pariisi kokkulepped, millega nähti ette 500 000[1] mehelise Lääne-saksa armee loomine Hitleri aegsete kindralite juhtimisel ja selle suunamine Lääne-Euroopa armeesse, tähendasid ühe Euroopa riikide rühma vastuseadmist teistele riikidele. 1955.a. detsembris NATO nõukogu poolt vastuvõetud otsusega lääne-saksa armee relvastamise kohta aatomirelvaga[2] taheti Saksamaa muuta aatomisõja platsdarmiks, mida tõendavad Põhja-Atlandi bloki kindralstaabi ülema sõnad, et meie operatsiooni sihiks saab tapmine ja aatomiplahvatus on peatapmisviis.[3]

Seoses Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega Bonni valitsusele antud õigus,vabariigis"erakorralise olukorra"

---

1 Московское совещание европейских стран по обеспечению мира и безопасности в Европе, Москва 2 октября - 2 декабря I954 года, Москва, I954, Iк. I48.

2 Заседания политического консультативного комитета, учрежденного в соответствии с варшавским договором, Прага, 27 и 28 января I956 года, Москва, I956, Iк. 37.

3 Dokumente zur Außenpolitik, 1k. 228.

sisseseadmise kohta valitsuse äranägemisel, oli suunatud Lääne-Saksamaa töölisklassi, Saksamaa Kommunistliku Partei, demokraatlike organisatsioonide ning rahva õiguste vastu, mis paljastas Pariisi kokkulepete demokraatia- ja rahvavastast iseloomu ja näitas, et nende eesmärgiks on fašistliku diktatuuri kehtestamineSaksamaal. Samasuguse "erakorralise olukorra" abil likvideeriti Weimari vabariigis Hindenburgi võimuloleku ajal kõik demokraatlikud vabadused ja kehtestati fašistlik diktatuur Saksamaal.

Pariisi kokkulepete ratifitseerimise ja nende jõustumise tagajärjel 7. mail 1955.a. toimusid Euroopas tõsised muutused. Lääne-Saksamaa oli muudetud uue sõja koldeks ja kolmanda maailmasõja oht ähvardas Euroopat. Kordus kõik samuti nagu oli toimunud enne Teist maailmasõda Saksamaal. Pariisi kokkulepped ei erine millegagi Kominterni vastasest paktist[1], mis valmistas ette Teise maailmasõja vallapäästmise imperialistlike riikide poolt. Sama sõjakad meeleolud nagu Hitleri ajal, valitsevad praegugi Lääne -Saksamaal, mida propageeritakse avalikult. Endise natsi Reuschi sõnad, et sõjajärgne aeg läheneb lõpule ja peatselt aegub uueks sõjaks ettevalmistamise aeg[2], kinnitab, millise katastroofi ette on imperialistlikud lääne suurriigid viinud Euroopa ja maailma julgeoleku.

Kuigi Adenauer Pariisi kokkulepete tõeliste eesmär-

---

1 Kominterni vastane pakt sõlmiti 25. nov. 1936.a. Saksamaa ja Jaapani vahel.

2 W i l h e l m P i e c k i raadiokõne, "Rahva Hääl" 25. veebruaril 1955.

kide varjamiseks ning rahva petmiseks räägib, et peale Pariisi kokkulepete ratifitseerimist algab kohe Saksamaa taasühendamine[1], on Pariisi kokkulepped loonud tõsise takistuse Saksamaa taasühendamisele rahumeelse ja demokraatliku poliitika alusel, nagu väljendati seda Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsuse avalduses 25. märtsist 1955aastast seoses Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega, et Lääne suurriigid ja Adenauer on Saksamaa taasühendamise demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel toonud ohvriks agressiivsetele sõjalistele paktidesüsteemile.[2]

Pariisi kokkulepped ei oma juriidilist jõudu, sest nad sõlmiti saksa rahva enamuse tahte vastaselt ja näevad ette kogu Saksamaa allutamist militaristliku poliitika eesmärkidele, kuna Adenauer räägib avalikult: "Kas ei oleks meil parem rääkida: Ida vabastamine".[3]

Sellest järeldub, et Lääne-Saksamaa militaristidvalmistavad ette vennasõda Saksamaal, et sellega alustada sõda rahvademokraatiamaade ja Nõukogude Liidu vastu. Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega oli viidud sõjaohtu kogu Euroopa. Euroopa rahvaste hulgas kasvas püüd rahule ja julgeolekule.

Püsivat rahu Euroopas, demokraatlikke ja sotsialist-

---

1 "Правда" 28 февраля I955 г.
2 Dokumente zur Außenpolitik, lk. 80.
3 Московское совещание, Iк. 74.

likke saavutusi rahvademokraatiamaades ning Nõukogude Liidus oli vaja kaitsta. Selleks et ajalugu enam ei korduks, oli vaja tarvitusele võtta agressiooni ärahoidmiseks mõjuvamad abinõud kui seni. Oli vaja, et kõik riigid, kes on huvitatud rahu püsimisest Euroopas, võitleksid saksa militarismi taastamise vastu ja ühendaksid oma jõudjulgeoleku kindlustamiseks Euroopas. Ainult üleeuroopalise kollektiivse julgeoleku süsteemi loomine, millest võtaksid osa mõlemad Saksa riigid võrdselt teiste riikidega, looks uuesti tingimused ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks ja ülesaksamaalise valitsuse moodustamiseks. Olukorras, kus Lääne-Saksamaa kuulus agressiivsesse Põhja-Atlandi blokki, oleks Saksa Demokraatliku Vabariigi ühendamine Lääne-Saksamaaga tähendanud Saksa Demokraatliku Vabariigi loobumist rahupoliitikast ja Saksamaa muutmist NATO sõjapoliitika tööriistaks. Seega oleks Saksamaal loodud jällegi võimalus fašistliku diktatuuri kehtestamiseks, nagu see toimus 1932. aastal, kui Hindenburg ja Hitler tulid võimule Saksamaal vabade valimiste teel.

See oleks tähendanud saksa rahva rahvuslike huvide ja ülemaailmse rahuliikumise ühtsuse reetmist, sest võitlus saksa militarismi vastu moodustab ühe osa võitlusest ülemaailmse rahu ja rahvaste julgeoleku loomise eest.

Eelkõige nõudsid saksa rahva rahvuslikud huvid ja rahu püsimine Euroopas kollektiivse julgeoleku loomist saksa militarismi vastu, sest ainult püsiv rahu looks tin-

gimused sõltumatu ja suveräänse Saksa riigi arenemiseks ning teeks lõpu Teise maailmasõja tagajärjel likvideerimata jäänud ebanormaalsele olukorrale Euroopas.

Seega Saksamaa küsimuse rahumeelse ja õiglase lahendamise ning Euroopa julgeoleku huvid nõudsid üleeuroopalise kollektiivse julgeoleku süsteemi loomist, kus võetakse kasutusele ühised abinõud julgeoleku süsteemist osavõtvate riikide piiride kaitseks. Kõik tüliküsimused tuleb lahendada rahulike vahenditega ja kooskõlas ÜRO põhikirjaga. Selleks et kollektiivne julgeolekusüsteem oleks täielik, tuleb vaadata iga üksikule julgeoleku süsteemist osavõtvale riigile kallaletungi kui kallaletungi tervele süsteemile ja kollektiivse julgeoleku süsteemi kuuluvate riikide kohuseks on kaitsta tema liikmete puutumatust kui terve julgeolekusüsteemi puutumatust.

Nõukogude Liit kui esimene rahuriik maailmas astus juba 1954.a. Berliini välisministrite nõupidamisel välja üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise ideega. Nõukogude valitsuse avalduses Berliini nõupidamise tulemuste kohta öeldi: "Me kutsume kõiki Euroopa riike üles loobuma üksteise vastu suunatud sõjaliste rühmituste loomisest, sest niisuguste rühmituste loomine viib paratamatult sõjale. Selle asemel me paneme ette moodustada kõigi Euroopa riikide ühtne leer, kes taotlevad oma julgeoleku kindlustamist ja rahu tugevdamist Euroopas."[1]

---

[1] Berliini nõupidamise tulemustest, "Rahva Hääl" 6. märtsil 1954.

Ainult kollektiivse julgeoleku süsteemi tingimustes võib saksa rahvas saavutada uut edu rahvusküsimuse lahendamisel. Sellest lähtudes Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus toetas Nõukogude Liidu ettepanekut kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise kohta Berliini välisministrite nõupidamisel. Oma kõnes Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 20-pleenumil 1954.a. 8. septembril Otto Grotewohl ütles, et Euroopas rahu kindlustada on võimalik ainult Nõukogude Liidu ettepaneku üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomisest ellurakendamise teel.[1]

Samuti mõistis Adenaueri poliitika kui jõupoliitika, mis on saksa rahva rahvuslike huvide vastu, hukka Lääne-Saksamaa töötav rahvas. Loosungite all "Mitte ühtegi inimest, mitte ühtegi krossi Adenaueri süsteemi jaoks! Võitlus Bonni militariseerimispoliitika vastu lõpuni!" jätkasid Lääne-Saksamaa töötajad võitlust Saksa ametiühingute ja noorsoo ametiühingute III-nda kongressi otsuste uuendamise eest, mis olid suunatud Lääne-Saksamaa remilitariseerimise vastu. Arvestades sellega, et Lääne suurriigid ei võtnud midagi ette rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks, vaid vastupidi nende otsesel toetamisel ja juhtimisel toimus Lääne-Saksamaa remilitariseerimine, et Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega tekkis otsene oht Saksa Demokraatliku Vabariigi, Poola Rahvavabariigi ja Tšehhoslovakkia Vabariigi julgeolekule ning hädaoht kogu Euroopa

---

[1] Г р о т е в о л ь, Iк. 235.

julgeolekule; et Saksamaa küsimuse rahulikule reguleerimisele olid Lääne-Saksamaa tõmbamisega NATO-sse seatud ette tõkked, et saksa ja kogu euroopa rahvaste hulgas leidis iga päevaga rohkem toetust kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise mõte, et ära hoida sõda või halvemal juhul agressiooniootamatust, pöördus Nõukogude valitsus juba 1954.a. sügisel peale Pariisi kokkulepete allakirjutamist Poola Rahvavabariigi ja Tšehhoslovakkia Vabariigi valitsustega kooskõlastatud ettepanekuga Euroopa riikide poole kutsuda kokku 29. nov. 1954.a. Pariisis või Moskvas Euroopa riikide nõupidamine üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise arutamiseks.

Nõupidamine kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise arutamiseks toimus 1954. aasta 29. novembrist kuni 2. detsembrini Moskvas. Moskva nõupidamine oleks olnud tulemusrikkam kui sellest oleksid osa võtnud kõik Euroopa riigid.[1] Sellest hoolimata Moskva nõupidamise tähtsus oli suur, sest ta näitas maailma rahvastele, millised riigid on huvitatud rahu püsimisest Euroopas. Saksa rahvale näitas Moskva nõupidamine, et ta ei ole üksi võitluses saksa militarismiga, et teda toetavad teised demokraatlikud riigid eesotsas Nõukogude Liiduga. Saksa Demokraatlik Vabariik võttis osa Moskva nõupidamisest kui võrdne riik teiste riikide hulgas, mis tõstis tema rahvusvahelist autoriteeti

---

[1] Moskva nõupidamisest võtsid osa Nõukogude Liit, Saksa Demokraatlik Vabariik, Tšehhoslovakkia Vabariik, Ungari, Rumeenia, Bulgaaria, Poola ja Albaania Rahvavabariik.

ja kinnitas Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonnale, et Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamisega tekkinud jõud, mis on Saksamaa demokraatliku taasühendamise tõeliseks aluseks, on leidnud teiste riikide poolt tunnustamist ja toetamist. Moskva nõupidamisel võeti vastu konkreetsed otsused ühise koostöö kohta Saksa militarismi vastu väljaastumises. Nõupidamine deklareeris: "Käesolevast nõupidamisest osavõtvad riigid teatavad oma otsusest Pariisi kokkulepete ratifitseerimise korral võtta tarvitusele ühised abinõud relvastatud jõudude ja nende väejuhatuste organiseerimise alal, samuti ka teisi abinõusid, mis on vajalikud oma rahva rahvusliku ülesehitustöö kaitsmiseks, oma piiride ja territooriumi puutumatuse tagamiseks ning kaitse kindlustamiseks võimaliku agressiooni puhul."[1]

Analüüsides olukorda mis tekkis 1955.a. algul seoses Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega, võib öelda, et Euroopa riikide Mpskva nõupidamise kokkukutsumine oli väga vajalik ja vastuvõetud deklaratsioonis äramääratud seisukohad õiged. 1955.a. 7. mail Pariisi kokkulepped jõustusid, mis nõudis Moskvas vastuvõetud otsuste ellurakendamist. Selleks tuli 11. mail 1955.a. Warssavis kokku teine Euroopa maade konverents, millest peale Moskva nõupidamisest osavõtnud riikide võttis osa vaatlejana Hiina Rahvavabariik.

---

[1] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 137; Московское совещание, Iк. I59.

Warssavi konverentsi kokkukutsumise eesmärgiks oli rahu kindlustamine Euroopas ja kollektiivse julgeolekusüsteemi loomine Euroopa riikide vahel ning osavõtvate riikide ühendatud sõjaliste jõudude loomine imperialistliku agressiooni ootamatuse ärahoidmiseks ning tagasilöömiseks. Warssavi nõupidamise eesmärgiks oli leida uusi teid rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks ja agressiooni ärahoidmiseks. Peale selle pidi nõupidamine aitama kaasa nõupidamisest osavõtvate riikide vaheliste majanduslike ja kultuuriliste sidemete tugevdamisele. Warssavi nõupidamise rahumeelsed eesmärgid kajastusid 14. mail 1955.a. Warssavis Albaania, Bulgaaria, Ungari, Poola, Rumeenia Rahvavabariigi, Tšehhoslovakkia Vabariigi, Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Nõukogude Liidu poolt allakirjutatud sõpruse, koostöö ja vastastikuse abistamise lepingus, mis oli sügavas vastuolus Pariisi kokkulepete sõjaliste eesmärkidega.

Samal ajal kui Pariisi kokkulepete eesmärgiks oli Ida "vabastamine" - sõjaliste jõudude loomine sotsialistliku leeri maade vastu, siis Warssavi lepingu eesmärgid on rahu kaitsmine, mis on välja töötatud lepingu artiklis 1, kus öeldakse, et lepinguosalised riigid lahendavad kõik rahvusvahelised küsimused vahenditega rahulike, et mitte hädaohtu viia rahvusvahelist rahu ja julgeolekut.[1]

Warssavi leping ei ole kinnine, suletud, teatud rühma riikide leping, mis oleks suunatud mõne riigi või riiki-

---

[1] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 233; Варшавское совещание, Iк. I40.

derühma vastu, vaid vastupidi nagu on öeldud artiklis 9: "Käesolev leping on avatud kõikidele riikidele sõltumata nende ühiskondlikust ja riiklikust korrast..."[1]

Lääneriigid räägivad, et Põhja-Atlandi blokk on loodud Lääne-Euroopa kaitseeesmärkidel. Tegelikult NATO moodustati aga ainult kuue Euroopa riigi sõjalise rühmituse-na, mida ei saa samastada mingisuguse Euroopa ühendusega, mida näitab see, et kui Nõukogude Liit 1954.a. avaldas soovi NATO-sse astumiseks, et võtta osa Euroopa "kaitse-ühendusest", siis lükati see lääneriikide poolt tagasi. See kinnitab veel kord, et NATO on kinnine sõjaline rühmitus, millel pole midagi ühist Euroopa kaitsmisega. Ajaloost on teada, et imperialistlikud riigid on sõjalisi blokke moodustanud alati siis, kui nad on kavatsenud maailma ümber jaotada. Agressiivsete blokkide moodustamine, relvastumise võidujooks on alati teravdanud rahvusvahelisi suhteid.

Warssavi leping on osavõtjate vaheline võrdõiguslik leping, mis põhineb vastastikusel koostööl ja sõltumatuse austamisel. Lepingu artikkel 8 kinnitab seda, öeldes, et lepinguosalised pooled hakkavad tegutsema sõpruses ja koostöös, mille eesmärgiks on arendada ja tugevdada majandus-likke ja kultuurilisi sidemeid üksteise vahel, mis peavad põhinema vastastikusel sõltumatusel ja suveräniteedil ning

---

1 Варшавское совещание, Ік. І37.

üksteise siseasjadesse mittevahelesegamise põhimõttel.[1]

Samal ajal Pariisi kokkulepped on võtnud Lääne-Saksamaalt määramatuks ajaks tema sõltumatuse ning muutnud Ameerika Ühendriikide poolkolooniaks. Seda tõendavad Ameerika Ühendriikide riigisekretäri Dullese sõnad 1955.a. 30. märtsil, et Lääne-Saksamaa suveräniteet ei tule kõne allagi, et kui Lääne-Saksamaa peale Pariisi kokkulepete ratifitseerimist tahaks alustada läbirääkimisi Nõukogude Liiduga Saksamaa taasühendamise küsimuses, siis Pariisi kokkulepete alusel võib niisugused läbirääkimised keelata.[2]

·Pariisi kokkulepped on võtnud Lääne-Saksamaa elanikkonnalt õiguse oma rahvusküsimusi ise otsustada ja annud need nn. strateegilistel kaalutlustel ameerika monopolidele. Seevastu Warssavi leping annab Demokraatlikule Vabariigile õiguse astuda iseseisvalt läbirääkimistesse Saksamaa taasühendamiseks.

Nõukogude valitsuse ettepanekud Warssavi nõupidamisel relvastuse piiramise ja aatomi- ning teiste massilis-te hävitamisvahendite keelamise kohta, olid Saksamaa taasühendamise seisukohalt väga tähtsad, sest see võimaldaks ~~kõrvaldaks~~ kõrvaldada peamise takistuse Saksamaa ühtsuse taastamise teel - saksa militarismi. Saksa militarismi hävitamine, mis antud rahvusvahelises olukorras on ainuke agressiivne

---

1 Варшавское совещание, lк.139.

2 Vt. Dokumente zur Außenpolitik, lk. 220.

jõud, mida tahavad ameerika ja inglise imperialistid kasutada uue maailmasõja vallapäästmiseks, tähendaks rahvusvahelise pinevuse lõdvendamist ja oleks otsustavaks teguriks ülemaailmse julgeoleku ning rahu kindlustamiseks. Sama tähtis saksa rahvale oli Nõukogude ettepanek okupatsioonivägede väljaviimiseks Saksamaalt, mis likvideeriks külma sõja kolde Euroopa südames ja teeks võimalikuks Saksamaa taasühendamise rahumeelsel teel saksa rahva oma jõududega.

Warssavi lepinguosaliste riikide ühendatud relvastatud jõud kindlustasid Saksa Demokraatliku Vabariigi piiride puutumatust ning seni kuni ei ole loodud üleeuroopalist julgeolekusüsteemi on Warssavi leping ainukeseks tõeliseks jõuks, kes taotleb rahu püsimist Euroopas ja Saksamaa taasühendamist demokraatlikul alusel. Seda väljendas Otto Grotewohl 15. mail 1955.a. Warssavist tagasi saabudes. Ta ütles, et Warssavi leping on Saksa Demokraatlikule Vabariigile annud täieliku vabaduse kõik vajalikud abinõud tarvitusele võtta Saksamaa rahulikuks taasühendamiseks.[1]

Warssavi nõupidamine andis uut hoogu ja avas uued perspektiivid Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlusele oma maa taasühendamise eest. Oma kõnes Saksamaa taasühendamise eest. Oma kõnes Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 24. pleemumil 1955.a. 1.-2. juunil Walter Ulbricht ütles, et peale Pariisi kokkulepete ratifitseerimist peab Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika olema selli-

---

[1] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 238.

ne, mille iga samm peegeldaks seda, et ta on rahumeelse ja demokraatliku riigi välispoliitika.[1]

Rahueesmärgid on olnud Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika aluseks tema olemasolust alates. Walter Ulbricht rõhutas seda seepärast, et see aitaks Lääne-Saksamaa töötaval rahval paremini selgusele jõuda Bonni poliitika agressiivsetes eesmärkides ning näidata, milliseks kujuneb demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel taasühendatud Saksamaa tulevik. See aitaks koondada rahuarmastavaid jõude Lääne-Saksamaal, sest ainult rahva ühendatud jõududega suudetakse isoleerida Lääne-Saksamaa separatistide ja lõhestamispoliitikud. Seepärast Saksa Demokraatlik Vabariik seadis oma eesmärgiks kogu saksa rahva rahuarmastavate ja demokraatlike jõudude ühendamise Saksamaad haaravaks rahvaliikumiseks Saksamaa taasühendamise eest, sest senised Saksa Demokraatliku Vabariigi pöördumised Bonni bundestagi poole ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks 1955.a. olid tagasi lükatud.

Nii pöördus Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda 19. veebruaril 1955.a. Bonni bundestagi poole ettepanekuga Lääne-Saksamaa remilitariseerimise asemel asuda ühiskoos ülesaksamaaliste valimiste ettevalmistamisele. Selleks Rahvakoda tegi ettepaneku, et bundestag kuulaks oma 1955.a. 24. veebr. istungil ära Rahvakoja ettepanekud ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise kohta ja

---

[1] W. U l b r i c h t, Die Warschauer Konferenz, lk. 15.

esitaks omapoolsed ettepanekud ning peale seda kutsutaks kokku ülesaksamaaline nõupidamine mõlema Saksa riigi ettepanekute arutamiseks.[1]

Selliseid ettepanekuid kahe Saksa riigi ühise koostöö kohta oli Saksa Demokraatlik Vabariik korduvalt teinud ja Saksa Demokraatliku Vabariigi presidendi Wilhelm Piecki raadiokõne 23. veebr. 1955.a. kinnitas, et Saksa Demokraatlik Vabariik jätkab sellist poliitikat. W.Pieck ütles: "Kui ma täna veel kord kinnitan seda valmisolekut üldrahvalikuks vastastikuseks arusaamiseks, siis olen tõesti kindel, et sellega on nõus kõik meie vabariigi töölised ja teenistujad, talupojad ja käsitöölised, teaduse ja kunstitegelased."[2]

Saksa töörahvas ei taha sõda, vaid soovib rahu ning on "aatomisurma" vastu. Seepärast Saksamaa töötajad tunnevad rahutust seoses Lääne-Saksamaa militariseerimise ja fašiseerimisega ja toetavad Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitikat, mille printsiibiks on sõjalistest blokkidest mitteosavõtmine.

Pariisi kokkulepete ratifitseerimine, millega võeti ära võimalus Saksamaa taasühendamiseks ülesaksamaaliste vabade valimiste teel, ei tähendanud, et Saksa Demokraatlik Vabariik oleks pidanud loobuma võitlusest Saksamaa taasühendamise eest, koostöö eest saksa rahvaga. Vast-

---

[1] Обращение Народной палаты ГДР к бундестагу Западной Германии, "Правда" 20 февраля I955 г.

[2] "Rahva Hääl" 25. veebruaril 1955.

pidi, võitlust tuli jätkata, sest ainult saksa rahva ühendatud jõupingutused viivad Pariisi kokkulepete tühistamisele. Võitluseks tuli otsisda uusi teid, mis vastaksid antud olukorrale. Vastuse sellele andis Walter Ulbricht oma kõnes 1955.a. juunis Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 24-pleenumil, öeldes, et on vaja teha kõik, et nõrgestada kapitalistlike monopolide ja militaristide võimu Lääne-Saksamaal ja näidata saksa rahvale, kuhu viib nende poliitika Saksamaa.[1]

Seega jäävad Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika põhiprintsiipideks, mis on ära toodud peaminister Otto Grotewohli kõnes 7. mail 1955.a. seoses vabariigi 10-nda aastapäevaga 1) võitlus Pariisi kokkulepete tühistamise eest, mis on peamiseks takistuseks Saksamaa taasühendamisel, 2) ühise kokkuleppe saavutamine mõlema Saksa riigi vahel ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks Pariisi kokkulepete tühistamise korral, 3) mõlema Saksa riigi ühine pöördumine nelja suurriigi poole Saksamaa rahulepingu kiiremaks sõlmimiseks ja okupatsioonivägede väljaviimiseks Saksamaalt.[2]

Need Saksa Demokraatliku Vabariigi välispoliitika põhiprintsiibid, milles peamine oli võitlus Pariisi kokkulepete vastu, olid tegevusjuhendiks ka Lääne-Saksamaa töötavale rahvale, sest uued raskused, mida endaga kaasa

---

[1] W. U l b r i c h t, Die Warschauer Konferenz, lk. 31.
[2] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 93.

tõid Pariisi kokkulepped, langesid Lääne-Saksamaa töötava rahva õlgadele. Ofitsiaalsete andmete järgi Pariisi kokkulepped nägid ette kolme esimese aasta jooksul kulutada Lääne-Saksamaa militariseerimiseks 125,4 miljardit marka.[1] Neile lisandusid veel kulutused aatomi- ja bakterioloogilisele relvale, millega hakati NATO Nõukogu otsusega lääne-saksa armeed varustama. Seega peab rahvas ise otsustama, kas ta on Pariisi kokkulepete poolt või vastu. Sellest lähtudes tegi Otto Grotewohl 2. märtsil 1955.a. Rahvakoja istungil ettepaneku viia 1955.aastal nii Ida- kui Lääne-Saksamaal läbi referendum Frankfurt-Maini ääres vastuvõetud "Saksa Manifesti"[2] alusel.[3]

Töölisklass on Saksamaal ainuke jõud, kes peab juhtima kõikide demokraatlike ja rahuarmastavate jõudude võitlust Adenaueri valitsuse rahvusliku reetmise ja parempoolsete sotsiaaldemokraatide kapitulantliku poliitika vastu.

Lääne Saksamaal jätkas töötav rahvas Kommunistliku partei juhtimisel võitlust oma maa militaristide ja okupatsioonivõimude vastu. Oma võitluses ja nõudmistes Pariisi kokkulepete keelamiseks lääne-saksa töötav rahvas ei olnud üksi. Teda toetas kogu Euroopa töölisklass ja rahupooldajad. Prantsuse töölisklassi nimel astus Lääne-Saksa-

---

1 "Правда" 3 марта 1955 г.

2 "Saksa Manifest" - 1955.a. 29. jaan. Frankfurt Maini ääres Pauluse kirikus Lääne-Saksamaa töölised, kodanlased, vaimulikud, sotsiaaldemokraadid ja parteitud võtsid vastu "Saksa Manifesti", mis kutsus üles võitlusele Pariisi kokkulepete vastu ja toetama saksa rahva õigust taasühinemisele.

3 "Rahva Hääl" 4. märtsil 1955.

maa töötajate toetuseks Pariisi kokkulepete vastu välja Prantsusmaa Kommunistliku Partei Keskkomitee sekretär Jacques Duclos. 17. veebruaril 1955.a. Lääne-Saksamaal toimunud töötajate miitingul, mille organiseeris Lääne-Saksamaa Kommunistlik Partei Pariisi kokkulepete ratifitseerimise vastu, esines Jacques Duclos. Ta ütles, et prantsuse töötav rahvas eesotsas Kommunistliku parteiga võitleb koos saksa rahvaga saksa militarismi vastu.[1]

Teise maailmasõja kogemused näitasid, et Euroopa riikide antifašistliku koalitsiooni tekkimise tulemusena purustati agressor. Ajal, mil saksa fašism ja militarism jällegi ohustab Euroopa rahvaid, on vaja ühiselt hävitada saksa militarism enne kui ta suudaks panna toime uue kuritöö Euroopa rahvaste kallal. Neil eesmärkidel Nõukogude valitsus esitaski üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise idee. Selleks et ellu rakendada üleeuroopaline kollektiivne julgeolek, oli vaja lahendada Saksamaa küsimus. Ainukeseks õigeks teeks Saksamaa küsimuse lahendamisel on rahulepingu sõlmimine ja mõlema Saksa riigi osavõtt võrdselt teiste riikidega üleeuroopalisest kollektiivsest julgeolekusüsteemist. Nõukogude valitsus, kes on kogu aeg näidanud initsiatiivi ja eeskuju Saksamaa küsimuse õigeks ja kiireks lahendamiseks kinnitas seda järjekordselt 1955.a. 25. jaan. Nõukogude Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus~~e alusel~~ sõjaseisukorra lõpetamise koh-

---

1 Против парижских военных соглашений, "Правда" 20 февраля I955 г.

ta Saksamaaga, milles öeldi:

1) sõjaseisukord Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahel lõpetatakse ja nende vahel seatakse sisse rahuaegne vahekord,

2) kõik kitsendused, mis seni olid Saksa riigi kodanikel kui vaenuliku riigi kodanikel kaotatakse,

3) sõjaseisukorra lõpetamine Saksamaaga ei muuda tema rahvusvahelist seisundit ja ei võta Nõukogude Liidult õigust, mis kooskõlastatud kolme suurriigiga, vaadata teda kui ühtset Saksamaad.[1]

Nõukogude valitsuse pöördumised 15. jaan. 1955.a. ettepanekuga Saksa Föderatiivse Vabariigi poole normaalsete suhete loomiseks mõlema riigi vahel ja 7. juulil 1955.a. diplomaatiliste, kaubanduslike ja kultuuriliste sidemete loomiseks Nõukogude Liidu ja Saksa Föderatiivse Vabariigi vahel, tõendavad, et Nõukogude Liidu eesmärk ei ole ühepoolsete sõjaliste liitude loomine, vaid normaalsete ja sõbralike suhete sisseseadmine kogu saksa rahvaga.

Samal ajal kui Pariisi kokkulepped on Lääne-Saksamaalt võtnud võimaluse koostööks Saksa Demokraatliku Vabariigiga ja teiste sotsialistlike maadega, Warssavi leping ei tee selles suhtes mingeid kitsendusi osavõtvatele riikidele, mida demonstreeris Nõukogude Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus sõjaseisukorra lõpetamise kohta Sak-

---

[1] Указ Президиума Верховного Совета СССР о прекращении состояния войны между Советским Союзом и Германией, "Правда" 25 февраля 1955 г.

samaaga ja Nõukogude valitsuse ettepanekud normaalsete suhete loomiseks Saksa Föderatiivse Vabariigiga. Nõukogude Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus andis võimalused juba 1955.a. läbi viia esimesed sammud Saksamaa rahulikuks taasühendamiseks, sest föderaalvabariik, luues normaalsed suhted Nõukogude Liiduga ja lükates tagasi Pariisi kokkulepped, võib koos Saksa Demokraatliku Vabariigiga asuda tegema ettevalmistusi ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimiseks 1955. aastal. Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite Nõukogu avalduses seoses Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahelise sõjaseisukorra lõpetamisega 30. jaanuaril 1955.a. öeldakse: "NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus... teeb lõpu kõigele sellele,mis on seotud hitlerliku sõjaga ja annab kogu saksa rahvale võimaluse ehitada oma tulevikku rahus ja vabaduses."[1]

Seoses olukorraga, mis tekkis Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega, oli vajalik tihendada vastastikust koostööd ja sõbralikke suhteid kõikide Euroopa rahvaste vahel. Selle eeskuju oli Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi võrdõiguslikkuse, suveräänsuse vastastikuse austamise ja siseasjadesse mittevahelesegamise alusel põhinevad suhted. Selliste suhete edasise kindlustamise ja Saksamaa küsimuse rahuliku lahendamise uute võimaluste otsimiseks kirjutati 1955.a. 17.-20. septembrini

---

[1] Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite Nõukogu avaldus seoses Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahelise sõjaseisukorra lõpetamisega, "Rahva Hääl" 1. veebruaril 1955.

Moskvas toimunud Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistel läbirääkimistel alla "Leping Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi suhete kohta". Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi läbirääkimised olid tähtsaks teguriks rahu ja julgeoleku kindlustamisel Euroopas ning aitasid kaasa tingimuste loomiseks Saksamaa kui rahuarmastava ja demokraatliku riigi ühtsuse taastamisele, mis leidis kinnituse lepingu artiklis 5: "Lepinguosalised on ühel arvamisel selles, et nende peamiseks eesmärgiks on saavutada vastavate läbirääkimiste teel rahulik reguleerimine kogu Saksamaa jaoks."[1]

Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vaheline leping, andes Saksa Demokraatlikule Vabariigile õiguse ise otsustada oma sise- ja välispoliitilisi küsimusi, mida väljendab lepingu artikkel 1, kus öeldakse: "... Saksa Demokraatlikul Vabariigil on vabadus võtta vastu otsuseid oma sise- ja välispoliitika küsimustes, kaasa arvatud suhted Saksa Föderaalvabariigiga, samuti suhete arendamine teiste riikidega,"[2] ~~See~~ paneb suurima vastutuse Saksa Demokraatlikule Vabariigile rahvusküsimuse lahendamisel. Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vaheline leping väljendas uusi suhteid demokraatliku ja sotsialistliku leeri riikide vahel. See leping aitab ra-

---

1 Leping Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi suhete kohta, "Rahva Hääl" 21. septembril 1955.

2 Samas.

huarmastavatel sakslastel ~~ja võimaldas neil~~ selgelt aru saada, et kogu Saksamaad ei alistata iialgi NATO ja Lääne-Saksamaa militaristide diktatuurile.

Saksamaa küsimuse rahulikust lahendamisest ja kollektiivse julgeoleku kindlustamisest Euroopas olid huvitatud kõik Warssavi lepingu osalised maad, sest neil kõigil olid meeles Teise maailmasõja koledused, mille põhjustas saksa militarism. Sellepärast on Euroopa rahvademokraatiamaad valmis igasuguseks koostööks ükskõik millise maaga, mis aitaks kindlustada Euroopa julgeolekut ja tõkestada saksa militarismi taastamist. Juba 1954.a. sügisel esimesel Euroopa riikide nõupidamisel Moskvas Tšehhoslovakkia peaminister Široky tegi ettepaneku tugevdada sidet ja koostööd Tšehhoslovakkia Vabariigi, Poola Rahvavabariigi ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel saksa militarismi vastases võitluses, kuna need riigid on otsesed Saksamaa naabrid ja võiksid agressiooni korral jällegi esimestena selle ohvriks langeda. Nimetatud riikide nõupidamine toimus 1954.a. 29.-31. detsembrini Prahas. Poola Rahvavabariigi esindaja professor Jan Dembovski sõnad, et keegi ei pea kahtlema meie rahutahtes ja valmisolekus koostööks, et saksa militarismi taaselustamisele vastame meie oma jõudude tugevdamisega,[1] demonstreerisid rahvademokraatia maade ühtsust ja valmisolekut võidelda koos Saksa Demokraatliku Vabariigiga saksa militarismi vastu.

---

[1] Dokumente zur Außenpolitik, lk. 200.

Kollektiivse julgeoleku süsteemi loomine Euroopas ja Saksamaa ühendamine annaksid ka teistele Saksamaa naabritele laialdased võimalused oma rahuliku majanduse edasiarendamiseks, sest see kaotaks kõik majanduslikud ja poliitilisd tõkked Euroopa riikide vahel, mida põhjustab see, et Saksamaaga ei ole ikkagi veel rahulepingut sõlmitud. 1955.a. Warssavi kokkuleppe alusel põhineva vastastikuse koostöö näiteks oli 19. juulil Poola Rahvavabariigis ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel sõlmitud piirikokkuleppe mööda Oder-Neisset 5-aastapäevale pühendatud ühine avaldus, kus öeldi, et mõlemad riigid arutasid ühiselt abinõusid, mis on suunatud sõpruse ja vastastikuse koostöö tugevdamisele poola ja saksa rahva vahel, ühiste seisukohtade väljatöötamisele Saksamaa rahulikuks ja demokraatlikuks taasühendamiseks ja rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks Euroopas.[1]

Teine näide selle kohta, kuidas Warssavis sõlmitud sõpruse, koostöö ja vastastikuse abistamise lepingule rajatud koostöö muutub iga päevaga otsustavamaks jõuks rahu kindlustamisel Euroopas, oli Tšehhoslovakkia Vabariigi presidendi Antonin Zapotocky kiri Saksa Demokraatliku Vabariigi presidendile Wilhelm Pieckile 6-aastpäeva puhul. Oma kirjas Tšehhoslovakkia president ütles, et tänu Warssavi lepingu sõlmimisele kaitseb Saksa Demokraatlik Vabariik õlg-õla kõrval koos Nõukogude Liidu ja rahvademokraatiā

---

1 Документы I955-I956, Ік. 465.

maadega rahu ja rahvaste julgeolekut Euroopas.[1]

Nõukogude Liidu ja rahvademokraatiamaade printsiibiks on arendada ja süvendada sõprussuhteid kõigi maadega, kes tahavad säilitada rahu.

Tähtsat osa kollektiivse julgeoleku idee omaksvõtmisel rahva hulgas etendas 18.-23. juulini 1955.a. Genfis toimunud Nõukogude Liidu, Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa riigijuhtide nõupidamine. Nõupidamisel riigijuhtide poolt vastuvõetud direktiivid oma riigi välisministritele äratsid kõikides rahvastes ja eriti saksa rahvas lootust uutele edusammudele rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks Eurpopas ja Saksamaa küsimuse lahendamiseks.

Suurriikide juhid oma direktiivides,kõigepealt tegid välisministritele ettepaneku läbi vaadata julgeoleku pakt Euroopale või osale Euroopale, kaasa arvatud säte, et paktist osavõtjad riigid kohustuvad loobuma jõu rakendamisest ja keelduma agressiooni absitamisest.

Teiseks, et Saksamaa tuleb vabade valimiste teel taasühendada kooskõlas saksa rahva rahvuslike huvidega ja Euroopa julgeoleku huvidega.[2]

Suurriikide Genfi nõupidamine näitas, et on võimalik tähtsaid rahvusvahelisi küsimusi arutada erinevate ühiskondlike kordadega riikide vahel rahulikul teel. Saksamaa küsimuse arutamine Genfi nõupidamisel kinnitas veel kord,

---

1 Документы I955-I956, Iк. 483.

2 "Rahva Hääl" 21. septembril 1955.

on olemas reaalsed võimalused igasuguste raskuste kõrvaldamiseks rahu, saksa rahva ja Euroopa julgeoleku huvides. Kümme aastat peale Potsdami konverentsi demokraatlike otsuste vastuvõtmist suurriikide juhid olid esmakordselt jõudnud ühistele seisukohtadele Saksamaa taasühendamisest.

Kahjuks jäid need direktiivid ellu rakendamata. 1955. aasta sügisel toimunud välisministrite nõupidamisele Lääne suurriigid ei lasknud Saksa riikide esindajaid, mis oli vastuolus ÜRO põhikirjaga. Läänеriigid keeldusid arutamast Nõukogude projekti desarmeerimise küsimuses.Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa välisministrid keeldusid kuulamast ära Saksa Demokraatliku Vabariigi avaldust Saksamaa küsimuse lahendamiseks. Nad esitasid Saksamaa küsimuse lahendamiseks oma nn. Edeni plaani, mille eesmärgiks oli Saksa Demokraatliku Vabariigi allutamine Lääne-Saksamaale Pariisi kokkulepete alusel.

Saksa Demokraatliku Vabariigi avaldus Genfi konverentsile näitas ära konkreetsed teed, mis peale Pariisi kokkulepete sõlmimist viivad Saksamaa taasühendamisele. See avaldus tõi veel selgemini välja Warssavi nõupidamise eesmärke, mis olid suunatud julgeoleku kindlustamisele Euroopas. Saksa Demokraatlik Vabariik oma avalduses märkis, et seoses Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega tekkinud uues olukorras on kõige tähtsamaks tingimuseks Saksamaa taasühendamisel demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel julgeoleku kindlustamine. Seal oli öeldud, et Saksamaa

taasühendamiseks on vaja luua:

1) välised tingimused kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise teel Euroopas,

2) sisemised tingimused - Ülesaksamaalise Nõukogu moodustamise teel.[1]

Ülesaksamaalise Nõukogu loomine oleks selleks vajalik, et olukorras, kus Lääne-Saksamaa läheb edasise militariseerimise teed, ei saa mõlemat Saksa riiki otsekohe ühendada. Erineva ühiskondliku ja poliitilise korraga Saksa riikide ühendamine oleks sel juhul mehhaaniline ja vägivaldne. On vaja ettevalmistavat perioodi, kus toimub Saksa riikide majanduslik ja kultuuriline lähenemine. Ainult kollektiivne julgeolek tagaks selliseperioodi väljakujunemise. Ülesaksamaaline Nõukogu, kuhu kuuluksid mõlemate riikide valitsuste esindajad, peaks organiseerima majanduslikku ja kultuurilist lähenemist ning koostööd.

Kollektiivne julgeolekusüsteem Euroopas võimaldaks ohutult mõlemal Saksa riigil Ülesaksamaalise Nõukogu teel oma ühinemiseks vajalikku koostööd organiseerida, mida väljendas N.S.Hruštšov Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressil: "Kollektiivse julgeoleku süsteemi loomine Euroopas, Pariisi kokkulepetest loobumine, kahe Saksa riigi lähenemine ja koostöö loomine nende vahel - niisugune on kindel tee Saksamaa probleemi lahendamiseks."[2]

---

1 **Заявление правительства Германской Демократической Республики, "Правда" 2 ноября 1955 г.**

2 N.S.H r u š t š o v, Aruanne Parteile XX kongressile, lk. 29.

Kollektiivne julgeolekusüsteem garanteeriks mõlema Saksa riigi neutraalsust, sest sel juhul astuksid Saksa Demokraatlik Vabariik välja Warssavi lepingust ja Lääne-Saksamaa Põhja-Atlandi paktist ja kuuluksid võrdõiguslike liikmetena üleeuroopalisse kollektiivsesse julgeolekusüsteemi. Rahulepingu sõlmimine Austriaga[1] näitas, et ainult neutraalne riik võib taastada oma rahvusliku iseseisvuse ja rajada oma suhted teiste riikidega rahuliku kooseksisteerimise alusele.

Genfi nõupidamise tähtsus seisab selles, et ta näitas rahvastele neid takistusi, mis seisavad ees Saksamaa taasühendamisel. Genfi nõupidamine paljastas lääne riikide poliitika tõelised eesmärgid, näitas, et rahvad tahavad rahu ning avas konkreetsed teed Saksamaa taasühendamiseks tekkinud olukorras.

Saksa Demokraatliku Vabariigi saavutused sotsialismi ülesehitamisel ja kindlustamisel olid üheks osaks võitluses saksa militarismiga, sest Bonni sõjaõhutajad arvestavad ainult reaalse jõuga.

Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvamajanduse arendamise esimene viieaastaplaan[2] täideti ja ületati Saksa De-

---

1 15. mail 1955.a. Viinis kirjutasid Nõukogude Liit, Ameerika Ühendriigid, Inglismaa ja Prantsusmaa alla Riiklikule lepingule, mille järgi taastati sõltumatu Austria riik.

2 SDV rahvamajanduse arendamise esimene viieaastaplaan (1951-1955) võeti vastu SSÜP III kongressil 1950.a. juulis.

mokraatliku Vabariigi tööstustoodangu maht esimese viisaastaku lõpuks ületas rohkem kui kaks korda sõjaeelse taseme ja Saksa Demokraatlik Vabariik tõusis tööstustoodangu poolest viiendale kohale Euroopas.[1]

Lääne-Saksamaa astumisega Põhja-Atlandi blokki tekkinud olukord nõudis saksa rahvalt:

1) edasist võitlust Pariisi kokkulepete vastu,

2) sõbralike suhete loomist Saksa riikide vahel,

3) sidemete tihendamist mõlema Saksa riigi valitsuste, parteide, organisatsioonide ja üksikisikute vahel,

4) Saksa Demokraatliku Vabariigi igakülgset tugevdamist[2], mida esitas O.Grotewohl 12. aug. 1955.a. Rahvakojas.

Adenaueri visiit 1956.a. juunis Ameerika Ühendriikide presidendile, kus Adenauer taotles Lääne-Euroopas organisatsiooni aatomirelvastuses - Euraatomi loomist, 6. juulil 1956.a. bundestagi 3-ndatel lugemistel vastuvõetud otsus sõjaväekohustuse kehtestamise kohta Lääne-Saksamaal[3] - kõik need sündmused näitasid, et Lääne-Saksamaa militariseerimine on loonud tõsised takistused Saksamaa taasühendamiseks.

---

1 В. М и л ь ю к о в а, Германская Демократическая Республика, "Международная жизнь", 1957, № 9, lk. 110.

2 Документы 1955-1956, lk. 39.

3 Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии 1957, Москва, 1957, lk. 286.

Seda ei suutnud varjata isegi Prantsusmaa peaminister Guy Mollet[1], kes ütles, et Saksamaa küsimuse lahendamine liigub relvastumise perioodil aeglaselt edasi. Kiiremini liiguks ta edasi siis, kui hakataks lahendama desarmeerimise probleemi.[2]

Tänapäeva aatomi- ja vesinikurelva ning raketitehnika olemasolu tingimustes tähendaks sõja puhkemine mitte ainult miljonite inimeste, vaid ka tervete rahvaste ja riikide hukkumist. Muutes Lääne-Saksamaa aatomisõja platsdarmiks, põhjustab see sõja puhkemisel kõigepealt Saksamaa hävitamise. Seepärast peavad saksa töölised, talupojad, parteide juhid ja Saksa Föderatiivse Vabariigi riigitegelased aru saama, milline vastutus lasub neil ülemaailmse termotuumasõja ärahoidmiseks. Sellest lähtudes pöördus Saksa Demokraatliku Vabariigi peaminister Otto Grotewohl 1956. aasta 19. jaanuaril Rahvakojas ettepanekuga Bonni valitsuse poole, et mõlemad Saksa riigid ühiselt nõuaksid suurriikide vägede väljaviimist Saksamaalt, astuksid koos välja kollektiivse julgeolekusüsteemi loomise eest Euroopas, et mõlemas Saksa riigis keelataks sõja- ja aatomisõja propaganda, et Saksa riigid asuksid omavaheliste suhete normaliseerimisele.[3]

Bonni valitsus lükkas ka seekord tagasi Saksa Demok-

---

1 Guy Mollet - 1956.a. jaan. - 1957.a. maini Prantsuse peaminister.

2 Документы 1955-1956, lk. 97.

3 Доклад О. Г р о т е в о л я на заседании Народной палаты ГДР, "Правда" 20 января 1956 г.

raatliku Vabariigi Rahvakoja ettepanekud ühise koostöö kohta Saksa riikide vahel. Selline Bonni poliitika nõudis Saksamaa demokraatlikelt jõududelt otsustavat väljaastumist Bonni valitsuse reaktsioonilise poliitika vastu. Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei, kelle maailmavaateliseks aluseks on marksism-leninism, kes jätkab saksa töölisliikumise parimaid traditsioone, seisab oma rahva võitluse eesotsas. Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne, mis koondab endasse kõik poliitilised parteid ja massiorganisatsioonid ning parteitud patrioodid, juhib SSÜP juhtimisel Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlust Saksamaa taasühendamise eest. Peale Saksamaa Kommunistliku Partei keelamist 1956. aastal Bonni võimude poolt jäi Lääne-Saksamaa ainukeseks legaalselt tegutsevaks töölisklassi parteiks Saksamaa sotsiaaldemokraatlik Partei. Koos Rahvusrinde komiteedega lasub võitluse juhtimine Saksamaa taasühendamise eest Saksamaa Sotsiaaldemokraatlikul Parteil. Sellepärast on Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei pöördunud korduvalt Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei poole saksa rahva võitluse ühtlustamiseks ja jõudude koondamiseks, eriti sellepärast, et Lääne-Saksamaa parempoolsed sotsiaaldemokraadid on korduvalt reetnud Lääne-Saksamaa töölisklassi huvid ning läinud Bonni valitsuse toetamisele.

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskomitee pöördus nii 1956.a. 5. juulil Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei Müncheni kongressi poole üleskutsega ühiseks

võitluseks Lääne-Saksamaa militariseerimise vastu. Üleskutses öeldi, et on vaja ühiselt võidelda aatomirelvade paigutamise vastu Saksamaa territooriumile ja Bonni valitsuse poolt kavatsetava sõjaväekohustuse sisseseadmise vastu Lääne-Saksamaal ning Lääne-Saksa armee relvastamise vastu aatomirelvaga.[1]

Mõlemad saksa töölisparteid peavad asuma läbirääkimistesse, sest ilma ühistele seisukohtadele jõudmata jääks saksa töölisklass lõhestatud olukorda. Ilma saksa töölisklassi ühendatud jõududeta ei suudeta Saksamaad taasühendada demokraatlikuks ja rahuarmastavaks riigiks.

Esimesele ja Teisele maailmasõjale eelnenud sündmused tõestasid, et vaenulike sõjaliste liitude ja riikiderühmade tekkimise aluseks, mis viisid sõjale, oli võidurelvastumine. Ajal mil toimub Lääne-Saksamaal jällegi võidurelvastumine Lääne suurriikide "kontrolli" all, on ainukeseks õigeks lahenduseks sõjaliste grupeeringute likvideerimine, üldise ja täieliku desarmeerimise läbiviimine ja kollektiivse julgeolekusüsteemi moodustamine Euroopas. Sellest lähtudes Saksa Demokraatlik Vabarik ja Nõukogude Liit juhindudes oma välispoliitikas Bandungi konverentsi[2] 5 print-

---

[1] У съезд, Iк. 222.

[2] Bandungi konverents - Aasia ja Aafrika maade konverents Bandungis 18.-24. apr. 1955.a., kus võeti vastu 5 printsiipi rahulikuks kooseksisteerimiseks: 1) territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse vastastikune austamine, 2) mittekallaletungimine, 3) üksteise siseasjadesse mittevahelesegamine, 4) võrdsus ja vastastikune kasulikkus, 5) rahulik kooseksisteerimine.

siibist, peavad nende printsiipide ellurakendamiseks üle-euroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomist. Nii pöördusid mõlemad riigid 16.-17. juunini 1956.a. Moskvas toimunud Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistel läbirääkimistel Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsuste poole aatomivaba tsooni ja üleeuroopalise kollektiivse julgeolekusüsteemi loomiseks.[1]

Saksamaa küsimuse lahendamise kiirendamiseks võiks üldisele ja täielikule desarmeerimisele eelneda tsooni moodustamine, kus teostatakse kontrolli relvastumise üle. Sellesse tsooni peaksid kuuluma mõlemad Saksa riigid. Seni kuni Lääne-Saksamaa ei ole lahti öelnud Pariisi kokkulepetest ja agressiivse saksa militarismi käes on Lääne-Saksamaa majandus- ning poliitilise elu juhtimine on demokraatlikud saavutused Saksa Demokraatlikus Vabariigis hädaohus, seepärast Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoda oma rahva tuleviku ja sotsialismileeri kaitsmise eesmärgil võttis 18. jaan. 1956.a. vastu seaduse rahvusliku armee ja rahvusliku kaitse ministeeriumi moodustamise kohta.[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi rahvuslike väeosade olid kaitseeesmärgid/ moodustamise eesmärgid, millest lähtudes Saksa Demokraatlik Vabariik avaldas soovi osa võtta Warssavi lepinguosaliste maade ühendatud relvastatud jõududest. Sellega Saksa Demokraatlik Vabariik demonstreeris oma soovi jätkata

---

1 "Правда" I8 июня I956 г.
2 Документы I955-I956, Iк. I52.

ühist koostööd maadega, kes spovivad rahu püsimist ja Saksamaa taasühendamist, mida väljendas Walter Ulbricht oma kõnes 1956.a. jaanuaris Prahas toimunud Warssavi lepinguosaliste maade esimesel Poliitilise Konsultatiivkomitee[1] istungil, öeldes, et Saksa Demokraatlik Vabariik ka edaspidi suunab oma jõud kõik selleks, et kaasa aidata kollektiivse julgeolekusüsteemi loomisele Euroopas ja Saksamaa taasühendamisele.[2]

Rahu ja desarmeerimine ei ole mitte üksi Saksamaad ja Euroopat puudutavad küsimused, vaid on küsimused, mis ühendavad kõiki maailma rahvaid. Kuna Saksamaa on olnud kahe eelmise maailma rahvaid laastava sõja põhjustajaks, siis tänapäeval, mil saksa militarism jällegi elustub, toetavad kõik maailma rahupooldajad saksa rahva võitlust saksa militarismi hävitamiseks ja kollektiivse julgeoleku loomiseks. Nii toimus 5.-9. aprillini 1956.a. Stokholmis Ülemaailmse Rahunõukogu erakorraline istung, mille tegevus oli suunatud võidurelvastumise ja massilise hävitamise relvade tootmise vastu. Ülemaailmse Rahunõukogu tööst võttis osa 57 maa rahupooldajate esindajad. Vastuvõetud programmis Ülemaailmne Rahunõukogu deklareeris, et ta pühendab kogu jõu desarmeerimise läbiviimiseks, et ta on valmis koostööks igasuguste poliitiliste parteide, organisatsioonide, ametiühingutega. Kongress esitas "Üleskutse maa-

---

1 Warssavi lepinguosaliste maade Poliitiline Konsultatiivkomitee - alaline organ, mis koordineerib tegevust lepinguosaliste maade vahel.

2 Заседания, Ік. 24; Документы I955-I956, Ік. I54.

ilma ühiskondlikule arvamusele"[1], mis sai kõiki maailma rahupooldajaid ühendavaks jõuks. Saksa rahupooldajad, tundes kogu maailma rahupooldajate toetust, astusid veel otsustavamalt välja desarmeerimise eest Saksamaal. Rahu eest võitlejate komitee presiidium (Lääne-Saksamaal) koos Rahu eest Võitlejate Saksamaa Nõukogu presiidiumiga (Saksa Demokraatlik Vabariik) pöördusid 3. mail 1956.a. üleskutsega Saksa valitsuse ja rahva poole võidelda relvastuse vähendamise ja aatomirelva keelamise eest Saksamaal.[2]

Suure ajaloolise tähtsusega oli saksa rahvale Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress 1956.a. veebruaris, mis konstateeris: "... sõdade fataalset paratamatust ei ole. Nüüd on olemas võimsad ühiskondlikud ja poliitilised jõud, kelledel on tõhusaid vahendeid selleks, et mitte lasta imperialistidel sõda valla päästa..."[3], sest ainult rahu püsimine võimaldab Saksamaal välja arendada jõudusid, mis viivad Saksamaa taasühinemise lõpule. Nendeks jõududeks on Saksa Demokraatlik Vabariik ja militariseerimise vastane ja rahu eest võitlejate liikumine Lääne-Saksamaal ja nende edasisest tugevnemisest oleneb see, kas suudetakse rahva enamikku Saksamaal tõmmata rahu ja ülddemokraatlikku liikumisse. Saksamaa Sotsialistliku Üht-

---

1 Ежегодник, 1957, Iк. 494.

2 "Rahva Hääl" 4. mail 1956.

3 N.S.H r u š t š o v, Aruanne Partei XX kongressile, lk. 37.

suspartei III konverents 1956.a. 24. märtsil, lähtudes sellest, et Saksamaa tulevik kujuneb selliseks, mida soovib saksa rahva enamus, teatas, et Saksa Demokraatlik Vabariik ei esita käesoleval ajal Saksamaa jaoks mingeid sotsialistlikke nõudmisi, vaid nõudmisi, mis kindlustavad Saksamaa demokraatliku ja rahumeelse arengu.[1]

---

[1] У л ь бр и х т, Ik. 582.

III p e a t ü k k

VÕITLUS SAKSA RIIKIDE KONFÖDERATSIOONI MOODUSTAMISE EEST AASTAIL 1957-1960

1957. aastaks, võrreldes 1950. aastaga, olid toimunud suured muutused Lääne-Saksamaal. Kui 50-ndate aastate algul võis rääkida saksa militarismi taassünnist, Lääne -Saksamaast kui Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa hoolealusest ja nooremast partnerist, siis 1957. aastaks oli Lääne-Saksamaa muutunud nende võistlejaks. Lääne-Saksamaa oli tõusnud Ameerika Ühendriikide järel oma toodangult teisele kohale kapitalistlikus maailmas.[1]

Peale majandusliku sõltumatuse taotlesid Lääne-Saksamaa monopolistid veel poliitilist sõltumatust, mida iseloomustas Kristlik-Demokraatliku Liitu kuuluv saadik Kiesinger 31. jaanuaril 1957.a. bundestagis, et "... me peame olema tugevamad."[2] Sel eesmärgil on Lääne-Saksamaal nii majandusliku kui poliitilise juhtimise riigis oma kätte haaranud endised Hitleri aegsed firmad nagu "IG Farbenindustrie", "Krupp", "Siemens", sõjalised organisatsioonid ja endised natsid ning fašistid. Nendest koosneva Bonni valitsuse arvates ainukeseks tõeliseks vahendiks, mis "tugevnemisele" viib, on aatomirelv. Nii võetigi 1957.a.

---

[1] Г р о т е в о л ь, Ik. 484.

[2] Samas, lk. 483.

2.-3. maini Bonnis toimunud NATO Nõukogu istungil vastu otsus Lääne-Saksa armee relvastamise kohta aatomirelvaga.[1]

1956.a. kontrrevolutsioonilised sündmused Ungaris näitasid, et lääne-saksa imperialistid püüavad majanduslikku ja sõjalist tugevnemist saavutada selleks, et kukutada sotsialistlikku korda Saksa Demokraatlikus Vabariigis ja teistes rahvademokraatiamaades. Lääne-Saksamaa ei olnud mitte ainult Ungari kontrrevolutsioonilise jõugu peakogunemiskohaks, vaid ta andis avalikult ideoloogilist, materiaalset ja sõjalist abi Ungari kontrrevolutsioonile.[2]

Sotsialismileeri ühtsus, vennalik abi ning Ungari Sotsialistliku Tööpartei ja rahva enamuse püsimine marksistlik-leninlikul joonel võimaldas tagasi lüüa imperialismi pealetungi.

Lääne imperialistide pealetung, mis avaldus Ungari ja 1956.a. Egiptuse sündmustes, hirmutas mõningaid Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei liikmeid, kes kaldusid kõrvale marksismi-leninismi põhiprintsiipidest ja hakkasid imperialistide jõude üle hindama. Nad unustasid, et iga partei liige eelkõige tugevneb ja karastub võitluses. Kapitalistliku Bonni riigi olemasolu Saksamaal muutis Saksamaa imperialismi ja sotsialismivahelise võitluse areeniks, nagu ütles Walter Ulbricht Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei 30-ndal pleenumil 1957.a. 30. jaanuaril,

---

[1] Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой советской энциклопедии I958, Москва, I958, Ік. 237.

[2] У съезд, Ік. 2I4.

et ei tohi unustada seda, et sotsialismi ehitamine rahvademokraatiamaades käib kahe vastandliku ühiskondliku süsteemi vahelise võitluse tingimustes.[1]

Sellepärast Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 30-pleenum pööras suurt tähelepanu partei ridade ühtsusele, tema sidemete tugevdamisele teiste demokraatlike parteide ja organisatsioonidega ning laiade rahvamassidega. Toetudes rahvamasside loomingulisele energiale ja initsiatiivile, olles ideoloogiliselt ühtne ja kindel marksimi-leninismile, võib partei olla rahva juhiks tema rahvuslike huvide kaitsmisel. Tänu Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei püsimisele õigel leninlikul joonel, purustati revisionistlikud vaated Saksa Demokraatlikus Vabariigis ja anti vastulöök lääne imperialistlikele ringkondadele.

Saksamaal eksisteerivad kõrvuti kaks erinevat ühiskondlikku süsteemi - sotsialistlik ja kapitalistlik. Saksa Demokraatlikus Vabariigis kuulub võim töötavale rahvale, kelle eesotsas on töölisklass. Lääne-Saksamaal on võimul agressiivne suurkodanlus. Saksa Demokraatliku Vabariigi võitlus Lääne-saksa militarismi vastu ja Saksamaa taasühendamise eest on töölisklassi võitlus kodanluse vastu. Sellele lisandub veel Lääne-Saksamaa töötava rahva võitlus oma maa kapitalistide vastu. Seega võitlus Saksamaa taasühendamise eest on eriline seepärast, et see toi-

---

[1] W. U l b r i c h t, Grundfragen der Politik der SEP, "Neues Deutschland" 3. Februar 1957.

mub klassivõitluse olukorras.

Klassivõitlus nagu igasugune revolutsioonivõitlus, nõuab vastavalt olukordade ja klassijõudude muutustele uute teooriate ja ülesannete väljatöötamist, mille kohta V.I.Lenin ütles: "Ei saa dogmatismi olla seal, kus doktriini kõrgeimaks ja ainsaks kriteeriumiks võetakse tema vastavus ühiskondlik-majandusliku arenemise tõelisele protsessile; ei saa olla sektantlust kui ülesanne seisab proletariaadi organiseerimisele kaasaaitamises..."[1]

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsusparte Keskomitee 30-pleenumi ajalooline tähtsus seisab selles, et ta andis vastavalt kujunenud olukordadele Saksamaa ja rahvusvahelises elus saksa rahvale uued ülesanded ja näitas ära tee, mis viib rahvusküsimuse lahendamisele.

Sellises olukorras, kus ühelt poolt Lääne-Saksamaa militariseerimine toimub kiirendatud tempos ja teiselt poolt, kus Saksa Demokraatlikus Vabariigis minnakse üle sotsialismi lõpuleviimise faasi, ei saa Saksa riike enam ühendada ühtseks riigiks ülesaksamaalise valitsuse moodustamisega ülesaksamaaliste vabade valimiste teel. See tähendaks Saksa Demokraatliku Vabariigi mehhaanilist ja vägivaldset liitmist Lääne-Saksamaaga ja allutamist NATO poliitikale.

Saksa riikide ühendamise vabade valimiste teel teeb võimatuks see, et Bonni valitsus keeldub igasugusest koos-

---

[1] V.I.L e n i n, Mis on "rahvasõbrad" ja kuidas nad võitlevad sotsiaaldemokraatide vastu?", Tallinn, 1954, lk. 159.

tööst Saksa Demokraatliku Vabariigiga ühtse demokraatliku Saksamaa vajalike tingimuste loomiseks ja arvab, et Saksamaa taasühendamine ei sõltu sakslastest endist, vaid ainult suurriikidest. See selgub Saksa Födaratiivse Vabariigi memorandumis 20. maist 1957. aastast, kus Adenauer ütles, et lõhe Saksamaal püsib sellepärast, et Nõukogude valitsus ei ole avaldanud valmisolekut oma valdukogude valitsus ei ole avaldanud valmisolekut oma valduses oleva tsooni ühendamiseks teise poole tsooniga.[1]

Vastupidi, Nõukogude Liit ainukesena suurriikidest on teinud konkreetseid ettepanekuid, mis viiksid Saksamaa taasühinemisele demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel. Samal ajal Ameerika Ühendriigid, Inglismaa ja Prantsusmaa on suunanud oma tegevuse sellele, et hoida Saksamaad lõhestatud olukorras.

Nimetatud asjaolud nõudsid Saksa Demokraatlikult Vabariigilt uute seisukohtade väljatöötamist. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei 30-pleenum, lähtudes saksa rahva rahvuslikest huvidest ja Saksa Demokraatliku Vabariigi tööliskassi tugevusest, tegi ettepaneku moodustada Saksa riikide konföderatsioon ehk liit, mis oleks antud olukorras ainsaks õigeks teeks erinevate ühiskondlike kordadega riikide üksteisele lähenemisel Saksamaal.

Juba ajalooliselt on konföderatsiooni loomine end õigustanud. See on ühtsete riikide tekkimisele viinud

---

[1] Vt. Genosse Otto Grotewohl antwortet Adenauer und Ollenhauer, "Neues Deutschland" 6. Juni 1957.

Ameerika Ühendriikides[1] ja Šveitsis[2]. Nõukogude Liidu moodustamine 1922. aastal konföderatsiooni baasil tõendab majanduslikult ja poliitiliselt ühtse ning tugeva riigi tekkimise võimalust konföderatsiooni teel.

Konföderatsiooni loomine Saksamaal tähendaks kompromisskokkulepet mõlema Saksa riigi poolt, sest Saksa Demokraatlik Vabariik ei sea konföderatsiooni korral tingimuseks sotsiaalsete ümberkorralduste, vaid demokraatlike ümberkorralduste - monopolide likvideerimise, militaristlikust poliitikast loobumise läbiviimist Lääne-Saksamaal. Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei 30-pleenum märkis, et Saksa riikide konföderatsiooni moodustamise korral tuleb mõlema riigi parlamentide esindajaist luua ülesaksamaaline nõukogu, mis oleks ühendavaks organiks konföderatsiooni kuuluvate riikide vahel.[3]

Seega Saksa Demokraatlik Vabariik jääb ka edaspidi seisukohale, et Saksamaa küsimus tuleb lahendada sakslastel endil ja Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus oma avalduses 27. juulist 1957. aastast esitab tingimused, millede täitmine mõlema Saksa riigi poolt viiks konföderatsiooni moodustamisele. Need olid:

1) keelata aatomipommide ja aatomirelvade tootmine ning säilitamine ja aatomipropaganda Saksamaa territooriumil,

---

1 Ameerika riikide konföderatsioon tekkis 1871.a. Iseseisvussõja käigus ja püsis 1879. aastani.

2 Šveitsi konföderatsioon moodustati 1315.a. esialgu 3 kantonist ja püsis 1848. aastani, millal tekkis ühtne liiduriik.

3 "Neues Deutschland" 3. Februar 1957.

2) keelata sõjaväekohustus mõlemas Saksa riigis ja leppida kokku sõjaväe arvulise koosseisu suhtes; peale selle mõlemad Saksa riigid peavad välja astuma sõjalistest organisatsioonidest - NATO-st ja Warssavi lepingust,

3) mõlemad Saksa riigid peavad pöörduma koos või eraldi nelja suurriigi poole ettepanekuga okupatsioonivägede väljaviimiseks Saksamaalt.[1]

Konföderatsiooni moodustamise ettepanek Saksa Demokraatliku Vabariigi poolt on suure ajaloolise tähtsusega. Saksa Demokraatliku Vabariigi Valitsus on oma ettepanekutes esitanud konkreetse tee Saksamaa ühtsuse rahulikuks taastamiseks. See tee on reaalne isegi sellistes keerulistes tingimustes, mis on tekkinud Lääne-Saksamaa muutmisega aatomisõja platsdarmiks. Konföderatsiooni moodustamine on tingitud erilisest olukorrast ja vastab neile erilistele tingimustele. Konföderatsiooni loomine ei sea esikohale Saksa riikide edasise arengu eesmärke, vaid vastab saksa ja Euroopa rahvaste kõige pakilisematele ülesannetele - hoida ja kaitsta rahu. Konföderatsiooni loomine võtaks ära võimalused vennasõja tekkimiseks Saksamaal ja üldise sõja tekkimiseks Euroopas. Konföderatsiooni loomine on ainus tee, mis avab perspektiivi Saksamaa lõhestatuse likvideerimiseks. See seisab kahe Saksa riigi -

---

1 Der Weg der deutschen Nation zur Sicherung des Friedens und der Wiedervereinigung Deutschlands, "Neues Deutschland" 28. Juli 1957.

Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Saksa Föderatiivse Vabariigi - läbirääkimistes, kokkuleppimises ja lähenemises. Ainult sakslased ise võivad lahendada Saksamaa rahvusliku taasühinemise küsimuse.

Konföderatsiooni ellurakendamine tähendaks kestva rahu kindlustamist saksa rahva jaoks ja oleks otsustavaks teguriks rahu kindlustamisel Euroopas ja kogu maailmas, sest võitlus Saksamaa taasühendamise eest demokraatlikul ja rahumeelsel alusel moodustab tähtsa osa võitlusest ülemaailmse rahu eest.

Saksa riikide konföderatsiooni moodustamine ei ole võimalik ilma Berliini küsimuse lahendamiseta, sest Berliini küsimus ei ole mitte üksi berliinlaste, vaid kogu saksa ja Euroopa rahvaste asi. Lääne-Berliin, mis on Lääne imperialistlike riikide poolt muudetud agressiooni ja uue sõja koldeks, asub Saksa Demokraatliku Vabariigi territooriumil ja Euroopa südames ja takistab seega kõikide sõjajärgsete probleemide lahendamist Euroopas. Ainuüksi Lääne-Berliinis on 62 läänеriikide spionaažiorganisatsiooni.[1] Üle 28 000 endise fašistliku riigiametniku tegutseb Lääne-Berliini asutustes, enem kui 1/3 Lääne-Berliini politseist kuulus Weimari vabariigis natsistlikku parteisse või fašistlikku väeossa "SS", Lääne-Saksa armee 20 000 sõdurit on koondatud Lääne-Berliini.[2] Lääne-Berliin on

---

1 **Борьба за мир, Ік. 44; У съезд, Ік. 44.**

3 Aus dem Memorandum, "Neues Deutschland" 20.Januar 1959.

muutunud rindelinnaks. 13 aastat peale Teise maailmasõja lõppemist kehtib Lääne-Berliinis okupatsioonistatuut, mis tähendab seda, et Lääne imperialistlikud riigid on okupeerinud Lääne-Berliini ja säilitavad seal sõjaaegse režiimi. Lääne riikidel pole mingisugust õigust ega alust okupatsioonirežiimi kehtestamiseks ega säilitamiseks Lääne-Berliinis, sest Nõukogude väed vabastasid Berliini ja kogu administratiiv- ja poliitiline võim läks Nõukogude Armee väejuhatuse nõusolekul Berliini komandandi ja garnisoni ülema kätte. Nõukogude Komandatuuri poolt moodustati Suur-Berliini magistraat.

Teiseks, Potsdami konverentsi otsustes ei olnud sõnagi öeldud okupatsioonisektorite moodustamise kohta Berliinis. Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa ning Nõukogude Liidu väeüksused toodi sellepärast Berliini, et Berliini asus tsoonidevaheline komandatuur, mille koosseisu kuulusid nelja suurriigi väeüksused. Kontrollnõukogu jäi liitlaste vahelise koostöö kontrollivaks ja suunavaks organiks okupatsiooniperioodil Saksamaal.

Seega Potsdami otsustes ei vaadatud Berliinile kui omaette okupeeritud rajoonile nelja okupatsiooni sektoriga, vaid kui Nõukogude okupatsiooni loomulikule osale ja samuti nagu Lääne-Saksamaal Potsdami konverentsi otsuste alusel, pidi Berliinis taastatama elu demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel.

Peamine oli see, et lääne suurriigid on rikkunud

Potsdami demokraatlike otsuste iga punkti ja seepärast ei saa Potsdami otsused olla enam maksvad Berliini kohta, millele sm. Hruštšov juhtis tähelepanu 1958.a. sügisel Nõukogude-Poola vahelisel sõprusmiitingul Moskvas. Ta ütles: "... relvastades Lääne-Saksamaad aatomirelvaga, on Potsdami otsuseid kõikides punktides rikutud ja otsused Lääne-Berliini kohta on vananenud..."[1]

Samal ajal kui imperialistlikud suurriigid jätkasid Saksamaa lõhestmispoliitikat, jätkasid nad ka Berliini lõhestamist. Nagu eelpool märgitud, viisid nad 1948.a. juunis Lääne-Saksamaal läbi separaatse rahareformi, mis laiendati ka Lääne-Berliini kohta. Separaatse marga sisseseadmine desorganiseeris Berliini majanduse ja tõi kaasa töötuduse ning näljahäda. Separaatse rahareformi läbiviimisega alustasid Lääne-Berliini võimud Berliini ühe osa blokeerimist teisest. Järgnevad sündmused, nagu separaatsete valimiste läbiviimine Lääne-Berliinis 5. detsembril 1948. aastal, "väikese okupatsioonistatuudi läbiviimine 1950. aastal Berliini Läänesektoris, panid aluse seni lahendamata "Berliini küsimusele".

Seaduspärane ja loomulik oleks Berliini küsimuse lahendamine sel teel, et Berliini läänеosa liidetaks tema idaosaga ja Berliin kui ühtne linn kuuluks sellele riigile, mille territooriumil ta asub, nagu öeldakse Saksa Demokraatliku Vabariigi memorandumis 9. jaan. 1959.a., et

---

[1] Советско - Польское заявление , "Правда" I2 ноября I958.

Saksa Demokraatlik Vabariik loeb kõige paremaks lahenduseks ühendada lääne riikide poolt okupeeritud Lääne-Berliin tema demokraatliku osaga ja muuta Saksa Demokraatliku Vabariigi pealinnaks.[1]

Nõukogude valitsus, kes kogu aeg on toetanud Saksa Demokraatliku Vabariigi õiglasi nõudmisi, loeb samuti sellist Lääne-Berliini küsimuse lahendamist ainuõigeks,kuid lähtudes ülemaailmse rahu ja rahuliku kooseksisteerimise leninlikest printsiipidest, nõukogude valitsus tegi 1958. a. 28. novembril ettepaneku Lääne-Berliini muutmise kohta demilitariseeritud vabalinnaks.

Saksa Demokraatlik Vabariik, tundes vastutust rahu säilitamise eest Euroopas ja kaitstes saksa rahva rahvuslikke huve, oma memorandumis 10. jaanuarist 1959. aastast avaldas nõusolekut Lääne-Berliini muutmise kohta demilitariseeritud vabalinnaks ning esitas demilitariseeritud vabalinna moodustamise põhialused.

Lääne-Berliini muutmine demilitariseeritud vabalinnaks ei tooks peale okupatsioonirežiimi kaotamise endaga kaasa mingeid muudatusi Lääne-Berliini ühiskondlikus korralduses. Lääne-Berliin muutuks iseseisvaks poliitiliseks ning majanduslikuks üksuseks. Vabalinna sõltumatust ning vaba arengut peavad garanteerima suurriigid, mõlemad Saksa riigid ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ning keegi ei tohi end segada demilitariseeritud vabalinna siseellu,

---

[1] "Neues Deutschland" 10. Januar 1959.

nagu öeldakse Saksa Demokraatliku Vabariigi 10. jaanuari 1959.a. memorandumis, et ükski riik, kaasaarvatud mõlemad Saksa riigid ei tohi end segada vabalinna siseasjadesse.[1]

Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanek, Lääne-Berliini kui iseseisva majandusliku ja poliitilise üḫiku moodustamine Saksa Demokraatliku Vabariigi territooriumil, on suur järeleandmine tema poolt. Saksa Demokraatlik Vabariik tegi sellise ettepaneku sellepärast, et ilma Berliini küsimuse lahendamiseta ei ole võimalik lahendada konföderatsiooni moodustamise küsimust ja ilma konföderatsiooni moodustamiseta ei saa lahendada Saksamaa taasühendamise küsimust. Lääne-Berliini muutmine demilitariseeritud vabalinnaks oleks otsustavaks teguriks mõlema Saksa riigi konföderatsiooni moodustamisel ja rahulepingu sõlmimisel Saksamaaga[1] öeldakse memorandumis. Nõukogude Liit ja Saksa Demokraatlik Vbariik lähtusid Lääne-Berliini vabalinnaks muutmise ettepanekuga ainult ühest seisukohast - likvideerida sõjakolle Euroopa südames ja luua tingimused rahulikuks ning normaalseks eluks Lääne-Berliinis.

Lääne-Berliini muutmise korral demilitariseeritud vabalinnaks kuuluks Berliin ainult sakslastele ja võiks saada sidemete loojaks Saksa riikide vahel, nagu ütles Walter Ulbricht 1957. aastal 21. mail Suur-Berliini aktiivipäeval, et just Berliinis oleks suurepärased võimalused

---

1 "Neues Deutschland" 10. Januar 1959.

näidata koostöö eeskuju Saksa riikide vahel, sest siin on töölisi nii Lääne- kui Ida-Berliinist.[1]

Sidemete loomine mõlema Saksa riigi vahel on kõige vajalikumaks sammuks Saksamaa taasühendamise esimesel etapil - konföderatsiooni loomisel ja sellepärast Saksa Demokraatlik Vabariik on astunud kogu aeg ja jätkab ka edaspidi väljaastumist sidemete tugevdamise eest saksa rahva vahel.

Konföderatsiooni moodustamine Saksamaal ja Lääne-Berliini demilitariseeritud vabalinnaks muutmine peavad kindlustama saksa rahvale täieliku suveräänsuse. Ainult rahulepingu sõlmimine Saksamaaga kindlustaks suurriikide vägede väljaviimist Saksamaa territooriumilt ja okupatsioonirežiimi kaotamise Lääne-Berliinis. Seepärast konföderatsiooni moodustamine Saksamaal, Lääne-Berliinile vabalinna staatuse andmine, rahulepingu sõlmimine Saksamaaga on küsimused, mida ei saa üksteisest lahutada. Nende küsimuste rahumeelne ja demokraatlik lahendamine kindlustaks, et Saksamaa kunagi ei ohustaks oma naabreid uue sõjaga, et Euroopas püsiks rahu ja oleks tagatud rahvaste julgeolek, et Saksamaa võiks areneda edasi demokraatliku ja võrdse riigina teiste riikide hulgas. Rahulepingu sõlmimise vajalikkust on hinnanud Walter Ulbricht järgmiselt, öeldes 4. okt. 1960.a. Rahvakojas, et kogu saksa rahvale on vaja-

---

[1] "Neues Deutschland" 23. Mai 1957.

lik rahu, vajalik nii nagu õhku hingamiseksja igapäevast leiba.[1]

Rahvusvahelist olukorda Euroopas ei ole võimalik sénini parandada, kuni Euroopa keskuses püsib riik, kellega ei ole seatud sisse normaalseid rahuaja suhteid. Rahulepingu sõlmimine, millest sõltub Saksamaa edasine areng, ei puuduta ainult saksa rahva huve, vaid kogu maailma miljonite inimeste huve, sest ükski inimene Euroopas ei saa ennast tunda rahulikult kui Lääne-Saksamaa tõstab jällegi pead militarism ja fašism. Saksamaaga rahulepingu sõlmimine avaks tee normaalsete suhete loomisele riikide vahel, hoiaks ära sõja ja lõdvendaks rahvusvahelist pinevust.

Täielik süü, et senini ei ole Saksamaaga rahulepingut sõlmitud, lasub lääne suurriikidel ja Lääne-Saksamaal, Seda tõendab Lääne-Saksamaa tõmbamine sõjalistesse liitudesse, Potsdami konverentsi otsuste rikkumine ja Nõukogude Liidu ning Saksa Demokraatliku Vabariigi konkreetsete ettepanekute Saksamaaga rahulepingu sõlmimise kiirendamiseks tagasilükkamine. Saksa Föderatiivse Vabariigi valitsuse noot 5. jaanuarist 1959. aastast kinnitab, et Lääne-Saksa valitsus ei ole huvitatud rahulepingu sõlmimisest, vaid peab õigeks okupatsioonirežiimi püsimist Lääne-Saksamaal ja Lääne-Berliinis.[2] Ainult Saksa Demokraatlik Va-

---

[1] Erklärung, lk. 4.

[2] Vt. **Нота Правительства СССР Правительству ФРГ, "Правда" 12 января 1959 г.**

bariik ja Nõukogude Liit on korduvalt pöördunud lääne suurriikide poole ettepanekuga rahulepingu sõlmimiseks Saksamaaga.

Niiesitas Nõukogude Valitsus 10. jaanuaril 1959.a. Saksamaaga rahulepingu sõlmimise Nõukogude projekti. Nõukogude rahulepingu projektis peitus suur mobiliseeriv jõud, mis seisis selles, et ta oli välja töötatud Potsdami konverentsi demokraatlike otsuste alusel ja ranges vastavuses konkreetse olukorraga. Rahulepingu projekti artiklis 2 öeldakse, et sel juhul kui Saksamaa ei ole ühendatud ühel või teisel kujul, sõlmitakse rahuleping eraldi mõlema Saksa riigiga ja kõik õigused ning kohustused,mis on ette nähtud rahulepingus, on maksvad nii Saksa Demokraatliku Vabariigi kui ka Saksa Föderatiivse Vabariigi kohta.[1]

Nõukogude Liidu ettepanekud rahulepingu sõlmimise kohta mõlema Saksa riigiga tulenevad vajadusest normaliseerida olukorda Euroopas. Juhul kui Lääne-Saksamaa keeldub sõlmimast rahu, siis Nõukogude Liidu valitsus sõlmib rahu Saksa Demokraatliku Vabariigiga üksinda. See paljastab täielikult Adenaueri sõjapoliitika ja saksa töörahvas, kes ei taha sõda ja soovib rahu, ütleb kindlalt sõjale "ei".

Nõukogude Liidu Saksamaaga rahulepingu sõlmimise pro-

---

1 Мирный договор с Германией /проект/, "Правда" II января I959 г.

jekti tähtsus seisab selles, et see võimaldaks lõpetada kasutud vaidlused ja minna üle praktilisele tegevusele Saksamaa taasühendamise ettevalmistaval perioodil, sel etapil, kus toimub Saksa riikide üksteisele lähenemine. Seega Nõukogude rahulepingu projekt ei sea oma lähemaks eesmärgiks Saksamaa taasühendamist, vaid võimaluste loomist Saksamaa taasühendamiseks demokraatlikul ja rahuarmastaval alusel.

Desarmeerimise probleem on kaasaja keskne probleem, sest rahu alalhoidmine sõltub suurel määral, kui mitte peamiselt, selle lahendamisest. Võidurelvastumine on üks põhitegureid, mis suurendab umbusku ja kahtlustust riikide suhtes ning mürgitab rahvusvahelist olukorda. Üldise ja täieliku desarmeerimise küsimuse ülestõstmist dikteerib elu ise, sest tuumarelva ja võimsate rakettide sajandil ei suuda osalised, poolikud desarmeerimisabinõud sõjaohtu täielikult kõrvaldada. Ainult üldine ja täielik desarmeerimine võib tagada inimkonnale kindla rahu. Sellest lähtudes esitas Nõukogude Liidu valitsuse nimel sm. Hruštšov 1960.a. septembris Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaasssamblee XV istungjärgul "Üldise ja täieliku desarmeerimislepingu põhisätted", mis näevad üldise ja täieliku desarmeerimise läbiviimist kolmes etapis. Oma kõnes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee XV istungjärgul N.S.Hruštšov ütles: "Me teeme kõik, mis meist oleneb, et täielik ja üldine desarmeerimine muutuks faktiks, et inimkond vabastataks võidurelvastumisest ja uue hävi-

tussõja ohust."[1]

Kuna antud olukorras ei ole Euroopas teist agressiivset jõudu peale Lääne-Saksamaa, kes valmistaks ette sõda, siis üldise ja täieliku desarmeerimise läbiviimine Saksamaal on lahutamatult seotud rahu kindlustamisega Euroopas. Tuumasõja vallapäästmine Lääne-saksa militaristide poolt oleks esimeseks löögiks saksa rahvale. Sellepärast saksa töölisklassi, talupoegade, intelligentsi ja kõigi rahupooldajate jõud peavad olema suunatud sellele, et likvideerida sõjakolle Lääne-Saksamaal ja asuda rahuliku kooseksisteerimise poliitika elluviimisele, eelkõige saksa rahva vahel. Lähtudes sellest, et Saksa riikide konföderatsiooni loomine on võimalik lahendada ainult üldise ja täieliku desarmeerimise läbiviimise teel, ütles Walter Ulbricht oma kõnes 4. okt. 1960.a. Rahvakojas: "Mis on praegu kõige vajalikum? Praegu on vajalik - niiarvame meie -, et me Saksamaal kõigepealt rahu kindlustame. On vajalik, et me vähemalt ükskord rahu kindlustamisel teistest riikidest ette läheme, et me mõlemad riigid üldise ja täieliku desarmeerimise läbi viime."[2]

Need Walter Ulbrichti sõnad põhinesid konkreetsetele sammudele, sest Saksa Demokraatlik Vabariik esitas Ühine-

---

1 Kõigile koloniaalrahvastele vabadus ja sõltumatus! Lahendada üldise desarmeerimise probleem! NSV Liidu valitsuse poolt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee XV istungjärgule esitatud dokumendid, Tallinn, 1960, lk. 30.

2 Erklärung, lk. 20.

nud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee XV istungjärgule memorandumi üldise ja täieliku desarmeerimise läbiviimiseks Saksamaal. Memorandum nägi ette desarmeerimise läbiviimist Saksamaal kolmes etapis.

I etapil - aastail 1960-61 - mõlemad Saksa riigid pidid lõpetama relvastumise, ütlema lahti aatomirelvast ja viima lõpule Saksamaaga rahulepingu sõlmimise.

II etapil - 1962. aasta lõpuks - pidi likvideeritama Teise maailmasõja jäänused ja viidama ellu saksa rahva enesemääramise õigus.

III etapil - aastail 1963-1964 - Saksamaa pidi muutuma neutraalseks riigiks sõjalises mõttes.[1]

Peale selle nägi memorandum ette kontrollorgani moodustamist Rahvakoja ja bundestagi, demokraatlike ja massiorganisatsioonide esindajaist.[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi poolt esitatud desarmeerimise projekt, mis nägi ette Saksamaa järk-järgulist muutmist sõjaliselt neutraalseks riigiks, arvestas Saksamaa taasühendamisele ülemineku prioodi iseärasustega. Desarmeerimisprojekt seadis esmaseks ülesandeks võtta saksa militaristidelt relvad ja panna need rahuliku elu teenistusse, tugevdada sidemeid Saksa riikide vahel ning lahendada rahu ja rahuliku kooseksisteerimise probleemid, millest on huvitatud iga maa rahvas, hoolimata erinevast

---

1 Saksa Dv uus initsiatiiv, "Rahva Hääl" 10. september 1960.

2 Samas.

sotsiaalsest süsteemist. Ükskõik milline kord kusagil maal kehtiks, tahavad kõikide riikide rahvad elada rahus, et luua paremaid elutingimusi. Rahuliku kooseksisteerimise printsiip leiab järjest laiemat rahvusvahelist tunnustust. Maailma praeguste jõudude analüüsimisel võib teha järelduse, et ülekaal langeb neile jõududele, kes soovivad rahulikku kooseksisteerimist. Kapitalistlike riikide töötav rahvas püüab säilitada ja rahu ja taotleb oma elujärje parandamist. Kapitalismi ikkest vabanenud koloniaal- ja poolkoloniaalmaad on muutunud pikaajalise võitluse tulemusel rahujõududeks. Kõikide nende rahupooldajate eesotsas sammub sotsialistlik maailmasüsteem, kes teostab järjekindlat rahuramastavat kooseksisteerimispoliitikat,mille üheks liikmeks on Saksa Demokraatlik Vabariik, kes oma esimeseks ülesandeks peab kahe Saksa riigi rahuliku kooseksisteerimise ja koostöö saavutamist. Nii ütles Saksa Demokraatliku Vabariigi president Wilhelm Pieck 1957.a. 1. jaanuari uusaasta läkituses , et Saksa Demokraatlik Vabariik jätkab uuel aastal läbirääkimiste ja vastastikuse mõistmise poliitikat nii rahvusvahelistes kui Saksamaa sisestes küsimustes.[1]

Seega Saksa Demokraatlik Vabariik on mõistnud, et ainult Saksa rahva ühise koostöö ja võitlusega suudetakse lahendada uued ülesanded, mida on seadnud konföderatsiooni moodustamine Saksamaal. Saksa Demokraatlik Vabariik

---

[1] Новогоднее послание президента ГДР В. Пика, "Правда" I января 1957 г.

tundes vastutust selle eest, et saksa rahvas ei saaks enam kunagi uue sõja põhjustajaks, jätkas endisel viisil uute teede otsimist Saksa riikide üksteisele lähendamiseks. Seda nõudis esiteks see, et tugevamini kui enne ähvardas 1957.a. Saksamaad aatomisõja oht. Lääne-Saksamaa militaristide väljaastumised tõendasid, et nende eesmärgiks on muuta Saksamaa aatomisõja platsdarmiks. Näiteks 1957.a. 25. märtsil saabudes Washingtoni kindral Heusinger ütles, et tema on huvitatud aatomirelvade arendamisest ja loodab, et Lääne-Saksamaa aatomirelvad paigutatakse selle käsutusse.[1] Sama väljendasid ka Bonni kaitseministri Straussi sõnad ajalehes "Frankfurter Rundschau", kus Strauss ütles, et ta pooldab Lääne-Saksa õhujõudude varustamist aatomirelvaga.[2]

Saksa Demokraatlikult Vabariigilt nõudis teiseks, kindlat võitluspostil seismist Lääne-Saksamaa töötajate Bonni vastase ja rahu eest võitlemise poliitika aktiviseerimine, sest ainukeseks jõuks Saksamaal, kes kaitseb Lääne-Saksamaa töötajate huve lõpuni ja kellele Lääne-Saksa töötav rahvas võib toetuda, on Saksa Demokraatlik Vabariik.

Nii kutsusid 1958.a. 20. oktoobril Dortmundis toimunud Lääne-Saksamaa rahupooldajate kongressi delegaadid üles võitlema aatomisõja vastu. Lääne-Saksamaa Rahukait-

---

1 Vt. Walter Ulbricht antwortet Adenauer, "Neues Deutschland" 9. Juni 1957.

2 "Rahva Hääl" 14. juuli 1957.

sekomitee sekretär Walter Diel oma ettekandes ütles, et Saksamaa ühendamine on võimalik ainult NATO hukatuslikust poliitikast loobumise tulemusena.[1]

1958. aastal Dortmundis läbiviidud rahvaküsitlusel anti peaaegu 58% hääli Pariisi kokkulepete vastu ja mõnedes ettevõtetes ulatus see 90 %-le.[2]

Need arvud näivad meile võibolla ehk väikestena, kuid ei tohi unustada, millistes rasketes tingimustes ja repressioonide õhkkonnas toimub Lääne-Saksamaa rahupooldajate võitlus. Teiseks kasutavad Bonni võimud töölisladviku äraostmist, kes lõhestavad töölisliikumise ühtsust. Peale selle on õnnestunud Bonni valitsusel vale- ja laimukampaania abil Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi kohta,hirmutada idast pealetungiva kommunismiohuga Lääne-Saksamaa töörahvast.

Hoolimata kõigist takistustest Lääne-Saksamaa töötav rahvas jätkab võitlust, millel on tohutu suur tähtsus sõja ärahoidmiseks ja rahu kindlustamiseks. "Suurt mõju rahvusvaheliste sündmuste käigule", nagu ütles N.S.Hruštšov, "on avaldanud laiade rahvahulkade aktiivne tegevus rahu kaitseks."[3]

Suure poolehoiu Lääne-Saksamaa töötajate hulgas või-

---

1 "Rahva Hääl" 21. oktoober 1958.

2 **У съезд, Ік. 22І.**

3 N.S. H r u š t š o v, Aruanne partei XX kongressile, lk. 20.

tis Saksa riikide konföderatsiooni loomise idee. Nii 1957.a. kevadel V-ndal ülesaksamaalisel tööliste konverentsil võeti vastu võitlusprogramm "Saksa töölisklassi eesmärgid ja tee", kus töölised deklareerisid, et nende eesmärgiks on Saksamaa taasühendamine demokraatlikul alusel konföderatsiooni teel.[1]

Rõõmustavaks nähtuseks on see, et Lääne-Saksamaa töölisklass üksinda ei astu Bonni poliitika vastu, vaid töötava rahva võitlusega sidemete tugevdamise eest Saksa riikide vahel ühineb ka osa kodanlusest ja peamiselt äriringkonnad. Selle tulemusena 1957.a. esimesel poolel tõusis Saksa sisene kaubandus eelmiste aastatega võrreldes 12% võrra. Enam kui 10 000 Lääne-Saksa firmat ja ettevõtet võtsid osa saksa sisesest kaubandusest.[2]

Lääne-Saksamaa valitseva partei Kristlik-Demokraatliku Liidu poliitika ummikusse jooksmist tõendavad need 15 miljonit häält, mis anti 1957.a. septembris bundestagi valimistel tema vastu ja 9,5 miljonit häält, mis anti Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei poolt.[3] Kindlasti oli Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei edu üheks põhjuseks see, et 1957.a. juulis sotsiaaldemokraatia parempoolsed liidrid astusid Adenaueri NATO poliitika vastu välja. Oma 10-nda juuli raadiokõnes Erich Ollenhauer ütles,

---

1 У съезд, Ік. 226.

2 Vt. В. М и л ь ю к о в а, Германская Демократическая Республика, "Международная жизнь", 1957, № 9, Ік. III.

3 O. G r o t e w o h l, Die Entwicklung Westdeutschlands nach den Wahlen, "Neues Deutschland" 23. Oktober 1957.

et Bonni valitsuse selline tegevus ohustab eeskätt saksa rahva julgeolekut, sest aatomirelvastumise poliitika võib tõugata Saksa Föderatiivse Vabariigi suurde katastroofi.[1]

See näitab ka seda, et kui Lääne-Saksamaa ainukese legaalse töölispartei juhtkond järjekindlalt astuks välja valitsuse poliitika vastu ning asuks töötava rahva võitluse juhtijaks, oleks Lääne-Saksa töölisklassi võitlus palju kergem ja edukam ning saavutused suuremad.

Mõistes seda, et ainult rahvamassid otsustavad ajalookäigu ja need, kes astuvad vastu ajaloo seaduspärasele arengule, surutakse kas varem või hiljem kõrvale, esitas Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne 1958.a. Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonnale üleskutse teha 1958.a. suure rahva algatuse aastaks võitluses rahu ja sotsialismi eest. Võitluses uue ühiskondliku korra loomise eest, võitluses Saksamaa taasühendamise eest on Sotsialistlik Ühtsuspartei koondanud kõik demokraatlikud ja poliitilised jõud Demokraatliku Saksamaa Rahvusrindesse. Demokraatliku bloki parteide koostöö Rahvusrindes, kus juhtiv osa kuulub Sotsialistlikule Ühtsusparteile, on kindlaks garantiiks võitluses Saksa rahva parema tuleviku eest. Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinde võitlusplaani elluviimine tähendas saksa rahva rahvusliku ülesande täitmise andmist rahva kätte.

---

[1] "Rahva Hääl" 12. juuli 1957.

Kõigepealt nägi võitlusplaan ette sotsialismi ülesehitamise plaanide ennetähtaegset täitmist rahva aktiivsuse ja enesealgaatuse kasvu tulemusena. Rahvas peab leidma teid, kuidas Saksa Demokraatliku Vabariigi sotsialismi saavutustega teha tuttavaks Lääne-Saksamaa elanikkond, et sellega vabastada Lääne-Saksamaa elanikkona laimust ja valest, mida teeb Bonni valitsus Saksa Demokraatliku Vabariigi kohta. Rahvusrinde võitlusplaanis oli öeldud, et rahva patriootlik initsiatiiv peab olema suunatud rahvaliikumises rahu ja iseseisvuse saavutamiseks Saksamaal.[1]

Kõigepealt peab rahvas selle elluviimiseks selgitama kaasmaalastele läänes, mis on võitlusplaani tõeline eesmärk, avama selle sisu. Võimalusi selleks on palju. Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkond peab looma kontakti Lääne-Saksamaa elanikkonnaga vastastikuste külaskäikude ja delegatsioonide vahetamise teel. Kindlasti mitte ainult valitsusdelegatsioonide, vaid asutuste, ettevõtete, külade ja linnade delegatsioonide vahetamise teel. See annaks võimaluse oma silmaga näha ja veenduda Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Lääne-Saksamaa tegelikkuses. Peale selle on võimalik sidemeid luua kirjavahetuse teel.

Edasi öeldakse võitlusplaanis, et rahvas kogu oma jõu pühendaks ülesehitustööplaanide täitmisele.[2]

Tavaliselt lihtsad inimesed näevad riigikorra hüve-

---

1 Kampfplan der Nationalen Front, "Neues Deutschland" 22. Februar 1958.

2 Samas.

sid selles,kuidas nad elavad. Mida kiiremini viiakse ellu riiklikud plaanid, seda paremini elab rahvas. See tõstab sotsialistliku korra autoriteeti Lääne-Saksamaa töötava rahva silmis.

Kolmandaks ülesandeks peab võitlusplaan rahu ja sotsialismiideede omaksvõtmist rahva poolt[1], sest ainult see inimene, kes ise on milleski kindlalt veendunud, suudab veenda teisi sellele kaasa tulema.

Viies ellu saksa rahva võitlusplaani, jätkas Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus pöördumist Lääne-Saksamaa valitsuse poole ühiseks tegevuseks. Nii pöördus ta 1957.a. augustis Lääne-Saksamaa bundestagi poole ettepanekuga keelata aatomirelvade paigutamine Saksamaa territooriumile ja et Saksa riigid üheskoos või eraldi pöörduksid nelja suurriigi poole rahulepingu kiiremaks sõlmimiseks.[2]

Lääne-Saksamaa valitsus lükkas tagasi kõik Saksa Demokraatliku Vabariigi ettepanekud relvastuse vähendamise, aatomirelva keelamise ja ühise koostöö kohta rahulepingu sõlmimiseks ja jätkas edasist sõja ettevalmistamist. Saksa Demokraatliku Vabariigi ja sotsialismileeri vastu. See nõudis koostöö tihendamist, sest ainult sotsialistlike maade ühtsus suurendab tema jõudu ja võimsust võitluses

---

1 Kampfplan der Nationalen Front, "Neues Deutschland" 22. Februar 1958.

2 Vt. Gemeinsame Erklärung über die Verhandlungen der Delegationen der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands und der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik mit der Partei und Regierungdelegation der Union der Sozialistischen Sowjetrepubliken, "Neues Deutschland"14. August 1957.

uue sõja ärahoidmise eest.Seda väljendas Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi partei- ja valitsusdelegatsioonide vahelistel läbirääkimistel 3.-8. jaanuarini 1957.a. Moskvas vastuvõetud ühine avaldus, kus öeldi, et lääne imperialism püüab sotsialismileeri lõhestada ja seepärast on vaja tihendada koostööd marksistlik-leninliku ideoloogia alusel ja anda vastulöök imperialismile.[1]

Sel eesmärgil toimus 7.-4. augustini 1957.a. Berliinis uuesti Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi partei- ning valitsusdelegatsioonide kohtumine. Tutvudes Saksa Demokraatliku Vabariigi sotsialistliku ülesehitustöö saavutustega, võidi ühises avalduses märkida, et Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja Demokraatliku Saksamaa Rahvusrinne on koondanud kogu vabariigi elanikkonna rahvusliku ülesande - Saksamaa taasühendamise täitmisele: "Saksa Demokraatlik Vabariik läheb kindlalt marksistlik-leninlikku joont mööda edasi ja on seega rahuarmastavate ja demokraatlike jõudude kantsiks Saksamaal, kes võitlevad Saksamaa taasühendamise eest."[2]

Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi kohtumistel oli suur tähtsus. Läbirääkimised kinnitasid, et Nõukogude Liit ja Saksa Demokraatlik Vabariik täidavad kõrvalekaldumatult Warssavi nõupidamise otsuseid nõupidamisest osavõtnud riikide vastastikuste sidemete tugevdami-

---

1 Совместное заявление Правительственных делегаций Советского Союза и Германской Демократической Республики, "Правда" 8 января I957.

2 "Neues Deutschland" 14. August 1957.

sest ja jõudude koondamisest ühiseks väljaastumiseks saksa militarismi vastu. Kuna Moskvas toimunud läbirääkimistest võttis osa ka Hiina Rahvavabariik, siis Otto Grotewohl võis kinnitada 17. jaanuaril 1957.a. Rahvakojas, et Saksa Demokraatlikku Vabariiki toetavad kaks kõige võimsamat riiki maailmas.[1]

Mitte ainult Nõukogude Liit ja Hiina Rahvavabariik ei toetanud üksinda Saksa Demokraatlikku Vabariiki tema õiglastes nõudmistes Saksamaa küsimuse kiireks lahendamiseks, vaid teda toetasid ka teised rahvademokraatiamaad ning kogu sotsialistlik süsteem. Seda demonstreeris 14.-16. novembrini 1957.a. Moskvas toimunud sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamine, mille deklaratsioonis öeldi: "Selles võitluses on eriti suur Saksa Demokraatliku Vabariigi, Saksamaa ajaloos esimese tööliste ja talupoegade riigi osa, kellele nõupidamisest osavõtjad avaldavad oma solidaarsust ja täielikku toetust."[2]

1956.a. sündmuste põhjal 1957.a. sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamisest osavõtjad võisid teha järelduse, et rahujõud on maailmas nii tugevnenud, et imperialistide kallaletungi on võimalik tagasi lüüa. Rahujõudude edasiseks kindlustami-

---

1 In sozialistischer Gemeinschaft zu neuen Erfolgen, "Neues Deutschland" 17. Januar 1957.

2 Sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957, lk. 7.

seks võttis nõupidamine vastu rahumanifesti, mis sai maailma rahupooldajate ühiseks tegevusjuhiseks. Seega muutus rahumanifest sillaks Lääne-Saksamaa ja Ida-Saksamaa rahuvõitlejate vahel, mida väljendas Walter Ulbricht tagasi saabudes MOskvast. Ta ütles, et Saksa Demokraatliku Vabariigi esimeseks ülesandeks on kindlustada saksa rahvale ühist võitlust Rahumanifesti ideede elluviimisel.[1]

Moskva 1957.a. sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise tähtsust saksa rahvale võime väljendada Saksa Rahunõukogu presidendi Walter Friedrichi sõnadega intervjuus Moskva nõupidamise kohta, et Saksamaa jaoks on nõupidamisel eriti suur tähtsus sellepärast, et ta tõi selgelt välja selle, et Lääne-Saksamaa muutub ikka enam ja enam NATO sõjaliseks ja ideoloogiliseks relvaks tema vallutusplaanide elluviimisel; teiseks näitas nõupidamine, et Euroopas pole praegu ühtegi jõudu peale Lääne-Saksamaa, kes oleks valmis NATO strateegilisi plaane ellu viima.[2]

Moskva nõupidamine demonstreeris sotsialistlike maade rahvaste vääramatut ühtsust, nende igakülgset huvi selle vastu, et ka edaspidi tugevdada oma sõprust, täiustada ja arendada sotsialistliku leeri maade koostööd.

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V-kongress, mis

---

1 Ein Dokumente der Friedensliebe, "Neues Deutschland" 28. November 1957.

2 Samas .

toimus 1958.a. 10.-16. juulini Berliinis, tunnistas õigeks partei ja valitsuse uue võitlusplaani Saksamaa taasühendamise küsimuses. Oma kõnes kongressile Walter Ulbricht ütles, et mõlema Saksa riikide konföderatsiooni alusel Saksamaa peab muutuma rahuarmastavaks demokraatlikuks ja sõltumatuks riigiks.[1]

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongress andis perspektiivi Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonnale edasises töös, mis leidis väljenduse Walter Ulbrichti kõnes: "... meie ülesanne seisab selles, et Saksamaal, teadusliku sotsialismi kodumaal, Karl Marxi ja Friedrich Engelsi maal näidata kõikidel aladel sotsialismi üleolekut kapitalismist."[2]

Saksa Demokraatliku Vabariigi saavutused rahuliku kooseksisteerimise poliitika elluviimisel ja sidemete tugevdamisel andsid õiguse Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongressil tunnistada vabariigi välispoliitilise joon õigeks, mida väljendas ka N.S.Hruštõv oma kõnes Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongressil, öeldes: "Nõukogude valitsus on veendunud, et ainus tee, mis avab Saksamaa lõhestatuse likvideerimise perspektiivid, seisab kahe Saksa riigi - Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Saksa Föderatiivse vabariigi - läbirääkimistes, kokkuleppimises ja lähenemises."[3]

---

1 Борьба за мир, Iк. I5.

2 Samas, lk. 4.

3 Seltsimees N. S. H r u š t š o v i kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongressil 11. juulil 1958, "Rahva Hääl" 13. juulil 1958.

1957.a. 23. juunil toimunud kohalike organite valimiste tulemused Saksa Demokraatlikus Vabariigis, kus 97,17% vabariigi elanikkonnast võttis osa valimistest ja üle 99% valijaist hääletas rahvarinde kandidaatide poolt[1], kinnitasid, et vabariigi elanikkond jätkab võitlust saksa rahvusküsimuse lahendamiseks ja toetab partei ning valitsuse iga sammu selles suunas. Seega võisid kõik Euroopa rahvad veenduda, et Saksa Demokraatlik Vabariik, kes on resoluutselt selja pööranud imperialismile ja militariseerimise poliitikale, on kindlalt asunud rahu ja rahvaste sõpruse teele. Sellega on seletatav Saksa Demokraatliku Vabariigi kasvav mõju ja autoriteet rahvusvahelistes asjades ja usaldus tema rahuarmastava poliitika vastu. Saksa Demokraatlik Vabariik on saksa rahva ja kõigi progressiivsete jõudude kants, kes võitlevad Lääne-Saksamaa militaristliku ja revanšistliku rahvavaenuliku poliitika vastu ja annab hindamatu panuse Euroopas ja kogu maailmas rahu tugevdamiseks.

Võitlust oli Saksa Demokraatlikul Vabariigil vaja jätkata, sest läänеriikide provokatsioonilised väljaastumised 1959.-1960.a. kinnitasid, et imperialistid, sealhulgas ka Adenauer, ei võtnud õpetust Ungari ja Egiptuse sündmustest 1956.a., ei tunnista sotsialistlikke saavutusi rahvademokraatiamaades, ei tunnista iga päevaga suurenevat rahuleeri, vaid teevad ettevalmistusi sotsialistli-

---

[1] "Neues Deutschland" 24. Juni 1957.

ku korra hävitamiseks ja kapitalismi taastamiseks rahvademokraatiamaades. Nii organiseeriti 1960. a. septembri algul Lääne Berliinis provokatsiooniline kohtumine saksa revanšistide ja Poola ning Tšehhoslovakkia emigrantlike organisatsioonide osavõtul Poola ja Tšehhoslovakkia piiride "revideerimise" arutamiseks.[1]

1960.a. 31. detsembril Lääne-Saksamaa valitsus teatas kaubavahetuse katkestamisest Saksa Demokraatliku Vabariigiga.[2]

Adenaueri valitsus loodab repressioonidega jagu saada kasvavast rahuliikumisest Lääne-Saksamaal, et kuidagi välja pääseda olukorrast, mida iseloomustas Walter Ulbricht Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite nõukogu nimel 21. jaanuaril 1959.a. tehtud avalduses, et nüüd kus Adenaueri poliitika on jooksnud ummikusse, kujutab rahuleping endast väljapääsu sellest ummikust.[3]

Samasugusel seisukohal oli ka Lääne-Saksamaa elanikkond ja eriti noorsugu, mis ilmnes 1959.a. algul Lääne-Berliinis toimunud üliõpilaskongressist osavõtjate sõnavõttudes. Kongressil iseloomustati Adenaueri poliitikat kui Hitleri aegset poliitikat, mis läheb isegi kaugemale, sest Bonni militaristide valduses on aatomipomm. Kongress nõudis läbirääkimiste korraldamist Saksamaaga sõlmitava rahulepingu projekti väljatöötamiseks ja saksa riikide

---

1 Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской энциклопедии I96I, Москва, I96I, Ік. 347.

2 Samas.

3 Saksa DV Rahvakoja istung, "Rahva Hääl" 23. jaanuaril 1959.

ajutise konföderatsiooni katsetamist.

Lääne-Saksamaa monopolide rahvavaenulik ja parasiitlik iseloom süvendab lepitamatut lõhet monopolistliku kapitalismi ja kogu rahuarmastava rahva vahel.

Toetudes sellele, et Lääne-Saksamaal ei astu mitte ainult töölisklass kui kõige revolutsioonilisem klass välja Bonni poliitika vastu, vaid et valitsuse poliitika on vastuolus kõiki ühiskonnakihte haaravate rahupooldajate tahtega, pöördus Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 17. aprillil 1960.a. avaliku kirjaga - Saksa Rahvaplaan - Lääne-Saksamaa tööliste poole, sest Lääne-Saksamaa kõige arvukama kihi moodustab töölisklass ja nagu ütles Karl Marx Kommunistliku partei manifestis: "Iga maa proletariaat peab loomulikult kõigepealt toime tulema oma maa kodanlusega."[1]

Saksa töölisklassi avangard võitles juba Esimese maailmasõja vastu ja ka Teise maailmasõja vallapäästmise vastu. Esimest ja Taist maailmasõda ei suudetud ära hoida, kuid see ei tähenda, et enam ei tule võidelda kõlmanda sõja ärahoidmiseks. Esimese ja Teise maailmasõja ajal ei olnud neid jõude, mis oleksid suutnud ära hoida sõdu. Sellest ajast kui Nõukogude riik purustas imperialismiahela ja pani aluse sotsialistliku maailmasüsteemi tekkimisele, on tekkinud jõud, millele võib toetuda saksa töölisklass. Esimese ja Teise maailmasõja tagajärjel tekki-

---

[1] K. M a r x ja F. E n g e l s, Kommunistliku partei manifest, Tallinn, 1955, lk. 42.

kinud jõudude muutused maailmas tõendavad kodanlusele , et aatomisõja vallapäästmine on kapitalistliku maailmasüsteemi lõpp. Aatomisõda toob kaasa suuri purustusi ja võib pikaks ajaks sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimise edasi lükata ja peaasi on see, et aatomisõda toob kaasa tohutuid kaotusi ühiskonna tootlikele jõududele. Sellepärast tuleb aktiviseerida võitlust sõja vallapäästmise vastu. Sõda on võimalik ära hoida töölisklassi ja rahva massikampaania tulemusena, sest rahupooldajate liikumise jõud seisab tema massilisuses, organiseerituses ja aktiivses väljaastumises. Saksa rahvas peab visalt nõudma rahupoliitika teostamist ning selle eesmärgi saavutamiseks ära kasutama kõik võitlusvormid. Rahvavõitlus on otsustav jõud. Sellest lähtudes avaldas Saksa rahvaplaan veendumust, et Saksamaal ja kogu sotsialistlikus leeris on tekkinud jõud, kes suudavad sõda ära hoida. Rahvaplaanis öeldi, et jõudude vahekord on maailmas praegu selline, et võimuhaaramise võimalus saksa militaristide poolt kogu Saksamaal on jäädavalt kadunud.[1]

Kuid see, et ühel osal maakeral püsib veel kapitalism, on sõdade tekkimise võimalus veel olemas. Lääne imperialistlikud riigid, eesotsas Bonni militaristidega on Lääne-Saksamaa muutnud platsdarmiks, kust võib agressiooni valla päästa. Saksa rahvas peab imperialistide plaanid nurja ajama, Saksamaa lõhestatus annab kõige

---

[1] Народный план по германскому вопросу, "Правда" I9 апреля I960 г.

suuremad võimalused sõjaõhutajatele koondada aatomi- ja tuumarelvade varusid Euroopa südamesse. Sellepärast Saksa rahvaplaan seab esimeseks tingimuseks sakslaste ühise võitluse, mis viib Saksa riikide vahelisele kokkuleppele rahuliku kompromissi alusel.[1]

Selleks et jõuda rahvusliku kompromissini, peavad sakslased ise kõrvaldama teelt kõik selle, mis seda takistab. Kõigepealt peab saksa rahvas rahvahääletuse teel nõudma Lääne-Saksamaa lahtiütlemist aatomirelvast ja üldise ning täieliku desarmeerimise läbiviimist. Edasi tuleb kokku kutsuda Saksa riikide ühine nõupidamine kõrgel tasemel, millest võiks osa võtta ka suurriigid, kus valmistataks ette Saksamaaga rahulepingu sõlmimine. Juhul kui Saksa Föderatiivne Vabariik ei ole nõus ühise nõupidamise kokkukutsumisega, võib ta sõlmida üksinda rahu nende antifašistlikku koalitsiooni kuulunud riikidega, kellega ta soovib ja Saksa Demokraatlik Vabariik sõlmib rahu nendega, kes seda soovivad.[2]

Saksa rahvaplaani elulisus seisis selles, et lõi tingimused saksa rahva kõikide kihtide koostööks, hoolimata nende poliitilistest vaadetest, sotsiaalsest päritolust ja usutunnistusest, ja seadis esikohale saksa rahva rahvuslikud huvid, sest konföderatsiooni raamides võivad rahuliku võistluse teel kapitalistlik ja sotsialist-

---

1 Народный план по германскому вопросу, "Правда" 19 апреля 1960 г.

2 Samas.

lik Saksa riik tõendada kummale kuulub tulevik.

Selleks et rahvaplaani ellu viia, oli vaja kõigepealt mõlemal saksa töölisparteil - Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja Saksamaa Sotsiaaldemokraatlik Partei - ühised seisukohad välja töötada saksa rahva võitluse juhtimiseks. See oli sellepärast vajalik, et sotsiaaldemokraatide liidrid oma ebajärjekindlusega saksa rahvuskü-simuse lahendamisel olid faktiliselt läinud Bonni poliitika toetamisele. 1959.a. märtsis Saksamaa Sotsiaaldemokraatlik Partei oma avalduses Saksamaa küsimuse lahendamisest, oli nõus sellega, et Saksamaa tuleb taasühendada sakslaste endi jõupingutustega.[1] Lähtudes sellest, et sotsiaaldemokraadid olid jõudnud õigele seisukohale Saksamaa küsimuse lahendamisel, pöördus Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei poole ettepanekuga kutsuda kokku mõlema partei juhtkondade ühine nõupidamine, kus arutataks ühise võitluse viise Saksa militarismi vastu, Saksamaaga rahulepingu sõlmimise ning Saksamaa taasühendamise eest.[2]

Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee ei pretendeerinud selle kirjaga nii palju tõsistele muudatustele sotsiaaldemokraatia juhtkonna tegevuses, vaid ta tahtis sellega paljastada sotsiaaldemokraatia juht-

---

1 Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии I960, Москва, I960, Iк. 360.

2 За совместное обсуждение назревших проблем, "Правда" 6 апреля I959 г.

konna kahepaikset ja tööliste huvide reetmise poliitikat sotsiaaldemokraatliku partei lihtliikmete hulgas, kes oma enamuses olid Adenaueri poliitika vastased. 1959.a. 13.-14. novembrini Bad-Godsbergis toimunud Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei erakorralisel kongressil vastuvõetud uus reformistlik programm[1] kinnitas seda. Saksa Demokraatlik Vabariik, toetades Lääne-Saksamaa töölisklassi võitlust, toetab ka sotsiaaldemokraatide nõudmisi ja otsib teid koostööks, sest sotsiaaldemokraadid kuuluvad samuti Lääne-Saksamaa töölisklassi hulka. Ainult saksa töölisklassi ühendatud jõud suudavad ära hoida, et Saksamaa ei muutuks kolmandat korda hävitava katastroofi põhjustajaks, mille tagajärjed tänapäeva aatomisõja puhul on palju raskemad kui eelmiste maailmasõdade ajal.

Kahe riigi - Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi kui Ida- ja Lääne-Euroopa esimeste töölis-talupoegade riigi koostöö olgu eeskujuks Lääne-Saksamaa töölisklassile. Saksa Demokraatlik Vabariik ja Nõukogude Liit, kelle eesmärgiks on rahu ja julgeoleku kindlustamine Euroopas, on üksteisega konsulteerinud kõikides vajalikes rahvusvahelistes küsimustes. Kuna Euroopa julgeoleku küsimuse lahendamine ei ole võimalik ilma Saksamaaga rahulepingu sõlmimise ja Lääne-Berliinile vabalinna staatuse andmiseta, siis leidsid need küsimused igakülgset

---

1 К у л ь б а к и н, Ік. 6I9.

valgustamist Saksa Demokraatliku Vabariigi ja Nõukogude Liidu valitsuste poolt 1959. aastal 14.-12. märtsini sm. Hruštšovi Berliinis viibimise ajal. Mõlema riigi valitsused jõudsid ühisele seisukohale, et ainult Ameerika Ühendriigid, Inglismaa, Prantsusmaa ja Lääne-Saksamaa revanšistlik ja sõja ettevalmistamise poliitika on põhjuseks, miks 14 aastat peale Teise maailmasõja lõppemist ei ole Saksamaaga rahulepingut sõlmitud. Läbirääkimistel leidis kinnitust saksa rahvale väga vajalik seisukoht, et rahulepingu sõlmimine Saksamaaga ei sõltu enam üksi läänе imperialistlikest riikidest, sest iga päevaga suureneb nende riikide arv, kes soovivad kaotada Teise maailmasõja jäänused ja luua normaalne olukord Euroopas. Rahulepingu sõlmimisest on huvitatud Saksa Demokraatlik Vabariik, Nõukogude Liit ja ülejäänud sotsialismimaad. Samuti neutraalsed riigid ja kapitalistlikud maad, kes sõdisid fašistliku Saksamaa vastu. Sellest lähtudes võis Walter Ulbricht läbirääkimistel öelda, et igal juhul rahuleping sõlmitakse ja okupatsioonistatuut Lääne-Berliinis kaotab oma tähtsuse ja kui fašistide ning militaristide mõju Lääne-Saksamaal ei nõrgene, siis Saksa Demokraatlik Vabariik sõlmib üksinda rahu.[1]

Läbirääkimised näitasid saksa rahvale, et neil on Nõukogude Liidu näol ustav sõber, kes kaitseb järjekindlalt nende huve õiglase rahu loomiseks Euroopas.

---

[1] В. У л ь б р и х т, За мирный договор с Германией, за урегулирование берлинского вопроса, "Правда" IO марта I959 г.

Kuni püsib saksa militarismi näol Euroopas sõja vallapäästmise võimalus, siis ei tohi sõjaohtu alahinnata. Ainult sotsialismileeri võimsusele tuginedes suudavad rahuarmastavad rahvad imperialismi sõjakaid ringkondi sundida uute sõdade vallapäästmise plaanidest loobuma. Sellepärast Saksa Demokraatliku Vabariigi sidemed teiste sotsialistliku leeri maadega on iga aastaga tugevnenud, sest lääne-saksa militarism ei ohusta ainult Saksa Demokraatlikku Vabariiki, vaid on otseseks ohuks ka teistele rahvademokraatiamaadele, kes on Saksamaa naabrid. 1959. aasta jaanuaris-veebruaris toimunud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorraline XXI kongress, millest võttis osa 70. maa kommunistlike parteide ja töölisparteide delegatsiooni, demonstreeris järjekordselt sotsialistliku leeri ühtsust ja jõudu, mis suudab kaitsta iga sotsialistlikku leeri kuuluvat maad ja kogu sotsialistlikku leeri tervikuna, mida väljendas kongressil sm. N.S. Hruštšov, öeldes, et nõukogude rahvas peab oma kohuseks "... tugevdada võimsat sotsialistlikku leeri, väsimatult võidelda rahu eest rahvaste vahel."[1] Saksa rahvale andis Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorraline kongress uut jõdu võitluseks Saksamaa taasühendamiseks, mida väljendas Walter Ulbricht, öeldes, et XXI kongress on Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikele palju annud,

---

[1] N.S. H r u š t š o v, Lõppsõna NLKP erakorralisel XXI kongressil, Tallinn, 1959, lk. 9.

eelkõige selged perspektiivid ja teadmise õige ürituse, rahu ja sotsialismi võidus[1], või Saksamaa Kommunistliku Partei peasekretäri Max Reimanni sõnad, et XXI kongress on annud kogu inimkonnale suure valgusküllase perspektiivi, mis näitab teed paremale, õnnelikumale elule,[2] ja edasi: "Adenaueri valitsuse keelust hoolimata Saksamaa Kommunistlik Partei elab ja võitleb edasi"[3] tõestavad, et saksa rahval on Kommunistliku Partei näol tugi, kellele ta võib toetuda võitluses imperialismiga.

Saksa rahva perspektiivide reaalsuseks saamisele andis kinnitust 1960.a. 15.-17. detsembrini Moskvas toimunud 81 sotsialistliku ja kapitalistliku maa kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamisel tehtud teaduslikud üldistused kapitalismilt sotsialismile ülemineku praeguse epohhi iseärasuste kohta. Nõupidamise avalduses on ära toodud seisukoht: "Kapitalismi restaureerimise sotsiaalsed ja majanduslikud võimalused on nüüd likvideeritud mitte ainult Nõukogude Liidus,vaid ka teistes sotsialistlikes maades."[4]

Kuna Saksa Demokraatlik Vabariik asub otseselt saksa militarismi naabruses, on agressiooni korral esimeseks ohvriks, siis nõupidamine pööras erilist tähelepanu

---

1 W. U l b r i c h t, Der Sieg unseren gerechten Sache ist gewiß, "Neues Deutschland" 10. Februar 1959.

2 M. H e i m a n n, KPD kämpft trotz Verbot, "Neues Deutschland" 4. Februar 1959.

3 Samas.

4 Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus. Läkitus kogu maailma rahvastele, Tallinn,1960, lk. 13.

sotsialismi saavutuste kaitsmisele Saksa Demokraatlikus Vabariigis. Ühises avalduses öeldi: "Nõupidamisest osavõtjad peavad kõigi sotsialistliku leeri riikide ja kõigi rahuarmastavate rahvaste kohuseks kaitsta Saksa Demokraatliku Vabariigi - sotsialismi Lääne-Euroopa eelposti ja saksa rahva rahuarmastavate rahvaste püüdluste tõelise väljendaja puutumatust."[1]

Seega sotsialistliku maailmasüsteemi näol on tekkinud reaalsed jõud, millede abil on võimalik tänapäeva tähtsate probleemide lahendamine uuel viisil - rahu, demokraatia ja sotsialismi huvides. Saksamaa küsimus kui kõige tähtsam tänapäeva Euroopa rahvusvahelise elu küsimus lahendatakse rahva kui kõige tähtsama ajaloo käiku otsustava teguri läbi, mida väljendas Walter Ulbricht Moskvas 1960.a. kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamisel, öeldes, et Saksamaa küsimus lahendatakse ainult siis õigesti kui see lahendatakse rahva jõudude läbi.[2]

Sel eesmärgil tegi Nõukogude Liit juba 1959.a. 10. jaan. oma noodis Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja Prantsusmaa valitsustele ettepaneku kokku kutsuda rahukonverents Saksamaaga rahulepingu sõlmimise arutamiseks. Lääne suurriigid lükkasid tagasi Nõukogude Liidu ettepaneku ja Saksamaaga rahulepingu sõlmimise arutamiseks tu-

---

1 Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus. Läkitus kogu maailma rahvastele, Tallinn, 1960, lk. 18.

2 Ежегодник I960, Iк. 426.

li kokku välisministrite konverents Genfis, mille tegevus kestis teatud vaheaegadega 1959.a. maist augustini. Genfi välisministrite konverents ei olnud ega saanudki olla rahukonverentsi tasemel, sest rahukonverents oleks väljendanud iga maa rahva tahet, kuna välisministrid, teenides oma maa valitseva klassi huve, viisid ellu nende poliitikat Saksamaa küsimuses. Kuigi Genfis ei arutatud rahulepingu Nõukogude projekti, oli ta tähtis selles, et Saksamaa küsimust üldse arutati ja arutati rahvusvahelises ulatuses. Teiseks, oli see esimene rahvusvaheline nõupidamine Saksamaa küsimuses, millest võtsid osa mõlemad Saksa riigid kui võrdsed riigid.

See on tunnistuseks sellele, et Saksa Demokraatliku Vabariigi autoriteet on tõusnud rahvusvahelises ulatuses, et tema olemasoluga peavad arvestama kapitalistlikud suurriigid, et Saksamaa küsimust ei saa lahendada ilma Saksa Demokraatliku Vabariigi osavõtuta. See on üheks Saksa Demokraatliku Vabariigi võiduks võitluses rahvusvahelise imperialismiga. Loomulikult ei koosne saksa rahva võitlusprotsess oma riigi suveräänsuse tunnustamise ja rahvusliku ühtsuse eest ainult võitudest. See toob kaasa ajutisi tagasiminekuid ja lüüasaamisi, sest kapitalism ei taha oma kohta vabatahtlikult loovutada. Need raskused, mis on omased kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajastule tervikuna, on omased ka Saksamaale ja tulevad seal veel teravamalt esile kui mujal, sest Sak-

samaa on koht, kus eksisteerivad koos kapitalistlik ja sotsialistlik maailm.

Neid raskusi saab ületada ainult Saksa Demokraatliku Vabariigi elanikkonna ja Lääne-Saksamaa töölisklassi, talupoegade ning eesrindliku intelligentsi koostöö ja ühtsuse tugevdamisega. Seda kergendab asjaolu, et kapitalismi kõikehaarav uus majanduskriis on haaranud ka Lääne-Saksamaa ja ajutine pealesõjajärgne majanduslik tõus asendub langusega. Sellest püüavad lääne-saksa monopolistid väljapääsu leida repressioonide ja pealetungiga töötavale rahvale. See süvendab vastuolu monopolide ja laiade rahvahulkade vahel Lääne-Saksamaal, luues võimaluse ühtse rahvarinde tekkimiseks Saksamaal imperialistide vastu.

Sellest lähtudes Saksa Demokraatlik Vabariik ei sea eesmärgiks tööliste võimu kehtestamist, sotsialismi võitu ning Saksamaa taasühendamist kõige esmase ülesandena Saksamaal, vaid seab eesmärgiks saksa imperialismist jagusaamise rahuarmastavate ning demokraatlike jõudude ühendamise teel, rahvusliku kompromissi saavutamise teel,sest tagada kahe Saksa riigi rahulik kooseksisteerimine, arvestades sealjuures reaalset olukorda, on ülemaailmse tähtsusega.

Saksamaa küsimuse lahendamine võimaldab rajada usaldude riikide ja rahvaste vahel ning luua sel alusel tingimused võidurelvastumise lõpetamiseks ja desarmeerimise

kokkuleppe saavutamiseks, ehk nagu N.S.Hruštšov ütles Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI kongressil:

"... ta võimaldab lahti harutada sõlme, mis takistab muude küsimuste lahendamist."[1]

---

1 Seltsimees N.S. H r u š t š o v i kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI kongressil, "Rahva Hääl" 17. jaanuaril 1963.

K O K K U V Õ T E

Eelpooltoodud käsitlusest selgub, et koos Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamisega muutus võitlus Saksamaa taasühendamise eest vabariigi kogu elu suunavaks juhtmõtteks.

Ainult ühtse, rahuarmastava Saksamaa loomine avab võimalused suveräänse ja sõltumatu Saksa suurriigi kujunemiseks ning püsiva rahu kindlustamiseks Euroopas.

Lääne suurriikide separatistliku tegevuse tulemusena taastati Lääne-Saksamaal militarism ja Saksamaa lõhestati kaheks riigiks.

Saksa rahva antifašistlike patriootlike jõudude massiliikumise tulemusena moodustati Saksa Demokraatlik Vabariik, mis muutus rahu ja Saksamaa taasühendamise eest peetava võitluse kantsiks Lääne-Euroopas.

Kuna Nõukogude okupatsioonitsoonis Potsdami konverentsi otsustest range kinnipidamise ning elluviimise tulemusena kujunesid välja demokraatliku riigi alused ja Lääne-Saksamaa töötav rahvas Kommunistliku partei juhtimisel moodustas rahu ja Saksamaa taasühendamise eest peetavas võitluses tugeva jõu, siis Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja Saksa Demokraatliku Vabariigi valitsus võitlesid kuni 1955. aastani ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise ja ülesaksamaalise valitsuse moodustamise eest.

Üheaegselt võitlusega ülesaksamaaliste vabade valimiste läbiviimise eest,pidas Saksa Demokraatlik Vabariik võitlust Saksamaaga rahulepingu sõlmimise eest. Rahulepingu sõlmimine Saksamaaga teeks lõpu rahvusvahelisele pinevusele Euroopas ja looks võimalused riikide vahelisele rahulikule kooseksisteerimisele.

Saksa rahva tahte vastaselt lääne suurriikide ja Bonni valitsuse ühise tegevuse tulemusena 1955.a. algul ratifitseeriti Pariisi kokkulepped ja Lääne-Saksamaa tõmmati agressiivsesse Põhja-Atlandi blokki.

Pariisi kokkulepete ratifitseerimise tagajärjel tekkinud olukorras ei olnud enam võimalik militaristlikku Lääne-Saksamaad ning rahuarmastavat Saksa Demokraatlikku Vabariiki ülesaksamaaliste vabade valimiste teel ühendada.

Uue sõja oht, mis tekkis Pariisi kokkulepete ratifitseerimisega, nõudis saksa rahva rahvuslike huvide, kogu sotsialismileeri ja rahu ning rahvaste julgeoleku huvides kollektiivse julgeolekusüsteemi loomist Euroopas.

Sel eesmärgil sõlmiti 1955.a. mais Warssavis Nõukogude Liidu, Saksa Demokraatliku Vabariigi ja teiste rahvademokraatiamaade vahel sõpruse, koostöö ja vastastikuse abistamise leping ning moodustati Warssavi lepinguosaliste maade ühendatud relvastatud jõud.

Saksa Demokraatlik Vabariik, võitluses rahu ja rahuliku taasühendamise eest, leidis teostust Nõukogude

Liidult, teistelt rahvademokraatiamaadelt ja kogu maailma rahupooldajatelt, sest Saksamaa küsimuse lahendamine demokraatlikul ja rahumeelsel alusel hoiaks ära rahvaid sattumast aatomisõja katastroofi.

Saksamaa Sotsialistlik Ühtsuspartei ja Saksamaa Kommunistlik Partei kui marksistlik-leninlikud võitluspartei juhtisid saksa patriootide võitlust Saksamaa taasühendamise eest.

Lähtudes konkreetsetest ajaloolistest tingimustest, saksa rahva rahvuslikest ja ülemaailmse rahu huvidest Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Keskkomitee 30-pleenum esitas Saksamaa taasühinemisele viivaks teeks Saksa riikide konföderatsiooni loomise idee. Nõukogude valitsus, teised rahvademokraatiamaad ja kõik Euroopa rahvad toetasid Saksa riikide konföderatsiooni loomist, sest ainult läbirääkimised ja kahe Saksa riigi lähenemine võivad viia Saksamaa taasühendamisele demokraatlikel ning rahuarmastavatel alustel.

Saksa riikide konföderatsiooni loomine võimaldaks lahendada Lääne-Berliini vabalinnaks muutmise, desarmeerimise ja Saksamaa rahulepingu sõlmimise küsimused.

Rahulepingu sõlmimine ühendaks Saksa riike ja vabastaks Euroopa rahvad uue sõja hirmust.

Sellest lähtudes Saksa Demokraatlik Vabariik jätkab võitlust Saksa riikide konföderatsiooni loomise eest.

11-aastase võitluse jooksul on Saksa Demokraatliku Vabariigi ja kõigi rahuarmastavate rahvaste suurimaks

võiduks rahu püsimine Saksamaal ning Euroopas.

Rahu püsimise tingimustes, nagu öeldakse Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI kongressi poolt vastuvõetud uues programmis, on sotsialism sundinud kapitalismi taganema Saksamaal ja see pole toimunud mitte sõja teel, vaid rahuliku võistluse kaudu, mis näitab, et sotsialismile kuulub tulevik mitte üksi Saksa Demokraatlikus Vabariigis, vaid kogu Saksamaal.[1]

Rahu püsimine võimaldab lahendada saksa rahvale eluliselt vajaliku küsimuse, mille kohta Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei programmis öeldakse: "Ilma rahuta ei ole võimalik Saksamaa lõhestatust likvideerida, seepärast on rahu ja Saksamaa ühtsus lahutamatult seotud."[2]

---

1 "Einheit", 1963, Januar Heft 1, lk. 5.
2 Samas, lk. 25.

KASUTATUD KIRJANDUS

Marksismi-leninismi klassikud

Marx, K., Engels, Fr., Kommunistliku partei manifest, Tallinn, 1955

Marx, K., Gotha programmi kriitika, Tallinn, 1957

Lenin, V.I., Mis on "rahvasõbrad" ja kuidas nad võitlevad sotsiaaldemokraatide vastu?, Tallinn, 1954

Lenin, V.I., Töölissaadikute mõningate väljaastumiste küsimustest, Teosed, 18. kd., Tallinn, 1953, lk. 381-387

Dokumendid ja materjalid

Aus dem Memorandud, "Neues Deutschland" 10. Januar 1959 (= "Neues Deutschland" 10. Januar 1959)

Berliini nõupidamise tulemustest, "Rahva Hääl" 6. märtsil 1954

Der Weg der deutschen Nation zur Sicherung des Friedens und Wiedervereinigung Deutschlands, "Neues Deutschland" 28. Juli 1957

Dokumente der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands, Berlin, 1948

Dokumente zur Außenpolitik der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik, Band II, Von der Souveränitetserklärung am 25. März 1954 bis zur Warschauer Kon-

ferenz (11. bis 14. Mai 1955), Berlin, 1955 (= Dokumente zur Außenpolitik)

Ein Dokument der Friedensliebe, "Neues Deutschland" 28. November 1957

Gemeinsame Erklärung über die Verhandlungen der Delegation der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands und der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik mit der Partei und Regierungsdelegation der Union der Sozialistischen Sowjetrepubliken, "Neues Deutschland" 14. August 1957 (= "Neues Deutschland" 14. August 1957)

Grotewohl, O., Die Entwicklung Westdeutschlands nach den Wahlen, "Neues Deutschland" 23. Oktober 1957

Hruštšov, N. S., Lõppsõna NLKP erakorralisel, XXI kongressil, Tallinn, 1959

Hruštšov, N. S., Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne Partei XX kongressile, Tallinn, 1956 (= N.S.Hruštšov, Aruanne Partei XX Kongressile)

Kampfplan der Nationalen Front, "Neues Deutschland" 22. Februar 1958

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus. Läkitŭs kogu maailma rahvastele, Tallinn, 1960

Kõigile koloniaalrahvastele vabadus ja sõltumatus! Lahendada üldise desarmeerimise probleem! NSV Liidu valitsuse poolt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni

Peaassamblee XV istungjärgule esitatud dokumendid, Tallinn, 1960.

Leping Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi suhete kohta, "Rahva Hääl" 21. septembril 1955 (= "Rahva Hääl" 21. septembril 1955)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961

Nõukogude valitsuse avaldus Nõukogude Liidu ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelistest suhetest, "Rahva Hääl" 26. märtsil 1954

Nõukogude Liidu valitsuse noot Ameerika Ühendriikide, Suurbritannia ja Prantsusmaa valitsustele rahulepingust Saksamaaga, "Rahva Hääl" 12. märtsil 1952

Nõukogude valitsuse noodid Ameerika Ühendriikide, Inglise ja Prantsuse valitsustele Saksamaaga rahulepingu sõlmimise küsimuses, Nõukogude valitsuse noot 23. augustist 1952, "Rahva Hääl" 26. augustil 1952

Nõukogude valitsuse projekt Saksamaaga sõlmitavast rahulepingust, "Rahva Hääl" 12. märtsil 1952

Progrmmatische Erklärung der Vorsitzenden des Staatsrats der Deutschen Demokratischen Republik vor der Volkskammer am 4. Oktober 1960, Berlin, 1961 (= Erklärung)

Programm der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands (Einstimmung vom VI Parteitag der SED beschlossen), "Einheit", 1963, Januar Heft 1 (= "Einheit", 1963, Januar Heft 1

Reimann, M., KPD kämpft trotz Verbot, "Neues Deutschland". 4. Februar 1959

Saksa Demokraatliku Vabariigi Ministrite Nõukogu avaldus seoses Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahelise sõjaseisukorra lõpetamisega, "Rahva Hääl" 1. veebruaril 1955

Saksamaa küsimus ja Euroopa julgeoleku kindlustamise ülesanded, "Rahva Hääl" 3. veebruaril 1954

Seltsimees N.S.Hruštšovi kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei VI kongressil, "Rahva Hääl" 17. jaanuaril 1963

Seltsimees N.S.Hruštšovi kõne Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei V kongressil 11. juulil 1958, "Rahva Hääl" 13. juulil 1958

Sotsialistlike maade kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957

Ulbricht, W., Der Sieg unseren gerechten Savhe ist gewiß, "Neues Deutschland" 10, Februar 1959

Ulbricht, W., Der Warschauer Konferenz und die neuen Aufgaben in Deutschland, Referat auf der Tagung Zentralkomitees der Sozialistischen Einheitspartei Deutschlands am 1 Juni 1955 Berlin, 1955 (= W.Ulbricht, Warschauer Konferenz)

Ulbricht, W., Grundfragen der Politik der SED, "Neues Deutschland" 3. Februar 1957 (= "Neues Deutschland" 3. Februar 1957)

Ulbricht, W., Zur Geschichte der neuesten Zeit. Die Niederlage Hitlerdeutschlands und die Schaffung der

antifaschistisch-demokratischen Ordnung, Band I, 1. Halbband, Berlin, 1955

Варшавское совещание Европейских государств по обеспечению мира и безопасности в Европе, Варшава, II-I4 мая I955 года, Москва, I955 /= Варшавское совещание/

Внешняя политика Советского Союза в период Отечественной войны, Том Ш, Москва, I947 /= Внешняя политика СССР в преиод Отечественной войны/

Внешняя политика Советского Союза I949 год, Москва, I953

Внешняя политика Советского Союза I947 год, Часть вторая, Москва, I952

Гротеволь О., Избранные статьи и речи /I945-I959 годы/, Москва, I96I /= Гротеволь/

Документы о внешней политике Правительства Германской Демократической Республики от 22 мая I955 года до 30 июня I956 года, Москва, I958 /= Документы I955-I956/

Документы о внешней политике Правительства Германской Демократической Республики от образования Германской Демократической Республики /7 октября I949 г./ до заявления о суверенитете /25 марта I954 г./, Москва, I955 /= Документы I949-I954/

Заседания политического консультативного комитета, учрежденного в соответствии с варшавским договорм, Прага, 27 и 28 января I956 года, Москва, I956 /= Заседания/

Заявление правительства Германской Демократической Республики, "Правда" 2 ноября I955 г.

Конституция буржуазных государств Европы, Москва, I957

Конституция и законодательные акты Германской Демократической Республики, Москва, I953/= Конституция/

Мирный договор с Германией /проект/, "Правда" II января I959 г.

Московское совещание европейских стран по обеспечению мира и безопасности в Европе, Москва 29 ноября - 2 декабря I954 года, Москва, I954 /= Московское совещание/

Народный план по германскому вопросу, "Правда" I9 апреля I960 г.

Нота правительства СССР Правительству ФРГ, 4Правда" I2 января I959 г.

Нота Советского Правительства правительствам Франции, Великобритании и США по германскому вопросу, Приложение к журналу "Новое время", I953 года от I9 августа, № 34, Iк. 3-8

Образование Германской Демократической Республики. Документы и материалы, Москва, I950 /= Образование/

Обращение Народной палаты ГДР к бундестагу Западной Германии, "Правда" 20 февраля I955 г.

Путь к единой, независимой, миролюбивой, демократической Германии и к мирному договору, Заявление Народной палаты Германской Демократической Республики, "Правда" 27 августа I953 г.

У съезд Социалистической Единой Партии Германии, Москва, I959 /= У съезд/

Советско-Польское заявление, "Правда" I2 ноября I958 г.

Совместное заявление правительственных делегаций Советского Союза и Германской Демократической Респкблики, "Правда" 8 января I957 г.

Указ Президиума Верховного Совета СССР о прекращении состояния войны между Советским Союзом и Германией, "Правда" 25 января I955 г.

Ульбрихт В., Борьба за мир, за победу социализма, за национальное возрождение Германии как миролюбивого демократического государства, Москва, I958 /= Борьба за мир/

Ульбрихт В., За мирный договор с Германией, за урегулирование берлинского вопроса, "Правда" IO марта I959 г.

Ульбрихт В., Избранные статьи и речи, Москва, I96I /= Ульбрихт/

Ульбрихт В., Развитие германского народно-демократического государства I945-I958, Москва, I96I /= Развитие/

Хрущев Н. С., За мир, за разоружение, за свободу народов, Москва, I960

Чрезвычайная сессия верховного совета мира, Берлин I-6 июля I952 года. Обращение Всемирного совета мира к правительствам четырех великих держав и ко всем народам, Приложение к журналу "Новое время" I952 года от 9 июля, № 28 /= "Новое время" № 28/, Iк. 3-4

Monograafiad ja üldkäsitlused

Вопросы строительства единого демократического миролюбивого германского государства, Москва, I95I

Гороткова Г.Н., Движение Немецкого народного конгресса за единство Германии и мирный договор /I947-I949/, Москва, I959

Кульбакин В.Д., Очерки новейшей истории Германии, Москва, I962 /= Кульбакин/

Международные организации и конференции, Ежегодник Большой Советской энциклопедии I960, Москва, I960, Ik. 406-436

Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии I958, Москва, I958, Ik. 234-237

Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии I957, Москва, I957 /= Ежегодник I957/, Ik. 282-287

Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии I960 /= Ежегодник I960/, Ik. 357-362

Федеративная Республика Германии, Ежегодник Большой Советской Энциклопедии I96I, Москва, I96I, Ik. 343-347

Artiklid perioodikast

Genosse Otto Grotewohl antwortet Adenauer und Ollenhauer, "Neues Deutschland" 6. Juni 1957

In sozialistischer Gemeinschaft zur neuen Erfolgen, "Neues Deutschland" 17. Januar 1957

"Neues Deutschland" 28. November 1957

"Neues Deutschland" 23. Mai 1957

"Neues Deutschland" 24. Juni 1957

"Rahva Hääl" 21. oktoobril 1958

Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja istung, "Rahva Hääl" 23. jaanuaril 1959

"Rahva Hääl" 12. juulil 1957

"Rahva Hääl" 4. mail 1956

"Rahva Hääl" 14. juulil 1957

"Rahva Hääl" 2. septembril 1954

Saksa Demokraatliku Vabariigi Rahvakoja istung. Otto Grotewohli kõne, "Rahva Hääl" 4. märtsil 1954 (= "Rahva Hääl" 4. märtsil 1954)

Saksa Demokraatliku Vabariigi uus initsiatiiv, "Rahva Hääl" 10. septembril 1960

Walter Ulbricht antwortet Konrad Adenauer, "Neues Deutschland" 9. Juni 1957

Wilhelm Piecki raadiokõne, "Rahva Hääl" 25. veebruaril 1955 (= "Rahva Hääl" 25. veebruaril 1955)

Доклад О.Гротеволя на заседании Народной палаты ГДР, "Правда" 20 января I956

За совместное обсуждение назревших проблем, "Правда" 6 апреля I959 г.

Милюкова В., Германская Демократическая Республика, "Международная жизнь", I957, № 9, Iк. I09-II5

Новогоднее послание президента ГДР В.Пика, "Правда" I января I957 г.

"Правда" 28 февраля I955 г.

"Правда" 27 марта I95I г.

"Правда" 24 марта I953 г.

"Правда" I8 июня I956 г.

"Правда" II августа I954 г.

"Правда" 3 марта I955 г.

Против парижских военных соглашении, "Правда" 20 февраля I955 г.

Речь Анны Зегерс, Чрезвычайная сессия всемирного совета мира, Берлин I-6 июля I952 года, Приложение к журналу "Новое время," I952 года от 9 июля, № 28 /= "Новое время" № 28/, Iк. I7

Речь г-жи Шарлотты Флейшмана, Чрезвычайная сессия всемирного совета мира, Берлин I-6 июля I952 года, Приложение к журналу "Новое время", I952 года от 9 июля № 28, Iк. I6-I7

S I S U K O R D

Lk.

Sissejuhatus 1

I ptk. Saksa Demokraatliku Vabariigi loomine ja tema võitlus Saksamaa taasühendamise eest aastail 1949-1955 9

II ptk. Kollektiivne julgeoleku süsteem Euroopas - ainuõige tee Saksamaa taasühendamiseks demokraatlikul alusel 58

III ptk. Võitlus Saksa riikide konföderatsiooni moodustamise eest aastail 1957-1960 93

Kokkuvõte 136

Kasutatud kirjandus 140